

új magyar szó

20 oldal
Ára: 1,5 lej

Országos közéleti napilap | Alapítva 1947-ben, Romániai Magyar Szó címmel

VI. évfolyam,
50. (1115.) szám**BNR-valutaárfolyamok**

1 euró	4,0987 ▲
1 amerikai dollár	3,0013 ▲
100 magyar forint	1,5343 ▲

Aktuális

3

Năstase megőrizte tisztségét

Megőrizte tisztségét Adrian Năstase, miután tegnap este visszaválasztották a Szociáldemokrata Párt (PSD) Országos Tanácsának élére. A testület elnökének megválasztása előtt Ion Iliescu, az alakulat volt elnöke felszólította Năstase ellenfelét, Gheorghe Nichitát: lépjen vissza.

Társadalom

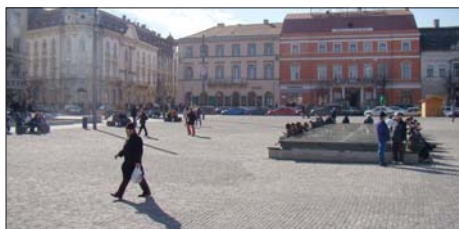
7

A tél nem adja fel

Megbénult a közlekedés a fővárosban a havazás miatt, a rendőrök emelt létszámában teljesítették szolgálatot Bukarest utcáin. Ennek ellenére több súlyos baleset is történt: hat sérültet kezelnek válságos állapotban. A hétvégén sem enyhül a hideg.

Kultúra

8

Európa kulturális fővárosa szeretne lenni Kolozsvár is

László Attila alpolgármester szerint a Kolozsváron élő magyarság kultúrája is méltóképpen képviselve kell, hogy legyen az Európa Kulturális Fővárosa majdani rendezvényein. Sorin Apostu polgármester szerdán jelentette be: a kincses város is versenybe száll a címért.

Vezércikk

3

Megadiverzió?

A volt kormányfőről fenyegetésként beszélni lassacskán nevetségesnek hat, holtalig egy elnöki mandátummal korábban Năstase testesítette meg az állampártot, ami ellen a mostani „Zeusz” szólított hadba.

Szócs Levente

Akkor (is) újságírók, polgári aktivisták rohantak félretéve mindent (sokszor a józan eszüket is), csak hogy megmentsék a demokráciát. Kell annál nagyobb elégtétel, hogy végül sikerült? ▶

Sapientia állami pénzen

A román büdzsére is számít az akkreditációért a napokban folyamodó egyetem

Cseke Péter Tamás, Fleischer Hilda

▶ Benyújtotta a Sapientia–Erdélyi Magyar Tudományegyetem vezetősége a Román Felsőoktatás Minőségét Ellenőrző Bizottsághoz (ARACIS) az intézményi akkreditáció megszerzéséhez szükséges dokumentációt. Az elsősorban magyarországi költségvetési forrásokból finanszírozott felsőoktatási intézmény nagy reményeket fűz az akkreditáció elnyeréséhez, mert ez számtalan előnyt jelent a felsőoktatási intézménynek és közel kétezer hallgatójának – tudtuk meg tegnap Dávid László rektortól.

Dávid László rektor

Fotó: MTI

Az előnyöket sorolva az egyetem vezetője elsőként a finanszírozási lehetőségek bővülését említette. „Az akkreditált egyetemeknek a pályázás is könnyebb, kedvezőbb elbírálást kapnak” – nyilatkozta az ÚMSZ-nek a rektor, megemlítve, hogy a Sapientia eddig csak alapítványként tudott pályázni.

Az akkreditálás a diákok számára is számos előnnyel jár: beindulnának a diáksereprogramok (mint például a Socrates), amelyeken eddig a hallgatók csak úgy tudtak részt venni, ha „hozzácsapódtak” valamelyik másik intézményhez.

Ezenkívül az egyetem maga szervezhetné meg saját államvizsgáit, s a diákok nem más egyetem oklevelét vennék haza, hanem a Sapientiaét – sorolta Dávid László. A rektor arra is számít, hogy az állam a diákoknak is számos juttatást biztosít majd. „Az ösztöndíjak mellett szerintem a tömegközlekedési eszközök, vonatjegyek finanszírozása a legfontosabb” – hangsúlyozta.

Dávid László nem rejtette véka alá: jogosnak érezné, ha az egyetem működéséhez nemcsak a magyar állam, hanem a román kormány is nyújtana anyagi támogatást. **Folytatása a 7. oldalon ▶**

A Pilvaxtól a Nyerges-tetőig

A budapesti Nemzeti Múzeum kertjében interaktív kiállításon elevenedik meg az 1848-as esztendő Fotó: Kánya Gyöngyvér

▶ Nyitott filmstúdió, történelmi játszótér, toborzóprogram és valóságos huszártábor várja a március 15-i nemzeti ünnepre készülődőket Budapesten. A magyar fővárosban már kedden megkezdődtek a családi programok, amelyek hétfőn, a hivatalos állami és ünnepi megemlékezésekkel csúcsosodnak ki. A Nemzeti Múzeum kertjében elevened-

nek meg az 1848–49-es hétköznapok, egy interaktív kiállítás segítségével Petőfi Sándor és Széchenyi István élete és munkássága. Az 1848-as forradalomra történő megemlékezések megkezdődtek már Erdélyben is, ahol a hétvégén egymást érik majd az ünnepségek. Az ünnepségsorozat egyik kiemelkedő rendezvényeként ma a Székely Nemzeti Mú-

zeumban megnyílik az *In Memoriam Gábor Áron* emlékkiállítás, ahol megtekinthető a háromszéki ágyúöntő Bukarestből hazahozott eredeti ágyúja. Az RMDSZ március 15-én Marosvásárhelyen, a Székely Vértanúk emlékművénél tartja az 1848-as nemzeti forradalomra és szabadságharcra emlékező országos központi rendezvényét. **2. és 8. oldal ▶**

Markó Bélára támadt a Vatra

▶ „Számomra természetes, és tulajdonképpen kötelező, hogy magyar nyelven is megszólíthassuk a magyar nemzetiségű állampolgárokat” – reagált Markó Béla RMDSZ-elnök tegnapi bukaresti sajtótájékoztatóján a Vatra Românească vadjaira. Florin Oproiescu – a nacionalista szervezet jelenlegi elnöke – az Emil Boc kormányfőnek címzett levelében Románia alkotmánya súlyos megsértésének nevezte, hogy Markó – miniszterelnök-helyettesként – magyar nyelvű levelében hívta meg március 2-án Marosvásárhelyre a magyar iskolaigazgatókat és aligazgatókat. **3. oldal ▶**

Székelyföld: szép, de nem eladható

▶ Mostanra már elmúlt az a varázs, amely a magyarországi turistákat Székelyföldre csalogatta, ideje lenne kitalálni egy életképes stratégiát az idegenforgalom fellendítése érdekében – erről beszélt az Új Magyar Szónak Lukács László. A Székelyföldi Vállalkozók és Egyesületek Szövetségének ügyvezetője szerint – aki a témában az *Erdély 2015* című konferencián tartott előadást tegnap – a népszerűsítési munkában a cégeknek össze kellene fogniuk, hogy „eladhatóvá” tegyék a térséget. A régió fejlesztéséhez mindenképp szükség van jövőképre van szükség – említették több előadásaikban. **6. oldal ▶**

Mai mellékletünk:

Röviden

RMDSZ: március 15-én ünneplünk, máskor megyünk az államfőhöz

Az RMDSZ nem vesz részt hétfőn azon a Traian Bănescu államfő által összehívott cotroceni-i konzultáción, amelyen a parlamenti pártokat akarja meggyőzni arról, hogy vegyék napirendre az alkotmány módosítását. „Március 15-én a szövetség vezető politikusi Erdélyben lesznek, és a különböző települések ünnepein vesznek részt. De mi jeleztük az államfőnek, hogy valamelyik másik napon, szívesen elmegyünk a Cotroceni-be és elmondjuk az elképzeléseinket az alkotmánymódosítással kapcsolatosan” – fogalmazott az *Új Magyar Szónak* Markó Béla.

Pályázatok határon túli önkormányzatoknak

A határon túli magyar önkormányzatok pályázatainak segítéséről tanácskozott tegnap a szlovéniai Lendván a Szülőföld Alap önkormányzati együttműködési és informatikai kollégiuma, és kiírta az első félévi pályázatokat. Mint Gémesi Ferenc, az alapot felügyelő Miniszterelnöki Hivatal ki-sebbség- és nemzetpolitikáért felelős szakállamtitkára az *MTI*-nek elmondta, a testület sajátos feladatukra, hogy „megfelelően célzott támogatásokkal hozzásegítse az önkormányzatokat, hogy jól tudjanak pályázni, és elhozni uniós pénzeket”.

Erős utóregés rázta meg Chilét

Erős, a Richter-skála szerint 7,2-es erejű utóregés rázta meg Chile fővárosát, Santiagót helyi idő szerint tegnap reggel, közölte az amerikai földtani intézet. Az országban a tervek szerint éppen csütörtökön iktatnák be hivatalába a szintén a földrengés hatáskörébe eső Valparaisóban az új államfőt, Sebastián Pinerát. Mint ismert, február 27-én a Richter-skála szerint 8,8-es erejű földrengés pusztított Chilében. A több száz ember életét követelő rengés epicentruma Santiagótól bő hátszáz kilométerre délnyugatra, a Csendes-óceánban volt.

Kiadják Varsónak az auschwitz felirat svéd megrendelőjét

Egy stockholmi bíróság tegnap jóváhagyta Anders Högström kiadatását Lengyelországnak, ahol az egykori auschwitzi haláltábor bejárata fölötti tábla ellopása miatt akarják bíróság elé állítani. Az „Arbeit macht frei” szövegű feliratot röviddel karácsony előtt vitték el a tábor bejáratától. Két nappal később a lengyel rendőrség megtalálta a három részre vágott, vasból készült feliratot, és őrizetbe vett öt, büntetett előéletű lengyel férfit, akikről később kiderült, hogy nem politikai okból, hanem pénzért lopták el a feliratot.

Helyreállt a biztonsági együttműködés Koszovóban

Helyreállította az együttműködést a NATO vezette Koszovóban állomásozó nemzetközi békefenntartó erő (KFOR) a Koszovói Biztonsági Erőkkel (KSF) – közölte a KFOR-parancsnokság Pristinában. A NATO vasárnap függesztette fel az együttműködést, miután a KSF tagjai egy pristinai ceremónián, a megállapodást félrúgva géppisztollyal a vállukon jelentek meg.

Athén: könnygázzal oszlatta a rendőrség a sztrájkoló tömeget

Könnygázgránátokkal próbálta meg feloszlítani a görög rendőrség tegnap Athénban a sztrájkoló tömeget. A felvonulók köveket és gyújtópalackokat hajigáltak a rendfenntartókra. A kormány megszorító intézkedése elleni országos sztrájk keretében megtartott felvonuláson mintegy húszezren vettek részt. A munkabeszüntetés hatására megbénult az egész ország, nem indultak légi járatok, leállt a tömegközlekedés.

Új miniszterelnök Ukrajnában

Híresszefoglaló

► Az ukrán parlament tegnap jóváhagyta Mikola Azarov miniszterelnöki kinevezését. A 62 éves volt pénzügyminisztert a Viktor Janukovics új ukrán elnök vezette Régiók Pártja, az Ukrajnai Kommunista Párt és a házelnök vezette Litvin Tömb, valamint egyéni képviselők részvételével megalakult 235 fős új kormánykoalíció jelölte a miniszterelnöki tisztségre. Azarov kinevezését 242 képviselő támogatta a 450 fős törvényhozásban. Az új kormányfő elsődleges céljának nevezte reális költségvetés elfogadását 2010-re, és közölte: folytatni kívánja az

együttműködést a Nemzetközi Valutalappal.

Mikola Azarov, a Viktor Janukovics vezette kormány pénzügyminisztere, első miniszterelnök-helyettese volt 2002 és 2005 között. 2005 januárjában közel egy hónapig ügyvezető miniszterelnökként állt a kormány élén, majd 2006 és 2007 között, Viktor Juscsenko elnöksége alatt Janukovics második kormányában volt pénzügyminiszter. Janukovicsnak a jelek szerint gyorsan sikerült megerősítenie politikai hatalmát, ami kulcsfontosságú az országot sújtó gazdasági válság leküzdése érdekében. Azarov megbízható szakember

hírében áll, de nem radikális reformer, viszont Janukovics megbízható kormányzó partnere lesz az előző elnök, Viktor Juscsenko és Julija Timosenko kormányfő csatározásának éveit után. A parlament jóváhagyta az elnök két miniszteri-jelölését: a külügyminiszter az eddigi moszkvai nagykövet, volt külügyminiszter Kosztyantin Hriscsenko, a védelmi miniszter pedig Mihajlo Jezsel. A kül- és védelmi miniszter az államfő jelöli.

A jelöléséről tartandó parlamenti szavazás előtt a miniszterelnök-jelölt kijelentette: az államkincstár üres, és reális 2010-es költségvetésre van szükség.

Keblemre. Viktor Janukovics államfő (jobbra) embere, Mikola Azarov megkapta a parlament bizalmát

Fotó: Agerpres

A Pilvaxtól a Nyerges-tetőig

ÚMSZ

► Idén már általános elfogadottság jellemzi az 1848-as forradalomra és szabadságharcra történő emlékezést: a román parlament a fontos dátum okán szünetnapot hirdetett, a helyi és megyei hatóságok, a központi intézmények képviselői pedig részt vesznek a megemlékezéseken – állapította meg tegnap az RMDSZ szövetségi elnöke. „Ma már képesek vagyunk arra, hogy közös történelmünkben az összekötő és nem a szétválasztó momentumokat keressük” – hangsúlyozta Markó Béla. Közölte: az RMDSZ március 15-én 16 órakor, Marosvásárhelyen, a Székely Vértanúk emlékművénél tartja az 1848-as nemzeti forradalomra és szabadságharcra emlékező országos központi rendezvényét.

Az ünnepségen megemlékeznek a húsz évvel ezelőtti, 1990-es marosvásárhelyi márciusi eseményekről is. A rendezvényen jelen lesz az RMDSZ számos országos és megyei tisztségviselője is.

Gábor Áron-emlékkiállítás

Az 1848-as forradalom és szabadságharcra történő megemlé-

kezések Erdélyben már tegnap megkezdődtek. Sepsiszentgyörgyön lapzártánkor a Bod Péter könyvtár Gábor Áron termében *Bem apó, Erdély megmentője* címmel tartott könyvbemutatóval egybekötött előadást Kedves Gyula budapesti hadtörténész. Az ünnepségsorozat egyik kiemelkedő rendezvénye ma 19 órától lesz a Székely Nemzeti Múzeumban, ahol megnyílik az *In Memoriam Gábor Áron* emlékkiállítás, amikor megtekinthetik a háromszéki ágyúöntő Bukarestből hazahozott eredeti ágyúját. Hétfőn több emlékhelyen zajlanak koszorúzások. Vasárnap 10 órától koszorúznak a Sepsiszentgyörgyhez tartozó szotyori, majd 12 órakor a kilyéni református temetőkeretekben, este 18 órakor pedig ifjúsági istentisztelet lesz a szemerjai református templomban, amit koszorúzás követ Bora István hadnagy sírjánál. Hétfőn, március 15-én 10 órától kezdődnek a koszorúzások a sepsiszentgyörgyi emlékhelyeknél, a központi ünnepség 15 órától koszorúzással kezdődik az Erzsébet parki 1848–49-es emlékműnél, ahol beszédet mond Édler András RMDSZ parlamenti képviselő, Nagy András az MPP

Kovácsna megyei ügyvezető elnöke és Fűzes Oszkárné Bajtai Erzsébet, a Magyar Köztársaság Romániai nagyköveteinek felesége. Este felvonul a Csillagőrző Egyesület, a 11. Székely Huszárezred hagyományőrző csapata és az uzoni Hagyományőrző Huszárok csapata. Ünnepi beszédet mond Antal Árpád polgármester és Tőkés László EP képviselő, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke.

Hargita megyében a hétfői Nyerges-tetői megemlékezés lesz a március 15-i ünnepségek fénypontja. Az eseményen Borboly Csaba, a Hargita Megyei Tanács elnöke mond köszöntőbeszédet, jelen lesz Kelemen Hunor művelődési miniszter is.

A Pilvax Kolozsváron

Kolozsváron az 1848-as magyar forradalmi megemlékezések vasárnap, március 14-én a Corvinus Pubban berendezett Pilvax kávéház tárlatmegnyitójával, valamint a Kolozsvári Magyar Opera *Mária főhadnagy* című előadásával kezdődnek. Hétfőn, március 15-én, a nap első felében rezesbandával kísért zászlós felvonulás, ökumenikus istentiszte-

Pályázásra buzdít Borbély

Csibi Márta

► Telt RMDSZ-ház fogadta és bombázta kérdéseivel Borbély László környezetvédelmi és erdészeti minisztert Gyergyószentmiklóson – a tárcavezető Hargita megyei látogatása alkalmával iktatta programjába tegnap a gyergyói kitérőt. Borbély László késve érkezett Gyergyószentmiklóstra, s bár az eredeti tervek szerint a Csiky-kertet, Székelyföld legnagyobb dendrológiai parkját is megtekintette volna, az arborétum látogatása a miniszteri program csúszása miatt elmaradt. A tárcavezető látogatását kihasnálva a gyergyószentmiklósi környezetvédelmi egyesületek a Békás-szoros kivilágítása ellen tiltakoztak. Álláspontjuk szerint a természetvédelmi terület kivilágítása szakszerűtlen, meggondolatlan és ezért elítélendő kezdeményezés, amelyre nem kerülhet sor. Borbély László felhívta az érintettek figyelmét, hogy 1,8 milliárd lej van a környezetvédelmi alapban, és három milliárd lejre írhat ki a tárca közbeszerzési pályázatot. A kiemelt célok között szerepel, hogy újrarendeljen a Zöld ház program magánszemélyek részére is, és csökkenteni kívánja a szakhatóság az illegális fakitermelést. Ezzel párhuzamosan 192 millió lej áll az erdősítési programok rendelkezésére. „Csipkedjék magukat a helyi közbirtokosságok és önkormányzatok! Pályázzanak az erdősítésre – eddig egyetlen ilyen pályázat érkezett be Hargita megyéből” – mondta Borbély László miniszter, hozzátéve, hogy Székelyföldet támogatni kell, mert összehasonlítva más régiókkal még mindig nem hozta be a lemaradását. ◀

Markóra támadt a Vatra

Fleischer Hilda

„Románia alkotmányának súlyos megsértése és az Ön személye elleni támadás az a dokumentum, amely a Miniszterelnöki Hivatal pecsétjét viseli, és amely más nyelven hívja össze a magyar iskolaigazgatókat, mint az állam hivatalos nyelve” – áll abban az Emil Boc kormányfőnek címzett levélben, amelyet a Vatra Românească nacionalista szervezet jelenlegi elnöke ír alá. Florin Oproiescu – aki a marosvásárhelyi Aurel Perşu iskolaközpont igazgatója is – azt a 2010. március 2-án keltezett levelet inkriminálja, amelyben Markó Béla RMDSZ-elnök – miniszterelnök-helyettesként – találkozóra hívta meg Marosvásárhelyre a magyar iskolaigazgatókat és aligazgatókat. A Vatra elnöke azt nehezményezi, hogy a faxon elküldött levél több iskolába kizárólag magyar nyelven érkezett meg. „Kérjük a miniszterelnök urat – áll az Emil Bocnak címzett levélben –, tegye meg a szükséges lépéseket, hogy a kormány hivatalos dokumentumai a törvények betartásával készüljenek el”.

„Magyaroknak magyarul!” Kormányfőhelyettesként is magyar nyelven szólítja meg a magyarokat Markó A szerző felvétele

„Számomra természetes, és tulajdonképpen kötelező, hogy magyar nyelven is megszólíthassuk a magyar nemzetiségű állampolgárokat” – reagált Markó Béla RMDSZ-elnök tegnapi bukaresti sajtótájékoztatóján a Vatra

Românească vádjaira. Markó hozzátette: az említett dokumentumok románul és magyarul is eljutottak a címzettekhez. Mint elmondta: bár megtehetné, de nem akar ebben az ügyben törvényi és alkotmányos rendelkezésekre hi-

vatkozni, amelyek megengedik az anyanyelvhasználatot a polgárok és a közigazgatás viszonyában. „Nyilvánvaló, hogy megfelelő kontextus vagy ilyen irányú kérés esetén soha sem fogok másképp, mint anyanyelvén szólni egy magyar nemzetiségű személyhez” – szögezte le Markó. A sajtótájékoztatón elhangzott újságírói kérdésekre az RMDSZ elnöke kérdéssel válaszolt: „ugyanúgy meglepné Önöket, ha angol nyelvű meghívóról lenne szó, amely egyébiránt használatos a kormányzati intézményekben? Mennyivel megfelelőbb az angol, mint a magyar nyelv, amelyet másfél millió állampolgára beszél az államnak?” ◀

Az RMDSZ elnöke szerint túlzott Mircea Geoană szenátusi elnök hatalma

„Egyesek mindenféle ürügyeket keresnek Mircea Geoană felsőházi elnök visszahívására, és azzal vádolják, hogy visszaélt a hatáskörével – fogalmazott tegnap lapunknak Markó Béla szövetségi elnök. – Bár valóban vitatható Mircea Geoană egykét döntése, visszahívásának valódi oka az, hogy felsőházi elnökként túl nagy a hatalma.” Markó az RMDSZ azon döntése kapcsán, hogy kitart Mircea Geoană leváltása mellett, az *Új Magyar Szónak* elmondta: a házelnök törvényalkotási fo-

lyamatokat tud lassítani, gyorsítani, elfektetni, esetleg sürgősségi eljárással elfogadtatni. „Az egyébként sem könnyű helyzetben lévő kormány számára nem mindegy, ki vezeti a szenátust. Most az lenne a kívánatos, hogy a kormánytöbbség érvényesíteni tudja tervezeit a parlament két házában. Ehhez jó lenne, ha az elnök is a többségből kerülne ki, ennyiről van szó, nem feltétlenül a Geoană személye ellen indított harcról” – összegzett az *ÚMSZ*-nek Markó. (F. H.)

SZNT: ismét nagygyűléseznek

Kovács Zsolt

► A magyar nyelv hivatalossá tétele Székelyföldön, valamint március 15. munkaszüneti nappá nyilvánításának szorgalmazása szerepel a sepsiszentgyörgyi Szakszervezetek Házában ma délután három órákor megrendezendő második székely önkormányzati nagygyűlés napirendjén. Ferenc Csaba, a szervező Székely Nemzeti Tanács (SZNT) alelnöke, az ideiglenes házbizottság tagja az *Új Magyar Szó* megkeresésére elmondta: döntenek egy olyan dokumentumról is, amelyet az Európai Tanács Parlamenti Közgyűléséhez nyújtanak be Székelyföld autonómiaja ügyében. Hozzátette: arra számítanak, hogy a Magyar Polgári Párt (MPP) minden székelyföldi önkormányzati képviselője jelen lesz, de bíznak abban, hogy az RMDSZ csúcsovezetésének véleménye ellenére a szövetség önkormányzati képviselői is megmondják magukat, és elmennek a nagygyűlésre. Ferencz kifejtet-

te, a székely önkormányzati nagygyűlés a székely parlament előfutára kíván lenni.

Tamás Sándor, az RMDSZ háromszéki szervezetének elnöke lapunknak elmondta: a szövetség képviselői nem vesznek részt a sepsiszentgyörgyi nagygyűlésen. „2009-ben létrejött az Erdélyi Magyar Egyeztető Fórum (EMEF), hogy erdélyi magyar ügyekben döntéseket hozzon. Ennek tagja az RMDSZ és az EMNT, illetve meghívást kapott az MPP és az SZNT is, de ez utóbbiak nem kívántak részt venni az egyeztető munkában, ellenben „félrekalapáltak” különböző politikai megmérettetéseken” – fejtette ki Tamás Sándor. Az RMDSZ Kovászna megyei elnöke ugyanakkor leszögezte: jó dolognak tartja a magyar nyelv hivatalossá tételét, amelyet a regionális vagy kisebbségi nyelvek európai chartája is szorgalmaz, ugyanakkor megfontolandónak tartja, hogy ajánlják munkaszüneti napnak március 15-ét, a magyar közösség legnagyobb ünnepét. ◀

A székelyföldi románok ellenrendezvényre készülnek

A Kovászna, Hargita és Maros Megyei Románok Civil Fóruma (FCR) március 20-ra Maroshévízre hívta össze a három megye román lakosait, hogy közösen foglaljanak állást a magyar vezetők „irredenta, revizionista és szeparatista” akciói ellen. A civil fórum vezetői azt szeretnék, ha a régiószervezés nyomán nem élvezne elsőbbséget az etnikai szempont, amely szerintük „eddig is diszkriminációhoz, zavarhoz, alulfeljeltséghez vezetett, és nem járult hozzá Románia régióinak kiegyensúlyozott fejlődéséhez”. „Követelni fogjuk, hogy a román nyelv hivatalos jellegét tartsák tiszteltben a helyi közigazgatási szervek” – áll a közleményben.

Năstase megőrizte tisztségét

Adrian Năstase Fotó: Tofán Levente

M. Á. Zs.

► Adrian Năstase megőrizte tisztségét a Szociáldemokrata Párt (PSD) Országos Tanácsának élén a testület tegnapi tisztújításán. A volt kormányfő 408 szavazatot kapott, ellenjelöltje, Gheorghe Nichita iași-i polgármester pedig 219 szavazatot.

Az ülés előtt Ion Iliescu, az alakulat volt elnöke felszólította Nichitát, hogy lépjen vissza, majd Victor Ponta elnöki tekintélyének teljes súlyával nyilvánosan bejelentette: Adrian Năstasét támogatja. Így nem volt meglepő, hogy a volt miniszterelnök megőrizte tisztségét. Năstase mellett érvelt, hogy a párt megyei képviselőiből álló 751 tagú testület alakuljon át évente ülésező konven-

cióvá, hogy a Brit Munkáspárt által meghonosított módon itt tárgyalják meg a PSD politikai irányvonalait. Hozzátette: az országos tanács igazgatóságainak árnyékkormányként kell működniük, állandó nyomás alatt tartva a minisztériumokat.

„Jogomban állt indulni a tisztségért. Úgy tudom, hogy a párttagok egyenlők, a bukarestieknek nincs több joguk, mint a vidékieknek” – próbálta a maga oldalára állítani a küldötteket a Iași polgármesteri tisztségét is betöltő Gheorghe Nichita. Elmondta, azért pályázott a párt második emberének számító országos tanácselnöki posztra, mert szerinte folytatni kell azt a megújulási folyamatot, amely a kongresszuson elkezdődött Ponta elnökké választásával. Hozzátette: a PSD új vezetőjének „nem magánoktatókra, hanem partnerekre” van szüksége, utalva Năstase és Ponta szoros kapcsolatára. Nichita szerint a pártnak tanulnia kellene a múlt hibáiból, ugyanis a belső széthúzások és leszámolások miatt veszítették el a választásokat.

Ion Iliescu, az alakulat tiszteletbeli elnöke szerint Nichitának „több esze kellett volna hogy legyen”, ugyanis a PSD alapszabályzata szerint senki sem foglalhat el két tisztségnél többet. „Nincs semmi bajom Nichitával, de azért választotta meg magát alelnöknek a kongresszuson, hogy most lemondjon róla?” – tette fel a kérdést a volt államfő. ◀

Megadiverzió?

Szöcs Levente

Mentsük meg Geoanát, ment-sük meg a román demokráci-át! – valahogy így foglalhatnánk össze a reakciókat, amelyeket a hatalom támadásai váltottak ki az elmúlt napokban. És meg kell adni, a

Băsescu-rezsim rohamja meglehetősen hatásos – előbb a kisebb pártra való képviselőcsoport kiszakítása az ellenzéki pártokból, majd a szenátus elnöki székének elhódításáért indított attak –, lévén a pártelnökségből száműzött Mircea Geoană az ideális áldozat. Olybá tűnik, hogy Traian Băsescu második forduló ellenfelére nagyon is rájár a rúd újabban. De nemcsak őt magát próbálják megfosztani a szenátus elnöki tiszteletől, hanem – az ellenzék diskurzusával élve – általa a demokrácia utolsó végvárát is bevették a demokrata-liberálisok, vagyis az „állampárt”. Az utóbbi napokban többször is elhangzott, amit korábban csak sejtteni engedtek, hogy Traian Băsescu és alakulata teljhatalomra tör. Mármost lehet, hogy a romániai demokrácia hadilábon áll, de a megmentését biztosan nem Mircea Geoană hivatalban maradása jelentené. A szenátusi elnöki tisztség vajmi kevés hatalommal jár, legalábbis amennyiben az elnök egészségi állapotában nem állt be kedvezőtlen változás – a híresztelésekkel ellentétben –, azaz nem szorul helyettesítésre a felsőházi elnök által. Másfelől nem első alkalommal állna egyazon párthoz tartozó elnök a két ház élén; volt már rá példa, és nem lett vége a demokráciának. A sajtó egy része ennek ellenére szinte hisztérikusan cikkezik a demokrácia fenyegetettségéről, és felsorakozik a jó ügy mellett, vagy amit akként értelmez. A lapok-tévék másik fele éppen ellenkezőleg az ellenzékől akarja megvédeni a (közvetlen) demokráciát: a posztkommunistáktól – az iliescutól és năstaséktól – és a pontáktól, vagyis a fiatal posztkommunistáktól. Álljon a hatalom vagy az ellenzék pártján, mindenki megtalálja a maga állampártját, amelytől aztán megpróbálja megvédeni a demokráciát. Az egyik oldal informális vezetője egyértelműen: Traian Băsescu. A másik oldalon Ion Iliescu osztozik – egyelőre – Mircea Geoanával. Még nem Victor Pontával, mert a köztudatban lassan megy végbe a stafétaváltás, de már nem Adrian Năstaséval, miután a volt kormányfőről fenyegetésként beszélni lassacskán nevetségesnek hat. Holott alig egy elnöki mandátummal korábban Năstase testesítette meg az állampártot, ami ellen a mostani „Zeusz” szólított hadba. Akkor (is) újságírók, polgári aktivisták rohantak felretelve mindent (sokszor a józan észüket is), csak-hogy megmentsek a demokráciát. Kell annál nagyobb elégtétel, hogy végül sikerült? Az igazat megvallva, kellene. Tudniillik a demokrácia bajnokának lenni több alkalommal, ráadásul mindig a másik oldalon – többször, ismét – legalábbis elgondolkodtató. Meglehet, hogy miközben megmentjük a személyekben, hol Basescuban, hol Năstasében támadott demokráciát, tömeges veszteséget szenvedünk egy másik oldalon anélkül, hogy az ádáz harcban érkezésünk lenne tudomást venni róla.

Román lapszemle

Egy előzetes letartóztatásba helyezett vietnami férfi beperelte a román államot, mert szerinte az szabálytalanul vásárolta meg tőle azt a területet, amelyen az A3-as autópálya az Ilfov megyei községben áthalad. (România liberă) ► Bezárták az egyik nagysebeni masszázsszalont, mert a rendőrség leleplezte, hogy a lányok szexuális szolgáltatást is nyújtottak. (Evenimentul zilei) ► Kétségek merültek fel a brassói olimpiai műkorcsolyapálya felépítésének törvényessége körül; a több mint tízmillió eurós befektetésről szóló szerződést állítólag az MBS Group nyerte el. Egyes helyi és megyei tanácsosok a befektetés összegét is sokallják. (Jurnalul Național)

A temetővé tett a Duna-csatorna

Elvitték a csatornához – ez a mondat, fél évszázaddal ezelőtt még felért egy halálos ítélettel. Annak ugyanis, akit a lakások előtt rendszerint a késő éjszakai órákban leparkoló fekete gépkocsi – korabeli szóhasználat: „me-seautó” – a csatornához szállított, „jó esélyei” voltak arra, hogy többé ne térjen vissza.

Bogdán Tibor

A Fekete-tengert a Dunával összekötő csatorna tervét az ötvenes évek elején kezdték megvalósítani, többek között Gheorghiu-Dej kommunista vezér nagyravágyó elképzelései nyomán, elsősorban a szocialista társadalmi rendszer felsőbbrendűségének bizonygatására.

Szörnyűségek tárlata

Mindez most azt követően került ismét az érdeklődés homlokterébe és a sajtó hasábjaira, hogy a Polgári Akadémia nevű alapítvány szervezésében *Egy kitérvelt temető* címmel Bukarestben a Duna-csatorna rémségeit feltáró kiállítás nyílt meg.

Az anyagával fél évszázad múltán is elborzasztó kiállítás kezdeményezője és megszervezője egy volt konstancai politikai fogoly, Nicolae Dumitriu és Mirel Stănescu, metrológiai szakember. Utóbbi már 1991-ben élete céljával tűzte ki a Duna-csatornánál elkövetett borzalmak nyilvánosság elé tárását, és ezzel párhuzamosan természetesen a – még életben lévő – bűnösök felelősségre vonását. E célból a csatorna tervezett – és Ceaușescu által

1976–1984 között részben felújított – nyomvonalát végigjárva gyűjtött adatokat, minden elképzelhető forrásból. Nem volt könnyű dolga, hiszen például a cernavodai és medgidiai hatóságok megtagadták bármilyen levéltári dokumentum nyilvánosságra hozatalát.

A dokumentáció így nyilvánvalóan hiányos, az áldozatok tulajdonképpeni számára feltehetően sohasem derül majd fény, hiszen a halottakat jelöletlen tömegsírokba hajigálták, sok esetben a halál hatóságilag kitalált okát sem tüntették fel.

Munkatelep – az „ellenség” ellen

Bukarest kihasználta, hogy Európa régi álma volt egy hajózható vízi út kiépítése a Fekete-tenger és a Duna közötti csatorna létesítésével, melyen a nehéz uszályok egyenesen Németországba úszhatnak fel. A II. világháború után a román vezetők azonnal elfogadtak egy tervet, amely a Duna-delta mocsarait öntözésre alkalmassá teszik, egyúttal elkezdték a Fekete-tenger–Duna-csatorna építését.

A kommunista vezetés csakhamar rájött, hogy a terv, megfelelő anyagi kere-

tek és műszaki lehetőségek hiányában kivitelezhetetlen, a munkálatokkal mégsem hagyott fel: azt is felismerte ugyanis, hogy az „építőtelep” kiválóan alkalmas a „rendszer ellenségeinek” elszigetelésére, nyomtalan eltüntetésére. Márpedig a halálos ítélettel felérő „ellenség” minősítést könnyen ráaggatták a kulákoknak minősített kiscgazdára, kis kócerájt üzemeltető „kapitalistákra”, a „gyanús” értelmiségiekre,

nemzeti kisebbségek vezető, vagy akár csak köztisztviselőben álló személyiségeire. Az Erdélyt féltő bukaresti vezetés, a kisebbségek elleni hadjárat fokozódása közepette, rengeteg erdélyi magyart vittek a csatorna „építőtelepére”. Nem hivatalos adatok szerint 1949 és 1953 között legalább 40 ezer „osztályelleneséget” állítottak munkába a Duna-delta mocsárvilágában, ahol a megfeszített, embertelen munka, a gyenge táplálék, az ivóvíz hiánya, és a klíma megtizedelte az elítélteket. A Ceaușescu által 1968-ban felállított bizottság – amelynek a Gheorghiu-Dej-féle Szekuritáté főnöke, Alexandru Drăghici bűneit kellett lelepleznie – legkevesebb 1300 elítélt halálára nem talált semmiféle hivata-

los papírt. A félbehagyott munkálatokat egyébként a hetvenes évek derekán, Ceaușescu grandomániája nyomán felújították. A rendszer ekkor is ingyenes „raszolgálással” dolgoztatott, akik zömmel megintcsak a nem kívánatos kisebbségek, a valási és politikai ellenállók sorából kerültek ki. A Duna-Fekete-tenger csatorna végül is a nyolcvanas évek közepére készült el. Becslések szerint összesen legkevesebb félmillió embert hajtottak a munkatelepre, amit a bukaresti hatalom megfelelő törvénykezéssel tett lehetővé: kényszermunkára foghatták mindazokat, akiket Románia gazdasági, társadalmi, nem utolsósorban pedig kisebbségi politikájának nyilvános bírálatára miatt ítélték el.

Delta, mint haláltábor

Az elítélteket rendszerint tehervonatokon szállították a táborba; 100–150 embert zsúfoltak minden kocsi, padokhoz láncolva kevés egészségügyi berendezések nélkül. Néha teherhajókon történt a szállítás, hasonló körülmények között. Az út olykor három-négy napig is eltartott – olvasható az Amnesty International korabeli jelentéseiben. Az emberjogvédő szervezet arról is beszámolt, hogy a táborok kényszerlakói napi tíz órát dolgoztak. Nehéz, kétkézi, képzés nélküli munkát kellett elvégezniük – árkokat ásni, földet talicskázni, teherautókat megrakni, mocsarakat csapolni, cementet keverni, építőállványokat emelni, télen hóban-fagyban, nyáron pokoli kánikulában, malária-veszélyben. Az élelem förtelmes volt, a rabok közvetlenül a Dunából szereztek be az ivóvizet.

Barátok és rokonok látogatását nem engedélyezték. Korábbi lelkiismereti bebörtönzöttek elmondták, hogy amikor hivatalos és/vagy idegen küldöttségek érkeztek, a bebörtönzötteket a nagy hajók tartóterébe terelték, vagy kényszerítették őket, hogy bújjanak el a nádasban. Néhány alkalommal őrtornyokat semmisítettek meg, mielőtt a látogatók megérkeztek a területre. A tábor bejáratánál búzával megrakott zsákokat tároltak, a táborokat pedig földművelő egységekként mutatták be – írta az Amnesty International. ◀

Burzoák nélkül építünk, a burzoák ellen – a szocialista építőmunka jelmondata

Ciprus: közel az újraegyesítés?

Soha ennyire nem került közel a megállapodáshoz a ciprusi megosztottság kérdésköre. Ankara és Athén is közeledni látszik egymáshoz. A szigetország ügye egyúttal az Európai Unió problémája is.

Gyulay Zoltán

Bízató fejlemények történtek bő egy hét leforgása alatt Ciprus megosztottságával kapcsolatban. A hónap elején Recep Tayyip Erdogan török miniszterelnök fejezte ki készségét arra, hogy hajlandó az Észak-Ciprust megszálló katonaság kivonására. A héten pedig a Washingtonban Barack Obama amerikai elnökkel tárgyaló görög kollégája, Jeórjiosz Papandreu jelentette be, hogy a szigetország jövőjéről kész csúcstalálkozón megállapodni Ankarával. Ne feledjük: két – ráadásul szomszédos – NATO-tagországról van szó.

Egyesülés – másként

Afrodité szigete nem egyszerűen görög-török problé-

ma: az Európai Unió (EU) kulcskérdésként kezeli az ügyet. Földrésznünk utolsó megosztott országáról van ugyanis szó, amely megosztottság nem ideológiai különbségből ered (hacsak az ortodox keresztény és a muzulmán teológia eltéréseit nem vesszük annak). Ráadásul a párhuzam a berlini falal csak sántítva igaz, mert Németországot a második világháború után külső hatalmak szeltek el, míg a korábban – a brit mandátum elmúltával – egységes szigetországot a törökök inváziója osztotta ketté.

A szigetország egységét és függetlenségét szimbolizáló, karizmatikus elnök, Makariosz érsek ellen az akkor Athénban regnáló katonai junta támogatásával 1974-ben államcsíny kísér-

tek meg, azzal a céllal, hogy Ciprust Görögországhoz csatolják. A görögül „enózisz”-nak (egyesülés Görögországgal) nevezett mozgalom, s vele együtt az ezredesek uralma elbukott, hellén földön ismét győzött a demokrácia. Ugyanakkor egy 1960-ban kelt – brit-görög-török – egyezményre és a török etnikum védelmére hivatkozva Törökország Bülent Ecevit akkori miniszterelnök utasítására 40 ezer katonából álló inváziós csapatot tett partra a sziget északi részén.

Az Attila-vonal

A megszállás következményeként 1975-ben Ciprus északi egyharmadán török közigazgatást vezettek be Észak-Ciprusi Szövetségi Állam elnevezéssel, ám az alakulatot a mai napig csupán Ankara ismeri el. De hogy még cifrább legyen a történet: Törökország ugyanakkor nem ismeri el a Ciprusi Köztársaságot, hanem „Dél-ciprusi görög ciprióták közigazgatása” néven nevezi azt az államalakulatot, amely mára már az

EU tagságát élvez. Észak és Dél között az ENSZ felügyeli a demarkációt; a nemzetközösség a „zöld”, a törökök az „Attila” névvel illetik a két ország rész között 180 kilométeren át húzódó vonalat. (A csaknem ezer tagot számláló alakulatot a legnagyobb számban argentin és brit katonák adják, rajtuk kívül szlovákok és magyarok, valamint kisebb számban osztrákok és kanadaiak is szolgálnak az egységben.) A sáv olyan, korábban nemzetközileg is ismert üdülőhelyeket tett szellemvárossá, mint például Famagüzza, Nikózia pedig napjainkban a világ egyetlen két részre osztott fővárosa, amelyen – akárcsak 1989-ig Berlinben – átjárhatatlan fal húzódik keresztül.

A nagyvonalakban felvázolt „történelemóra” mára elsősorban az EU-tagság szempontjából érdekes, méghozzá több vonatkozásban is. Ha ugyanis az évtizedek óta meddő vitának bizonyuló, időnként a megoldás küszöbét felvillantó, ám be mégsem teljesülő tárgyalásokra tekintünk, a kételke-

dés a sikerben változatlanul jogos lehet. Most azonban már másfajta szempontok kerültek előtérbe; jelesül: Brüsszel a törökországi EU-csatlakozás előfeltételül szabta, hogy Ankara ismerje el a Ciprusi Köztársaságot, és egyezzen bele az újraegyesítési tárgyalásokba. A másik nem elhanyagolható mozzanat pedig az – s ez újfent különös párhuzamot vonhat a berlini fal leomlásával és következményeivel –, hogy a reménybeli újraegyesülés nyomán ugyanúgy külön csatlakozási tárgyalások nélkül válhat egy ország rész (ha úgy tetszik, „önálló” ország) az európai közösség tagjává, miként ez Kelet-Németország, azaz a Német Demokratikus Köztársaság esetében 1990-ben történt.

Muzulmán bővítés

Végül, de nem utolsó sorban fontos akadály kerülhet el Törökország felvétele elől is az EU-ba, ami viszont újabb két történelmi változást hozhat magával. Egyfelől az EU határai első ízben

tolódnának ki a földrészen túlra, messze behatolva Ázsiába, másrészt pedig a közösség népessége kiterjedt muzulmán táborral bővülne.

Az újraegyesítésnek mindeztől számtalan objektív és személyi feltétele támadt, elsősorban a ciprusi törökök déli Paphosban született vezére, Rauf Raif Denktas és a szigetország 2008 végén elhunyt görög ciprióta elnöke, Tásszosz Papadopolosz (akinek holttestét titokzatos körülmények között ellopták, és hétfőn találták meg) keményvonalassága. A két közösség jelenlegi vezetője, a török Mehmet Ali Talat és a görög elnök, Dimitrisz Krisztofiasz már hajlandó a párbeszédre, csak egyelőre a két politikus a hatalommegosztás mikéntjéről nem tudott megállapodni.

A szigetország egységét akadályozta a 2004-ben megtartott népszavazás is, amelyen a görög ciprióták többsége elutasította török nemzet-társaik visszafogadását, mivel viszonylagos jólétüket és gazdagságukat nem kívánják feláldozni az európai közösség oltárán. ◀

Lap-top

A nap címe. Bănescu jó munkanélkülisége, Marius Nițu, *Gândul*.

Magyarázat. Japáni látogatásán államelnökünk üzletembereknek tartott gazdasági előadást, közben a munkanélküliség előnyét ecsetelte: nőtt a termelékenység. Az üzletemberek helyeselték, elismerve, hogy a hatékonyságot tovább növeli, ha a munkanélküliséget nem támogatják semmivel.

Na és? Nagyinterjú Cozmin Gușával az *Evenimentul zilei*-ben. Merész hipotézisek, leleplezések, értelmezések. És egy bizonyosság: a választást Traian Bănescu csalással nyerte meg.

Hazai sajtóvilágszűcs. El tudják képzelni, hogy a világ legnagyobb példányszámú, de mindenképpen leggyorsabb felfutású újságja román? Az *Adevărul* de seară (Esti Igazság, ingyenes hírlap) országos hálózata – vidéki nagyvárosokban – összesen 500 ezer példányban jut el az olvasókhoz, és immár harminckét városban olvassák. 2008 októberében kezdődött a projekt, Bukarest mellett a lap többek között megjelent Kolozsváron és Nagyváradon, de egy év múlva már rendszeresen „kapható” (ingyen elvihető) volt például Marosvásárhelyen is. Felfutása Temesváron volt a leglátványosabb, ahol a példányszáma „villámgyorsan” elérte a 48 ezret.

Újságíró robot. A hazai lapban (*Evenimentul zilei*) olvasott hír külföldi, de vagány és aktuális, hiszen a módszer rövidesen a román és a magyar nyelvű sajtóban is meghonosodhat. Két amerikai olyan programot állított elő, amely a puszta adatokból sporthíreket, tudósításokat állít össze. (A hírt az Associated Press hírügynökség nyomán a *Le Monde* közli.) Véleményünk szerint más témákban is jobb és főleg pontosabb szövegeket írhat egy okos program, mint „az emberi tényező”. Például mennyire könnyen elkerülhetők lennének a szóismétlések! Amellett könnyebb szidni is egy ilyen szerzőt.

A nap álhíre. Március 15. tiszteletére (és érzékeny rábeszélésre) jövő héten az államelnöki hivatal dokumentumait is magyar nyelvű levélben, magyar nyelven küldik szét, akárcsak a kormányéit.

Minden napra egy mondat

„Legtöbbször olyankor van az embernek kötelessége, amikor egy másikat akar elmulasztani.” Móra Ferenc

A középosztály védelmében

Egyre jobban terjed a világban a populizmus. Ennek magyarzata a társadalmi osztályok felbomlásában keresendő. A nagy pártok régen egy-egy társadalmi osztály érdekeit képviselték: a baloldali munkások, a jobboldali burzsoázia támogatására számíthatott. Ralf Dahrendorf szociológus azonban megállapította: ma viszont már nincs munkásosztály és nincs burzsoázia. Nincs hagyományos középosztály sem. Csak új típusú középosztály létezik: szupergazdag elit az egyik szélén, és az osztály-alattiak a másikon. Nálunk utóbbiak vannak többen. Ők azok, akik félnek, lassan már rettegnek a lecsúszástól.

Meglepető apróhirdetést olvastam a héten: Nővér keres betegét! Ez a hagyományos középosztály csődjének kétségbevonhatatlan bizonyítéka. Annak a középosztálynak, amely a lexikon meghatározása szerint magát és családját saját erejéből, munkájából tisztessen eltartani képes személyekből álló társadalmi csoport. Ez az a réteg, amely Romániában rendkívül

Ambrus Attila

vékony, és a mindenkor kormányok mindent megtettek, hogy lehetőleg ne is létezzen.

A *Brassói Lapok* újságírója, Mórincz Miklós a *Nyugaton* megjelent írásában meghatározónak tartotta a kérdést, hogy egy országban van-e középosztály vagy nincs. Ez szerinte ugyanis égető fontosságú, mert ettől függ az, hogy az önérdékű pártpolitikát felváltja-e az országos politika, amely a közjó megvalósulását szolgálja. (Arisztotelész hasonlóan vélekedett. A politeiát azért tartotta a legjobb államformának, mert szerinte egyedül az képes a gazdagok és szegények közti társadalmi ellentétet, ha nem is teljesen, de némiképpen kiegyenlíteni és éppen a középosztály uralmával. A középosztály ugyanis leginkább hajlandó és képes is a közéletben ésszerűen viselkedni, miközben a gazdagok gőgösködésre és korrupcióra hajlamosak, a szegények pedig a nélkülözés miatt rákényszerülnek a bűnre.) A brassói újságíró már a harmincas években úgy vélte, a középosztály kialakulására minden társadalomban meg-

A ragadozó típus

Horváth István

A naplóírás rejtelmerei

Akkoriban lejttem a hajóról, akkor elhatároztam, hogy naplót írok. Ez akkor úgy volt, hogy előzőleg leereszkedően csevegtem egy utassal, mert akkor már felvettem a sors akaratóból nevelő lett halottak néhai ruháit...

Mindegy. Szóval. A fő, ahogy mondani szokják, a szépirodalom. (...) Akkor külsőt egy nagy marhaság. Mert a sors kifürkészhetlensége következtében kifolyó halottak ruháit megfelelőre átalakítottam egy szabóval. (...) Ki hitte volna egy ekkora nagy megboldogultról, hogy kis nyaka van ingben? A kis nyaka van ingben? A kis nyak az ingét, az ingének, ingnyakának. Alighogy megfulladtam tőle. Ebből. Ettől. És még a cipő. Olyan óriási ember, és nem ment rám. Rá. A cipő rá a lábamra nem ment. Ezzel szemben állt a nadrág. Azt burrusznak csavarhattam volna magam köré, mint az arabok, miután már benne voltam. Akkor ezt a szabó átalakította. De már a kalap karimája a vállamig ért. Azt kézbe vittem. Ófelsége a sors kegyelméből pénzt is adott, és mondta, hogy kiszállásom majd keressem Gomperez hídlakót. Hídlakót...

Higadolt... Ez spanyol cím, de nem is kell keresni, mert ők figyelik, hogy hol száll le az Irving, aki én vagyok, a király. Ez nem könnyű dolog az ilyen naplóírás, de majd belejövök, mint úrifü a pofozkodásba. Előzőleg még társalgottunk őfelségével, mert szerettem velem társalogni, gozni, logni (ez a jó!) – Magának érdekes élménye lesz – mondja ő. – Előre örülök – mondom én. – Szeretem az élményeket. Legutóbb Kairóban volt ilyen, de mind a három sofőr felépült.

Rejtő Jenő: *Pizkos Fred, a kapitány*

SZELLEMI DÍZÉS

Na és Széchenyi?

Nagy valószínűséggel a hétfői ünnepeken nem sokan fogják említeni gróf Széchenyi István nevét, pedig alakja és műve nagyon is hozzátartozik Márciushoz! Na nem azért, mert az elsők között jelentkezett a nemzetörségbe, sokkal inkább a sokoldalú tevékenységéért, amellyel a reformkor egyik vezéréként, társaival előkészítette az országot a változásokra.

Ismert, hogy Széchenyi főleg a társadalom és a gazdaság átalakításban jeleskedett. Azt viszont csak azok tudhatják, akik részletesebben tanulmányozták életét és munkásságát (magam most, halálának 150. évfordulójára készülve próbálom ezt pótolni), hogy neki szinte minden sikerült, amibe csak belekezdett. A Lánchíd megépítésétől a selyemhernyó-tenyésztés meghonosításáig, az Akadémiától az állandó tűzoltóság megszervezéséig mintegy kétszáz országos jelentőségű kezdeményezése volt. S azért sikerültek, mert sok eszmétársától eltérően, ő csak abba kezdett bele, amiben biztos volt, amit politikailag és szakmailag is jól előkészített, amit pragmatikus gondolkodása „jöhagyott”. Ám a cél eléréseért megszállottként dolgozott.

Igen, megszállottként! Hadd álljon itt erre két kevésbé ismert történetet. Angliában járva, csak úgy mellel, külön megtanulta a víz alatti betonöntést, hogy a Lánchíd építéskor ezért ne kelljen majd külön embereket kiküldeni. A másik: életével játszott, amikor egyik útján, ottani barátai segítségével, kicsempészet egy gázfejlesztő gépet (ami a budai utcai világításhoz kellett), amiért az akkori angol törvények szerint, ha elkapják, halálbüntetés járt!

A reformkor, s az azt lezáró forradalom két nagy alakjának ellentétével sokan foglalkoztak. Széchenyi egyik jeles értéke és élettrajziója, Kunszabó Ferenc azt mondja: Kossuth lobogni, Széchenyi használni akart! Túlzásában van némi igazság, mert a buzdító hazafias szónoklatokkal ékeskedő Kossuth csakugyan hatalmas tömegek előtt lobogott, s ő akart is lobogni, míg a Lánchíddal, gőzhajókkal, vasúttal elfoglalt Széchenyi sokszor elvezett a tömegben.

De bár bennünk lenne ma annyi empátia, megbocsátás, egyetértés, amikor legfontosabb közös ügyekről van szó, mint bennük volt. Tudjuk, hogy Kossuth nevezte Széchenyit a legnagyobb magyar-

nak. Március 15-én Széchenyi így kezdi naplóját: Magyarország a tökéletes felbomlás felé halad. Batthyány és Kossuth hordja a gyűlékony anyagot a tüzre!... Majd lennebb: „Mit lehet tenni? Batthyányt és Kossuthot kell támogatni!” Ha ünnepe (méltatlanul) nem is említjük meg Széchenyit, legalább hiányzó szellemét idézzük fel.

Sike Lajos

van a lehetőség, vagy inkább megvan az anyag, mert létezik átmenet a tökéletes szegénységtől a legteljesebb bőség felé, és az átmenetnek a legtöbb fokát éppen a középosztály foglalja el.

Romániában ezeknek az átmeneti csoportoknak az aránya alacsony. Noha a lakosság háromnegyede középosztálybelinek tartja magát, azonnal megváltozik a kép, ha a lexikon meghatározását alkalmazzuk.

Olyan ember, aki családját saját erejéből, munkájából tisztességes szinten tartja, ma nagyon kevés van. És ennek az alig formálódó csoportnak a legnehezebb átvészelnie a gazdasági válságot, mert a középtől egyre inkább a felső tízezer felé eltávolodó politikai elit – tévesen a széles közpréteggel rendelkező nyugati országok tapasztalataira építve – a terhek a középosztály vállára rakja át. Átalányadót ró ki a kis- és középvállalkozókra. Csökkenti a tanárok, egészségügyi dolgozók jövedelmét. Megtiltja a művészeknek, hogy nyugdíjasként fellépjenek a színházak, operaházak deszkáin. Megadózza a

240 eurónál nagyobb nyugdíjakat. Csupán a szegény családoknak fizetne gyermekpénzt, és a szegénység szintjét a nyomor szintjén határozza meg.

Nem akarom elhinni, hogy a politikai elit ne látná előre ezeknek az intézkedéseknek a negatív hatásait. Például a gyermekpénz preferenciális kifizetésének következményeit: tovább csökkenő gyermekvállalási kedv a középosztály tagjainál, növekvő szaporulat a lecsúszott társadalmi réteg körében, hiszen hét-nyolc gyerek megszületésével már minimálbérenyi összeget lehet megkaparintani, s ezért dolgozni sem kell!

Nem hiszem, hogy a hatalom gyakorlóit ne tudnák, a rendszerváltás hozadéka – az, hogy a társadalmi különbségek nőttek – elsöpörhet mindent. Románia nem egy korszerű, szociális piacgazdaságra épülő európai állammá lesz, hanem dél-amerikai típusú demokráciává, amelyben a szimbolikus falak helyét hamarosan átveszi a kőből épült falak, amelyek a felső tízezer tagjait próbálják megóvni a milliós nagyságrendű szegények hordáinak fosztogatásaitól. Talán elejét lehetne venni ennek a jövőnek. Legkönnyebben a középosztály megerősítésével, védelmével.

A rendszerváltás hozadéka – az, hogy a társadalmi különbségek nőttek – elsöpörhet mindent Romániában is.

Röviden

Megsürgött alap

Már hétfőtől, de legkésőbb néhány héten belül létrehozzák azt a befektetési alapot, amely tartalmazza az állami vállalatok kisebbségi részcsevényeit – jelentette ki Adrian Videanu gazdasági miniszter egy konferencián. Ebből a költségvetésen kívüli „kaszából” olyan fejlesztési terveket támogatnának, amelyek segítenek a válság elleni küzdelemben.

Első ház halasztva

Csak a kész lakásokra indult el a héten az Első ház nevű program második fordulója. Néhány jogi kérdést még tisztáznia kell a kormánynak az új építésű ingatlanok esetében, hogy az államilag garantált hitelek hozzáférhetővé váljanak azok számára is, akik építkezésbe fognának.

Könnyítések tartozóknak

A vállalatok állami adósságaiból vonják le azokat az összegeket, amelyekkel a közintézmények tartoznak nekik – erre kérte a pénzügyminisztert Emil Boc kormányfő. A vállalkozóknak Boc arra is ígéretet tett, hogy az adósság rendezésébe belefogó cégeknek a büntetéseit is könnyítenék.

Szép, de nem eladható

Székelyföld jövőképéről tárgyaltak a csíkszeredai fejlesztési konferencián

Incefi Tibor

„Egyik legfontosabb célkitűzésünk Székelyföld turisztikai lehetőségeinek minél jobb kihasználása” – erről beszélt Lukács László, a Székelyföldi Vállalkozók és Egyesületek Szövetségének ügyvezetője előadásában az Erdély 2015 – Hargita megyei fejlesztési konferencián. A Csíkszeredában tartott tegnapi eseményen az Új Magyar Szó kérdésére az öztelemben elmondta, hogy a mostani jelek alapján meglehetősen nehéz év elé néz a turizmus a régióban. És nemcsak a válság miatt, hanem azért is, mert a krízis okozta problémák ráakadnak az elmúlt húsz év rossz stratégiájára. „Érthető, hogy az első években mindenki a maga cégét igyekezett gyarapítani, de az már megbosszulja magát, hogy nem közös erővel igyekeznek a piaci szereplők a helyszínrre vonzani a turistákat. Ma már Székelyföld, mint elnevezés, nem csalogtatja ide a magyar turistákat, a varázs elmúlt. Inkább a román ajkúak jönnek az érdekesség miatt” – mutatott rá Lukács.

Nagy szerepük van a politikusoknak Székelyföld fejlesztésében. Tánzos Barna moderátor A szerző felvétele

Általában véve rossz volt már a tavalyi bevétel is a szektorban, ami azért is szomorú, mert sok beruházás bankkölcsönből valósult meg, és aki felvette, nem tudja fizetni a hiteleket – magyarázta Lukács. Ez visszarántotta a helyi gazdaságokat is, akik termékeiket a vendégeknek adták el. A

megoldással kapcsolatban megkérdezte, hogy csodák nem léteznek, de a jövőben sok múhat Tánzos Barna fejlesztési államtitkár és a megyei tanácselnökökön is. Nagyon jó ötletnek tartja a Hargita Megyei Turisztikai Iroda gondolatát, hiszen a megyei önkormányzatoknak vannak pénzalapjaik,

amit kiegészíthetnek a vállalkozók önrészei. A szakember szerint hiába szép Székelyföld, még mindig „nem eladható”, és ezen változtatni kell.

Halló, Székelyföld?

A konferencia fő témája a fenntartható fejlődés volt,

amelyről majdnem minden hozzászóló beszélt. Székelyföld egységes jövőképének kialakítása a Hargita megyei tanács tevékenységének lényege – hangsúlyozta Borboly Csaba tanácselnök. „A régió fejlesztéséhez kompetens vezetőkre és megfelelő erőforrásokra van szükség. Jelenleg ott tartunk, hogy sem Bukarestben, sem Budapesten vagy Brüsszelben nem tudják, hogy kivel kell tartani a kapcsolatot” – mondta Ráduly Róbert csíkszeredai polgármester.

Köruton a konferencia

Az Erdély öt éven belüli lehetőségeivel foglalkozó konferenciát a regionális fejlesztésre szakosodott PONT Csoport – amelyik a Pályázatok.ro honlapot is működteti – szervezte meg. A társaság decemberben Sepsiszentgyörgyön már tartott egy hasonló jellegű rendezvényt, és negyedévenként Nagyváradon, Kolozsváron és Marosvásárhelyen lesznek hasonló beszélgetéseik – mondta lapunknak Farkas András, a rendezvény főszervezője. ◀

Elvesztette trónját Bill Gates

Gyulay Zoltán

Meglepetést hozott az amerikai Forbes magazin New Yorkban tegnap nyilvánosságra hozott listája a földkerekség milliárdosairól: Bill Gatesnek, a Microsoft alapítójának esztendőközön át tartó uralkodása véget ért – jelentette be a lapot kiadó Steve Forbes. Az a Carlos Slim Helú telekommunikációs iparmágnás tisztította le a trónjáról, akinek személyében először küzdött fel magát mexikói üzletember a milliárdosokat bemutató névsor élére. Gates kénytelen ezúttal megelégedni a képzeletbeli dobogó második fokával. Slim összesen 53,5 milliárd dollárt (több, mint 160 milliárd lejt) meghaladó összeg fölött rendelkezik. Gates kénytelen félmilliárd-

dal kevesebből, 53 milliárd dollárral gazdálkodni. A harmadik helyezett a tavaly még ezüstérmes beruházási vállalkozó, Warren Buffett, 47 milliárd dollárral.

„A tavalyi megtorpanást követően az idén ismét meghaladja a világon élő milliárdosok száma az ezret” – írta a Forbes magazin. „Vizsgálódásaink szerint 1011 személy rendelkezik egymilliárd dollárnál nagyobb értékű vagyonnal. Ez a szám magasabb ugyan, mint a tavalyi 793, de még mindig nem éri el a 2008-ban mért 1125-öt, bár azt mutatja, hogy a gazdaság magára talál.” A szupergazdagok számát tekintve a nagy nyertes Kína 64 névvel; egyedül az Egyesült Államokban él több milliárdos (403), mint a népköztársaságban. Az országok verse-

nyében Oroszország a harmadik – Kínától alig lemaradva – 62 milliárdossal.

Az összeállításba a világ minden tájáról 97 új üzletembernek sikerült beverekednie magát. Két indiai – az olajmilliárdos Mukesh Ambani (4. hely, 29 milliárd) és az acélmágnás Lakshi Mittal (5. hely, hétmilliárd) – mindjárt az első tíz közé. A legtöbb gazdag ember New Yorkban él (60), a világ pénzügyi fővárosát Moszkva (50) és London (32) követi. A lista korelnöke a svájci Walter Haefner: a 99 esztendőes úr 3,3 milliárddal a 287. helyet birtokolja. A legfiatalabb viszont az öt jóval megelőző (212.) Mark Zuckerberg, a Facebook 25 éves alapítója (négy milliárd). A nők versenyében a Walmart-örökös Christy Walton vezet: 22,5 milliárd dollárral a 12. helyen végzett. A listán csupán 89 hölgy szerepel, de önértékéből meggazdagodott milliárdosnak csak 14 nő számít, akiknek a fele kínai.

Az első százba a volt szocialista országokból egyedül a cseh Petr Kellner került be (89. hely, 7,6 milliárd). Az ezerben viszont három román névvel is találkozhatunk: Dinu Patriciuval (437. hely, 2,2 milliárd), Ioan Nicolaival (880. hely, 1,1 milliárd), valamint Ion Țiriacal (937. hely, egymilliárd). Az amerikai illetőségű Soros György 14 milliárd dollárral a 35. helyre került, magyarországi nem került fel a listára. ◀

Reformok, akár kényszerrel

ÜMSZ

Nincs szüksége Romániának látványos „gazdasági újjáéledésre” – nyilatkozta a Financial Times-nak (FT) Mugur Isărescu, a Román Nemzeti Bank (BNR) kormányzója, aki a Nemzetközi Valutaalappal (IMF) egyeztetett 1,3 százalékos növekedési előrejelzésre célzott kijelentésével. Mint ismert, a kormány a nyugati országokhoz való felzárkózásról szóló – konvergenciaprogram kockázati forgatókönyvében idénre mindössze 0,2 százalékos növekedéssel számol. A központi bank vezére arra is kitért, hogy mindent meg-

tesznek a lej kóros megerősödésének elkerülése érdekében. Ugyancsak a nagy nemzetközi gazdasági lapnak adott interjúban Emil Boc kormányfő arról beszélt, hogy Romániában katasztrófa következne be, ha az ország leállítaná az IMF-nek megígért reformokat. „A valutaalappal kötött megállapodás betartása az ország egyik fő prioritása” – hangsúlyozta a miniszterelnök, aki szerint normális államra és ésszerű kiadásokra van szüksége Romániának. Az interjúban arról is szó van, hogy a kormány nem szándékozik emelni az adóterheket annak érdekében, hogy ki tudja fizetni tartó-

zásait a külföldi hitelezőknek. Az FT újságírója ugyanakkor megjegyezte, hogy Bukarestben a kormány többség igen törekeny, és kérdéses, hogy a miniszterelnök – ha a szakszervezetek ellenségesnek bizonyulnak – képes lesz-e végrehajtani a szükséges költségcsökkentéseket. Úgy tűnik, hogy a reformok folytatása mégsem olyan magától értetődő. Dominique Strauss-Kahn, az IMF vezérigazgatója ugyanis – adta hírül az MTI – március végén Romániába látogat, hogy nyomást gyakoroljon a kormányra a beígért intézkedések végrehajtása érdekében. ◀

Carlos Slim mexikói üzletember a világ leggazdagabbja

2010 MÁRCIUS 15.

MEGHÍVÓ

Március 15-e a magyar szabadság ünnepe!
Ezen a napon nemcsak az 1848-as forradalomra, hanem a húsz évvel ezelőtti, 1990-es marosvásárhelyi márciusi eseményekre is megemlékezünk!
A Romániai Magyar Demokrata Szövetség Marosvásárhelyen, a Székely Vértanúk emlékművénél tartja országos központi rendezvényét. Március 15-e az összefogás napja!
Mutassuk fel újból az erdélyi magyarok egységét!
Mindenkit várunk 16 órakor, a Székely Vértanúk Emlékművénél!
Ünnepeljünk együtt, szabadon!

HIRDETÉS

Radikális tanügyi törvény

Munkatársunktól

► Gyökeresen átalakítaná a közoktatás rendszerét Daniel Funeriu tanügyminiszter, aki a napokban hozta nyilvánosságra a legújabb tanügyi törvénytervezetet. A tervek szerint – már a 2011–2012-es tanévtől – a többségi iskolákban az érettségi csupán két írásbeliből áll: románból, és választás szerint matematikából vagy történelemből. A kisebbségi iskolákban a sor kiegészül az anyanyelvi vizsgával is. Jelentősen változik a líceumi felvételi rendszere is: az általános iskola végzősei egy teszt soron, román írásbelin és digitális ismereteket mérő vizsgán bizonyíthatnák felkészültségüket.

Rövidebb a középiskola

A tervek szerint az általános iskolai képzés a következőkben magába foglalná a IX. osztályt is, míg a líceumi képzés csupán a X., XI. és XII. osztályból állna. A tervezett felvételi-tesztelésre a IX. osztály második félévében kerülne sor, de ennek metodológiája eltérne minden eddigi ismert és Romániában használatos vizsgarendszertől. „Egy interdiszciplináris felmérésről van szó, egyszerre kell majd tudni használni a matematikából, fizikából vagy éppen kémiából szerzett ismereteket.

A román – illetve a kisebbségi – nyelvi vizsgák a nyelvi kompetenciákat mérik majd” – ismertette az újításokat Melania Vergu, szakállamtitkár. Felmerült még egy negyedik vizsga lehetősége is, amely rendkívül nehéz, de erről még nem született konkrét terv.

Mindent mérnek

Mindezzel azonban még mindig nem ér véget az értékelés, a tervek szerint ugyanis saját „portfólióval” rendelkezik majd minden diák, amely nemcsak a megszerzett érdemjegyeket fogja tartalmazni, de a tanárok írásos véleményét is az érintett évközi munkájáról.

Tekintettel arra, hogy a romániai tanügyben még mindig nagy az úgynevezett „kiemelt” líceumok presztízsze a továbbtanulás lehetőségét nem bízzák teljesen a fent vázolt hosszadalmas és bonyolult értékelési rendszerre. A teszt sorok és az írásbelik, valamint az öt év alatt összegyűjtött portfólió a felvételi pontérték csupán 70 százalékát jelenti majd. A líceumok lehetőséget kapnak saját felvételi szervezésére is, itt lehet megszerezni a szükséges pontszám fennmaradó 30 százalékát. ◀

A tél nem adja fel

ÚMSZ

► Emelt létszámmal teljesítettek szolgálatot tegnap a fővárosi rendőrök Bukarest utcáin, a rendületlen havazás miatt ugyanis kaotikussá vált a közlekedés. A legtöbb gondot a közúti bal-

legjobb esetben nem is lehetett elkerülni az ütközést. Sorin Oprescu főpolgármester már napokkal ezelőtt arra kérte a bukarestieket, hogy aki teheti, maradjon otthon. Azoknak pedig, aki mindenképp útra kel azt javasolta, hogy használják a

úti közlekedést viszont jelentősen megzavarta a havazás, országszerte késtek a szerelvények, a legtöbb csúszást a déli megyékben szenvedték el az utasok. A CFR közleménye szerint a következő napokban indulás előtt érdemes a helyi információs iro-

Súlyos baleseteket és közlekedési káoszt okozott a fővárosban a szokatlanul télies idő. Fotó: Tofán Levente

esetek okozták, száz koccanásról és 15 súlyos balesetről érkezett bejelentés egyetlen nap alatt. Hat ember válságos állapotban került kórházba. A sorozatos balesetekre nem csak azért került sor, mert az autósok többsége nem készült fel a tavaszi tél kihívásaira – áll a rendőrségi közleményben – hanem azért, mert a torlódások, a hóátfúvások miatt átláthatatlanná vált a közlekedés, a

tömegközlekedési eszközöket. A tömegközlekedés azonban a túlterhelés és a rossz útviszonyok miatt majdnem összeomlott, a megszokott menetidő gyakran egy órával hosszabbodott a tegnap. A légiforgalmat nem nehezítette a szokatlan időjárás, Valentin Iordache, az Otopeni repülőtér szóvivője arról számolt be, hogy a járatok harminc perc késéssel ugyan, de célbaértek. A vas-

dáknál tájékozódni a menetidőről. A közutakon valószínűleg alakult ki, három országos és több megyei utat elzárt a havazás Krassó-Szörény, Dolj és Beszterce-Naszód megyében. Az Országos Meteorológiai Intézet előrejelzése szerint a következő napokban további lehűlés várható, az éjszakai hőmérséklet általában – 10 fokig süllyed, a nappali hőmérséklet 10 fokig emelkedik. ◀

Röviden

Tiltakoznak a nyugdíjasok

Március 26-án a kormányhivatalok és a megyei prefektúrák épületei elé vonulnak a nyugdíjasok, jelentette be tegnap az Országos Nyugdíjas Szövetség elnöke, Preda Nedelcu. A felháborodást a nyugdíjpontok csökkentése, a vízidíj bevezetése és a gyógykezelésre feljogosító üdülési jegyek korlátozása váltotta ki. Ha a március végére tervezett tiltakozássorozat hatástalan marad, akkor a Szövetség szerint áprilisban további tüntetésekre kerül sor.

Nem terhelik az önkormányzatokat

Működőképes struktúrájú egészségügyi intézményeket fog átadni az Egészségügyi Minisztérium az önkormányzatoknak júliusban és a decentralizáció után lehetőségük lesz a polgármestereknek, hogy jobban bekapcsolódjanak a rendszerbe – ígérte tegnap Cseke Attila tárcavezető a Városok Országos Szövetségének közgyűlésén, Brassó Pojánán. A tárcavezető biztosította a közgyűlésen résztvevő polgármestereket, hogy az egészségügyi intézmények átvétele nem jelent majd számukra külön terhet.

HIRDETÉS

Önnek csak a céljaira és a megtakarításaira kell ügyelnie, a kedvező kamatokról mi gondoskodunk!

3,75%
éves kamat az 5.000 EURO feletti 6 hónapra újonnan lekötött betétekre

Már alacsony összegű betétnél is kedvező kamatok! Az OTP Bank munkatársai segítségével válaszol ki az Önnek legmegfelelőbb megtakarítási formát és a legkedvezőbb kamatot.

www.otpbank.ro
0800 98 22 98

otpbank
Hitelkölcsönös szervezet

banki megtakarítások

Akkreditációs remények

Folytatás az 1. oldalról

„A nálunk tanuló diákok családjai mind adófizető polgárok, tehát megilleti őket a román állam támogatása” – magyarázta. A rektor úgy tudja, a román költségvetési források csupán az akkreditáció birtokában nyilhatnak meg a Sapientia számára. „Ez azonban nem-csak szakmai, hanem politikai kérdés is” – jelentette ki.

Válasz már májusban?

Dávid László arra számít, hogy az egyetem már májusban választ kap a felsőoktatás minőségét ellenőrző bukaresti bizottságtól az akkreditációs kérésre. Rostás Zoltán, az ARACIS Konzultatív és Audit Bizottságának tagja szerint azonban a rektor túlzottan optimista. „Az akkreditáció rendkívül komplex folyamat” – magyarázta lapunknak a professzor, aki maga is a Sapientia oktatója.

Első mozzanataként az ARACIS több kötetnyi dokumentációt kért az egye-

temtől; ez elsősorban az intézmény működésével kapcsolatos kérdésekre ad adatszerű választ. A következő mozzanat a helyszínelés lesz. Az ARACIS úgynevezett nagybizottsága a Sapientia „főhadiszállására”, Kolozsvárra látogat el, várhatóan áprilisban, s ezzel párhuzamosan három csikseredai és két marosvásárhelyi szakon szakmai bizottságok vizsgálódnak majd néhány napig. „A bizottság tagjai a tanszékvezetőkön, gazdasági igazgatókon, könyvtárosokon kívül szóba állnak a diákokkal, sőt felkeresik azokat a munkáltatókat is, akik Sapientian végzett hallgatókat alkalmaztak” – tájékoztatta lapunkat Rostás Zoltán. A helyszínelő bizottságok ezután jelentést írnak a tapasztalatakról, ez kerül a havonta egyszer ülésező ARACIS-tanács asztalára. „Így inkább úgy fogalmaznék: a Sapientia még az idén választ kap a kérésére” – mondta az ÚMSZ-nek a professzor. Pozitív válasz esetén az egyetem akkreditálását

előbb egy kormányrendelet, majd a parlament szavazata szentesítené.

Válasz a bírálóknak

Mint ismert, korábban több szakember bírálta a Sapientian zajló oktatás színvonalát, illetve azt, ahogyan az intézmény gazdálkodik a magyar államtól kapott pénzzel. „Az a tény, hogy már tíz akkreditált szakunk van, önmagában is bizonyítja, hogy az oktatás az intézményünkben jó minőségű, s ha májusban ezt az öt szakot is elismerik, az csak felteszi a pontot az i-re” – válaszolta a bírálatokra a rektor, aki szerint a Sapientianak, mint akkreditált, tudományos intézettel rendelkező egyetemnek, „nincsen párja az országban”. „A felsőoktatási piacon ádáz harc folyik, hisz egyértelmű, hogy mindenki szeretné megszerezni a jó hallgatókat. Nekünk az a tapasztalatunk, hogy amint a diákok megismerkednek a Sapientival, felfedezik benne a lehetőséget és kitartanak mellette” – mondta lapunknak az intézmény vezetője. ◀

Király: magánegyetemnek nem jár támogatás

„Magánegyetemek eddig nem kaphattak állami támogatást Romániában, az akkreditáció nem teremt automatikusan jogalapot az ilyen jellegű kiegészítő finanszírozáshoz” – nyilatkozta lapunknak Király András. Az oktatási államtitkár szerint azonban ha az új tanügyi törvényt elfogadja parla-

ment, akkor esély lehet arra, hogy az állam a magánkézben lévő felsőoktatási intézmények működéséből is ki vegye a részét. „Ez azonban annak a függvénye – tette hozzá Király –, milyen szövegváltozatot fogad el a parlament, és milyen jellegű kiegészítésekkel élnek a törvényalkotók.”

Röviden

Szoboravatás Székesen

Bercsényi László szobrát leplezik le vasárnap a 10,30 órakor kezdődő istentisztelet követően, Székesen. Az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület Maros megyei szervezete, a Nagyerényi Polgármesteri Hivatal és a Székesi Református Egyházközség szervezte ünnepségen a háromszázhusz évvel ezelőtt született székesi gróf Bercsényi Lászlóra, a róla elnevezett huszárezred megteremtőjére emlékeznek.

Somkeréki képeklap-bemutató

A Beszterce megyei Somkerék 1200-as évek elején épült templomáról adott ki képeslap-sorozatot a Hargita Megyei Hagyományörzési Forrásközpont. A kiadvány a helyiek szükségleteinek megfelelően készült el, hiszen a megye egyik leglátogatottabb műemlék templomáról van szó. A képeslapok átadása és bemutatása vasárnap Somkeréken az istentisztelet keretében lesz, amikor megemlékeznek az 1848–49-es szabadságharc évfordulójáról is. Szócsa Endre, a Forrásközpont igazgatója méltatja az eseményt; a Forrásközpont munkatársai is részt vesznek az ünnepi műsorban.

Európa kulturális fővárosa szeretne lenni Kolozsvár

Sipos M. Zoltán

► A kincses város is versenybe száll az Európa Kulturális Fővárosa címért, jelentette be szerdán tartott sajtótájékoztatóján Sorin Apostu, Kolozsvár polgármestere. Annak érdekében, hogy a város eredményesen pályázhasson, egy munkacsoport is összeállt, amelynek tagjai a pályázati stratégia kidolgozását vállalták magukra.

„A megalakult munkacsoport feladata lesz kapcsolatokat kiépíteni a város civil és akadémiai szervezeteivel, annak érdekében, hogy egy átfogó programtervezet születessen 2013-ra” – nyilatkozta lapunknak László Attila. Az alpolgármester szerint ebben a munkában kiemelkedő részük lesz a magyar civil szervezeteknek, egyetemeknek, hogy a Kolozsváron élő magyarság kultúrája is méltóképpen legyen képviselve és bemutatva a különböző programokon. Mint kiderült Kolozsvár legközelebb 2020-ban válhat az európai közösség kulturális fővárosává, mivel

Kolozsvár főtere. A polgármester szerint bár távoli a cél, már most nekifognak dolgozni a város arculatán

eddig az időpontig már foglalt ez a cím. Viszont a város 2013-ig kész projektterveket kell felmutasson, hogy eséllyel szállhasson ringbe a hírnévvel és nem utolsó sor-

ban gazdasági fellendüléssel kecsegtető címért. „Távolinak tűnhet a cél, de komolyan kell dolgozni a város arculatán, a programokon, hogy eséllyel nevezhessünk

a versenyre” – fogalmazott a sajtótájékoztatóon Sorin Apostu.

Amint a polgármester kifejtette, a címért először országosan kell megküzdenie

a jelentkező városoknak, ennek időpontja lesz 2013. Az eddig nyilvánosságra hozott tervek alapján Kolozsvárnak Temesvárral kell felvennie a versenyt, hiszen az év elején a Bega-parti város polgármestere is bejelentette, hogy versenybe szállnak a címért. Az Európa Kulturális Fővárosa címre áhítozók országos megmérettetése után az Európai Tanács hét képviselőjéből és Románia kormánya által ki nevezett hat hivatalos személyből álló zsűri kiválasztja azt a várost, amely az európai közösség szintjén versenyezhet a cím elnyeréséért. A kincses város polgármestere bizakodásának adott hangot a sajtótájékoztatóon. Mint elmondta, az Európa Kulturális Fővárosa cím komoly gazdasági fellendüléssel járhat a város szempontjából, az idelátogató turisták és befektetők révén. A polgármester szerint Kolozsvár nagy eséllyel pályázik erre a címre, hiszen több adottsággal rendelkezik, mint Nagyszében, amely 2007-ben viselte ezt a kitüntető címet. ◀

Huszárjárás Budapesten

Kánya Gyöngyvér

► Huszárszobor kiállítás, nyitott filmstúdió, történelmi játszóház, toborzó-program és egy valóságos huszártábor várja a március 15-i nemzeti ünnepre készülődőket Budapesten, ahol már kedden megkezdődtek a családi programok, amelyek hétfőn, a hivatalos állami és ünnepi megemlékezéssel csúcsosodnak ki.

„A táncterre kishuszárok, indulj!” – hangzik a vezény-

szó, és a vidám, kezükben nemzeti színű lobogókat lengető, mellkasukon apró kokárdával feszítő óvodások és kisiskolások libasorban indulnak el a „nagyhuszárok” után, hogy jó katonához illően, egy fáradt nap után, a körletben nótázzanak és összecsapják bokájukat. A gyermekek láthatóan élvezik, hogy magyar nótára verbunkost járhatnak, megtanulhatnak egy '48-as toborzódalat, valamint játékos gyakorlaton vehetnek részt.

A Nemzeti Múzeum kertje, a híres Múzeumkert, ezúttal is fontos helyszíneként szolgál, hiszen itt elevenednek meg az 1848–49-es hétköznapok, egy interaktív kiállítás segítségével Petőfi Sándor és Széchenyi István élete és munkássága, valamint egy huszársátor és a benne található korhű használati tárgyak, ruhák és lőszer-számok segítségével a huszárélet is. „Gyerünk gyereborzódalt, valamint játékos gyakorlaton vehetnek részt.

potokat és kiablájtók, hogy éljen március 15-e” – így hangzik a rendezői utasítás, a korhű jelmezekbe öltöztetett gyermekek pedig a Nemzeti Múzeum lépcsőjén szaladgálva boldogan teljesítik a feladatot. Hiszen felveszik őket kamerával, az elkészült filmet pedig haza is vihetik. Ez a '48-as eseményeket statisztákkal és gyermekekkel megörökítő nyitott filmstúdió az idei év egyik újdonsága, de emellett van még kettő: az 1848–49-es szabadságharcban részt vevő 18 huszárezred előtt tisztelegve 18 életnagyságú huszárszobor látható Budapest hat, legforgalmasabb közterén, illetve a Múzeumkertben, valamint március 14-én este Magyarországon első alkalommal használt, háromdimenziós hatású térvetítési technológia alkalmazásával öltözik díszbe a Nemzeti Múzeum. Az épületre vetített, mozgóképek-ből és animációkból álló tizenöt perces zenés montázs az 1848–49-es forradalom és szabadságharc jelképeit jeleníti meg. Hétfőn egész nap pedig a Lánchíd pesti hídfőjénél, a Roosevelttéren a Magyar Huszár és Katonai Hagyományörző Szövetség ötven lovasa részvételével '48-as huszár- és honvédtábor várja lovakkal, szekerekkel, ágyúkkal, hadikonyhával, sátrakkal és alkalmi istállókkal az érdeklődőket. ◀

Az igazság nyomdokában

Antal Erika

► Elkészült Bereczki Edit és Cornel Mihalache háromrészes dokumentumfilmje, amely a marosvásárhelyi 1990-es márciusi eseményeket mutatja be több érintett elbeszélése alapján.

Bereczki Edit, a *Román Televízió* marosvásárhelyi munkatársa, a *Fáj a fejed?* című film ötletgazdája lapunk érdeklődésére elmondta, a téma régóta foglalkoztatja, ezért alapos felkészülés után fogott neki a dokumentumfilm elkészítésének, azt követően, hogy Cornel Mihalache bukaresti dokumentumfilm-rendezővel közösen „felépítették” a filmet, elképzelték egy utazást, a legalsó, az egyszerű ember szintjéről, a hadsereg, a titkosszolgálat és a politikusok „legfelsőbb emeletéig.” A kétnyelvű filmben megszólaltatták azokat az egyszerű embereket Hodákon, Libánfalván, Szászrégenben és Marosvásárhelyen, akik résztvevői voltak az akkori eseményeknek, akiket megverték, akik másokat ütöttek, vagy akik csupán „megfigyelői” voltak a történéseknek. De interjú készült valamennyi személlyel a hadseregből, akinek bármilyen köze is volt az eseményekhez, kivéve Ioan Judea egykori ezredesét, aki a decemberben bekövetkezett bénulásos betegsége miatt nem tudott beszélni. A filmben megszólal többek közt Gelu Voican

Voiculescu, Virgil Măgureanu, Ion Iliescu, Petre Roman, Frunda György valamint Scriciu és Chelaru tábornok, a titkosszolgálat részéről Nicolae Ulieru is.

A film készítői valamennyiükkel megszervezték a személyes találkozót és interjút. Mindenki nyitott volt, ellentét nélkül vállalta a beszélgetést, bár meglepődtek azon, hogy kétnyelvű lesz a film, az ötlet elnyerte a tetszésüket. Bereczki Edit úgy véli, ennek ellenére nem fog mindenkinek egyformán tetszeni a film, amely az igazságot szeretné kideríteni.

„Annak érdekében, hogy elkerüljem a befolyásolást, nem néztem meg sem a négy évvel ezelőtt Ioana Gaiță készítette tévériportot, sem a Yorick Stúdióban színpadra állított *20/20*-at.” – mondta Bereczki, hozzátéve azt is, hogy bármilyen megjegyzést, bírálatot szívesen fogad, hiszen ez az első dokumentumfilmje. A film a héten, szerdán készült el, tizenhét napos, reggeltől estig tartó vágással. Bereczki és Mihalache munkatársa volt Silviu Andrei operatőr, Stroia Annamária vágó, Varró Izabella fordító és Giliga Sándor, aki az archív felvételeket kezelte. A dokumentumfilmet a Román Televízió marosvásárhelyi stúdiója 13-án, 20-án és 27-én, az országos adó pedig 15–22–29-én sugározza. ◀

A huszáréletről tartottak bemutatókat a Magyar Nemzeti Múzeum előtt

A szerző felvétele

Március 12., péntek

Az év 11. hete, eltelt 71 nap, hátravan 294 nap

Ma **Gergely** nevű olvasóinkat köszöntjük. A Gergely a görög eredetű Grégoriosz név latin Gregorius formájából származik, jelentése: éberen őrködő. Holnap **Ajtony** és **Krisztián** napja van. Vasárnap a **Matildok** és **Tildák** ünnepelnek. Hétfőn a **Kristófok**at köszöntjük.

Évforduló

- 1881-ben született Musztafa Kemal Atatürk török katonatiszt, politikus, államférfi, a modern Törökország megalapítója.
- 1938-ban a német csapatok bevonultak Ausztriába. **Március 13., szombat**
- 1741-ben született II. József német-római császár, magyar király, a „kalapos király”.
- Március 14., vasárnap**
- 1794-ben született Bem József lengyel katonatiszt, az 1848-49-es szabadságharc tábornoka.
- 1879-ben született Albert Einstein német születésű amerikai fizikus, a relati-

táslmélet Nobel-díjas kidolgozója.

Vicc

Egy anya tanácsa a lányának:
– Adj egy férfinak egy halat, és egész napra jóllakik. Tanítsd meg a férfit halat fogni, és egész hétvégére megszabadulsz tőle.

Recept

Tojásos újkrumpli

Hozzávalók: 1 kg újburgonya, 4 főtt tojás, 5 ek. olívaolaj, 1 citrom, 10 dkg vegyes zöldsaláta, 1 ek. snidling, bors, só.

Elkészítése: Nagy fazékban vizet forralunk, beletesszük a lekapt újkrumplit, és puhára főzzük. A tojásokat negyedekre vágjuk. Az olajat és a citrom levét egy csészében jól összekavarjuk, hozzáadjuk a finomra vágott snidlinget, megszózzuk és megborsozzuk. A krumplikat félbevágjuk, az összetépkedett salátalevelekkel együtt tálba tesszük, hozzákeverjük a tojáserezdeket, és meglocsoljuk az öntettel. Rántott hússok mellé adhatjuk.

A hatos lottó nyerőszámai:
6, 45, 17, 34, 33, 27.

Gondolatjel

Visky István rovata

Légy az, amivé akarod, hogy felebarátaid váljanak. Ne akarj úgy változtatni az embereken, hogy összefoglalod számukra, milyenek is kellene legyenek. Változtatni lehet rajtuk, de csak úgy, ha előbb te magad változol meg. Önmagadon példázd, hogy milyennek szeretnéd látni felebarátaidat. Hasonló a hasonlót keresi, tehát nem talál-

kozatsz mással, csak olyanokkal, mint amilyen te magad vagy. A másik ember megváltoztatásának ára az önmagadról való lemondás. Minden megváltozásnak ez a titka és az útja. Legtöbbször azért akarjuk felebarátainkat megváltoztatni, mert önmagunk megváltoztatását túl nehéznek találjuk. Ne taníts, hanem önmagad légy a tanítás.

Horoszkóp

- KOS (III. 21.–IV. 20.)**
Meglepető híreket hall, amelyek rendkívüli hatással lehetnek további életére. Elsősorban párkapcsolatára koncentráljon.
- BIKA (IV. 21.–V. 20.)**
Sokkal energikusabb, mint általában, kész keményen küzdeni, ha valamit elhatároz. Használja ki a kedvező alkalmakat.
- IKREK (V. 21.–VI. 21.)**
Boldognak és elégedettnek érzi magát. A kedvező bolygóállásoknak köszönhetően szerelmi élete központi helyre kerül.
- RÁK (VI. 22.–VII. 22.)**
Még talál elintézetlen ügyeket maga körül a hét utolsó munkanapján, de legalább a délutánt szentelje a lazításnak.
- OROSZLÁN (VII. 23.–VIII. 23.)**
Kétkedik tehetségében. Ilyen hozzáállással nehezen fog megfelelni az elvárásoknak. Nagyobb önbizalomra lenne szüksége.
- SZŰZ (VIII. 24.–IX. 23.)**
Különböző lehetőségek kínálkoznak fel Önnek, igyekezzen több időt társaságban tölteni és meg-

- nyerőbben viselkedni.
- MÉRLEG (IX. 24.–X. 22.)**
Szánjon rá időt, hogy tisztába jöjjön az érzéseivel, és értesse meg, miért nyugtalan. Ezt követően szabaduljon meg féltreimtelől.
- SKORPIÓ (X. 23.–XI. 22.)**
Olykor elveszti önuralmát. Ilyenkor sem másokat, sem önmagát nem szabad komolyan vennie. A kellemetlenségek elmúlnak.
- NYILAS (XI. 23.–XII. 21.)**
Olyasmivel foglalkozzon, amit jókedvvel tesz. Érzelmei kiszámíthatóak, magánjellegű kapcsolatai stabilizálódhatnak.
- BAK (XII. 22.–I. 20.)**
Ha megetheti, a hétvégén utazzon el, vagy tegyen egy kisebb kirándulást családjával. Remekül fel fog tölteni.
- VÍZÖNTŐ (I. 21.–II. 19.)**
Nagy örömet okoz Önnek, ha adhat, ezért sokan imádják. Viszonzást soha nem vár el. Egészséges önbecsüléssel rendelkezik.
- HALAK (II. 20.–III. 20.)**
Az utóbbi időben sorra engedte elszünni a nagy lehetőségeket. Szerencsére rendben vannak pénzügyei.

Ma

A következő napok időjárása

Szombat
3°C, 6°C
Változékony, télies időjárásra van kilátás, elszórta záporral, hózáporral.

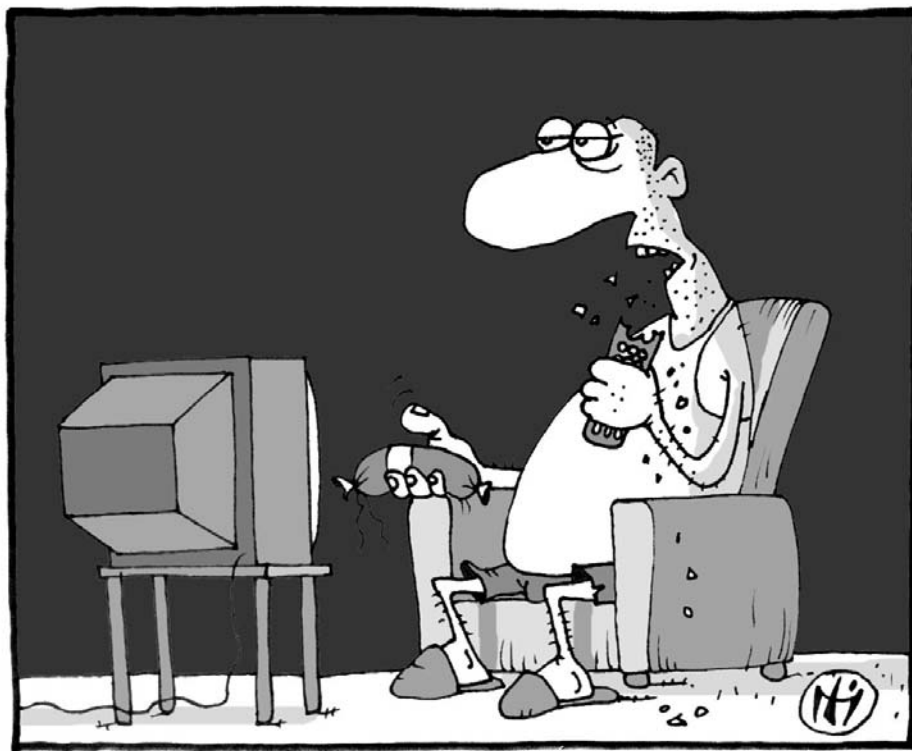
Vasárnap
4°C, 8°C
A felhőátvonulások mellett több-kevesebb napsütés is lehet, csak elvétve lehet csapadék.

Készült: **Magyarország az Országos Meteorológiai Szolgálatnál**

Jelleg	Délutáni hőmérséklet	Holnap hajnali hőmérséklet
Arad	borongós idő várható	4°C
Brassó	borongós idő havazással	0°C
Bukarest	esőre, záporokra számíthatunk	3°C
Csikszereda	borongós idő havazással	-3°C
Kolozsvár	borongós idő havazással	0°C
Marosvásárhely	borongós idő havazással	2°C
Nagyvárád	borongós idő havazással	3°C
Szatmárnémeti	borongós idő havazással	2°C
Temesvár	borongós idő várható	5°C

Gyakran lesz erősen felhős, vagy borult az ég, többfelé valószínű kisebb havazás, hózápor, a déli területeken zápor. A nyugati szelet helyenként erős lökések kísérik. A hőmérséklet a sokévi átlag alatt marad.

Tavaszi depresszió

Horváth István

***	KÉT FALUSII	PÁRT ÖSSZEAD	VIZE-SEDIK	GALOPPOS VETÉLKEDŐ	LARGE (RÓV.)	IFJÚ (RÓV.)	KÉT TÉMA!	MIATTA	SPANYOL AUTO-MARKA
STOP-POLÁS									
VÍZI SPOR-TOLÓ					FAJTA ILLATOS NÖVÉNY				
***	ÜREGET KIALAKÍT LEJTŐS						TABLÓ RÉSZEI		
KERITÉST BEMAZOL						MATEMATIKAI (RÓV.) NEM ÁLLÓ	KISSÉ TASZIT		
GATYASZARI			VERS JELZŐJE						HOSSZÚ-KAS SÁRGADINNYE
NITROGEN VEGYJELE		KORTYOLGAT EDUÁRD BECÉZVE	FONALAT ERŐSÍT						
ILYEN VITORLA IS VAN								RÉGI PATINÁS NYÁRELŐI	
JEMENI VÁROS					ÜTŐ-HANG-SZER				
ATLÉTIKAI SPORT-ESZKÖZ					GIGA-				

új magyar szó

Szerkesztőség és kiadó:
013 701 Bukarest, P-ja Presei Libere nr. 1, corp B, etaj III, cam. 342-353. Telefon: 031/405-4088, Fax: 021/317-8847, E-mail: office@maszol.ro

Mb. felelős szerkesztő:
Salamon Márton László

Vezető szerkesztő:
Cseke Péter Tamás

Vezető publicista:
Ágoston Hugó

Főmunkatársak:
Biró Béla, Lokodi Imre, Székedi Ferenc, Szűcs László

Szerkesztők:
Moldován Árpád Zsolt (Aktuális), Bogdán Tibor (Hátér), Darvas Beáta (Kultúra), Nagy Vajda Zsuzsanna (Gazdaság), Turós-Jakab László, Vásárhelyi-Nyemec Réka (Sport), Farkas István (Média), Orosz Anna (Életmód), Szonda Szabolcs (Szinkép)

Olvasószerkesztők:
Osváth Annamária, Biró Vitus

Tudósítók:
Antal Erika – 0788-760573 (Marosvásárhely), Sipos M. Zoltán – 0728-780582 (Kolozsvár), Totka László – 0788-715848 (Nagyvárád), Horváth István – 0788-822442 (Csikszereda), Kovács Zsolt – 0788-715766 (Sepsiszentgyörgy), Csibi Márti – 0749-462069 (Gyergyószentmiklós), Kánya Gyöngyvér – +36 20 532 8751 (Budapest), Mayla Júlia – 0745-682401 (Beszterce), Fleischer Hilda – 0788-715712 (Bukarest), Sike Lajos – 0788-715687 (Szatmárnémeti), Tamás András – 0744-781709 (Nagyenyed)

Képszerkesztő:
Tofán Levente

Grafikus:
Horváth István

Tördelőszerkesztők:
Lőrincz Imola, Mihăiteanu Albert

Kiadja a Scripta Kiadó Rt.

Gazdasági igazgató:
Chirode Linda

Terjesztési menedzser:
Béres Attila – 0788-318353

Területi megbízottak:
Baricz István – 0788-488739, Erdős Lajos – 0741-424094 (Gyergyó), Tósa András – 0788-715481 (Kolozs, Szilágy)

Jogtanácsos:
Czédly József

Hirdetési ajánlat a honlapon és a szerkesztőségben. Elfizethető a Román Postánál (katalógusszám: 19302), a Rodipet-kirendeltségnek, pénztalvánnyal (mandat postál) közvetlenül a szerkesztőségnek és előfizetés-szervezőinknek. Forgalmazza a Rodipet és magánterjesztők.

Előfizetési díjak:
1 hónapra 15 lej,
3 hónapra 38 lej,
6 hónapra 75 lej,
12 hónapra 148 lej

Nyomda: Garamond (Kolozsvár)

ISSN 1841-5520

Az Új Magyar Szó bármely részének másolásával kapcsolatos minden jog fenntartva. Értesítéseket átvenni csak az Új Magyar Szóra való hivatkozással lehet. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beküldött leveleket rövidítve, illetve szerkesztve közölje.

A Romániai Pédányszám-auditáló Hivatal (BRAT) tagja

Sláger Rádió
fm 105.9
A tegnap legnagyobb slágerei, a ma legfrissebb hírei

Kolozsvári rádió
www.radiocluj.ro
95.6 MHz
909, 1593 kHz

Prima Rádió
87.9 MHz

rtm
MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ
98.9 FM

Paprika rádió
fülön csíp
95,1 fm

agnus
RADIO 88.3 FM
naponta 03-08 és 12-15,
csütörtökön 19-23 óra között
a világhálón:
www.agnusradio.ro

r.a.d.i.o
88 f M

Szombat

2010. március 13.

DUNA TV
8.45 Kicsi Maciusz király
11.05 Cimbor
11.35 A világörökség kincsei
12.45 Híradó, Időjárás-jelentés
13.00 Déli harangszó
13.05 Isten kezében
13.35 EtnoKlub
14.50 Marco Polo (sor.)
16.00 Google: A kereső-program hatalma
17.30 Zenei Műhely
18.00 Talpalatnyi Zöld
18.30 Kirakat
19.00 HÍRÓRA
Sport, Időjárás-jelentés
20.00 "A zene az kell"
20.30 A halott királyné (francia dráma)
22.20 Dunasport - Sportösszefoglaló
22.35 Lélek Boulevard (magyar szór. műsor)
23.05 Döntő játszma (am.-kan. akcióf.)
0.35 Apró gyilkosságok a családban (francia tévéfilm sor.)
2.20 Vers
2.30 Himnusz

m1
6.45 Hajnali gondolatok
9.00 Híradó
9.05 Sport hírek
9.30 Bob, a mester
10.00 Thomas, a gőzmozdony
10.25 A kis Amadeus
11.30 Ötösfog (sor.)
12.00 Teknőc a láthatáron
12.30 Delta
13.00 Déli harangszó
13.01 Hírek
13.05 Design
13.40 Egészség ABC
14.10 Női szemmel
14.40 Hogy volt?!
16.25 Stílus
17.25 Az Aranyember (magyar kalandf.)
14.40 Hogy volt?!
16.25 Stílus
17.25 Az Aranyember (magyar kalandf.)
19.10 Életképek (magyar tévéfilm sor.)
20.30 Híradó
20.50 Sport hírek
21.00 SzerencseSzombat Luxor, ÖtösloTTó és Joker sorsolása
21.40 Miss Marple története (angol krimi)
23.30 Szigorúan piszkos ügyek 2. (hongk.-kínai akcióf.)
3.51 Műsorszünet

m2
8.55 Hogy volt?!
11.05 MI ÉRT?
12.25 Jelképtár
12.30 Csendül a nóta
13.00 Déli harangszó
13.01 Natúra - Természetvédelmi magazin
13.25 Nekem ne lenne házam?
14.20 Tanító ösvények
14.50 Hangok
15.15 Mindentudás Egyeteme
16.05 Génusz
17.25 Bors (magyar tévéfilm sor.)
18.25 Egy óra múlva itt vagyok
20.30 Mikrobi (magyar rajzfilm sor.)
20.40 Mirr-Murr kalandjai (magyar rajzfilm sor.)
21.00 Híradó este
21.23 Időjárás-jelentés
21.25 Presszó (magyar tévéfilm sor.)
23.40 Magyar bulizene
0.35 Génusz (ism.)
1.00 Ez történt Ma Reggel (ism.)
2.50 Téli sport (magyar tévéf.)

RTL KLUB
7.30 Top Shop
8.00 Kölyökklub
Benne: Tsubasa kapitány, Stuart Little kisegér
10.15 Disney rajzfilmek
11.25 Autómánia - Autómagazin
12.00 Házon kívül
12.35 Forma-1 - Bahreini Nagydíj
14.25 Míg a halál el nem választ (amerikai vígj. sor.)
14.50 Tengeri őrző (olasz krimisor.)
15.50 Robin Hood (angol kalandfilm sor.)
16.50 Úrcowboyok (am.-auszt. akció-vígj.)
19.30 RTL Klub Híradó - Esti kiadás
20.00 Fókusz Plusz Magazin
20.30 Az istenek a fejükre estek 2. (dél-af.-am. vígj.)
22.40 Vas (am. akcióf.)
0.15 A kárhozát útja (am. krimi)
2.55 Fókusz Plusz
3.25 Műsorszünet

TV2	TV 2
7.25 Tv2 matiné	
10.30 Mókás állatvilág (angol term. sorozat)	
12.00 Babavilág	
13.00 A láthatatlan ember (am. tévéfilm sorozat)	
14.00 A kiválasztott - Az amerikai látnok	
15.00 Bajnokok Ligája magazin	
15.35 Rejtélyek kalandorai (kalandfilm-sorozat)	
16.35 A Partiőrőség (auszt. filmsor.)	
17.35 Bonbon, a kutya (arg.-sp. filmdráma)	
19.30 Tények - Hírműsor	
20.05 Magellán - ismeretterjesztő magazin	
20.35 Szüzet szüntess (am. rom. vígj.)	
22.40 Amerikai pite 3. - Az esküvő (am.-német vígj., 2003)	
0.30 007 - Az arany-pisztolyos férfi (angol akcióf., 1974)	
2.30 Kalandjárat	
2.55 Teleshop	

HÍR TV
8.00 Híradó
8.30 Soroló
9.05 Széles út - Motoros életmód-magazin
9.30 BBC Reporters
10.05 Felfedező
10.30 Arcok a liftben
11.05 Különkiadás
13.00 Déli híradó
13.30 Hungarorama, Közvetlen ajánlat
14.05 BBC Click (ism.)
14.30 Negyedik (ism.)
15.05 Garázs
15.30 Hard Talk (ism.)
16.05 Zöld övezet (ism.)
16.30 Ingatlanpiac (ism.)
17.30 Európai híradó (ism.)
18.00 Híradó
18.30 Célpont (ism.)
19.05 Sziluett
20.00 Híradó
20.30 Riasztás (ism.)
21.05 Civil kaszinó - Hűsbavágó kérdések, civil válaszok (ism.)
22.00 Híradó 21
22.30 Hard Talk (ism.)
0.05 Vetítő (ism.)
1.00 Műsorszünet

TVR 1	TVR1
7.00 Pro patria	
7.25 Az emlékek éneke... az ének emléke (ism.)	
7.55 Jelek	
8.25 Világgraszáló előadás	
9.00 Disney Klub	
9.55 Noé bárkája	
10.25 Zöld csapat	
10.55 Hannah Montana (sor.)	
11.55 A család sztárja	
12.55 Forma 1 - közvetítés Sakhir-ból	
14.20 Találkozunk a TVR-nél (talk show)	
16.25 Filmotéka	
16.50 Útirány: Románia	
17.30 Tévenciklopédia	
18.30 Folklorkincsek	
19.40 Sport	
20.00 Hírek, Időjárás-jelentés	
21.10 Miért szeretik Florint	
23.00 A Simpson család (am. rajzfilm sor.)	
0.10 Viperá (fr.-angol film, 2004)	
1.55 Filmotéka (ism.)	
2.20 Teleshopping	
2.40 Folklorkincsek	

Vasárnap

2010. március 14.

DUNA TV
7.30 Cimbor
8.40 Reggelire legjobb a puliszka
9.15 Ördögi szerencse (cseh mesef.)
10.10 Lyukasóra
12.15 Hatodik sebesség
12.45 Híradó, időjárás-jelentés
13.01 Vers
13.05 Élő egyház - Vallási híradó
13.30 Élő népzene
14.05 Csellengők - Eltűntek nyomában
14.30 Szováthy Éva (játékf.)
16.25 Dunaszőlőkítés - Antitoksó
17.30 Törzsasztal
18.30 Mese
19.00 Híróra
19.25 Heti Hírmondó
20.40 Férjhez méz - Mert azt mondtam (am. vígj.)
22.20 Színészek csatája
23.05 Kikötő programjánál
23.20 Éjjeliőr a hullaházban
1.00 Dunasport

m1
9.08 Fótér
10.05 "Így szól az Úr!"
10.15 Katolikus krónika
10.40 Katolikus válaszok
11.05 A sokszínű vallás
11.45 Unitárius ifjúsági műsor
12.15 450 éve halt meg Melanchton...
13.10 Ha én gazdag lennék
13.15 Hírek
13.40 II. Magyar Ritmikus Gimnasztika Garantiqa Világkupa
14.35 Hogy volt?!
15.55 Az aranyrózsa barlangja (kalandf.)
17.35 Téréró
18.05 Panoráma
18.40 Magyarország története
19.05 Életképek (magyar sor.)
20.30 Híradó este
21.00 A szólás szabadsága
22.00 5 éves a Művészetek Palotája
22.55 Karthago Koncert 2009
23.50 Kultúrház - Kulturális talkshow

m2
8.55 Vízipók csodapók (magyar rajzf.)
9.35 A világ meséi
11.15 Pettson és Findus, a rakétás macska
13.00 Déli harangszó
13.01 "Engedjétek hozzám..."
13.05 "Így szól az Úr!"
13.15 Katolikus krónika
13.40 Katolikus válaszok
14.05 A sokszínű vallás
14.15 Evangélikus magazin
14.45 Unitárius ifjúsági műsor
14.50 "Csodát termő hit"
16.00 Világokon át
16.50 ARCpoetika
17.35 Hitvallók és ügynökök
18.00 Női álmok (svéd dráma)
19.30 Filmsztárok a vadonban
21.00 Híradó este
22.00 Féribecsület (filmdráma)
0.05 Az utolsó blues (magyar játékf.)
1.40 A jazz születésétől napjainkig

RTL KLUB
7.30 Top Shop
8.00 Kölyökklub
11.00 Trendmánia
11.30 Hívjón! Játsszon! Nyerjen!
12.45 meneTrend - Utazási magazin
13.00 RTL Klub Híradó
13.25 Forma-1 - Bahreini Nagydíj
16.05 Nász-nap (amerikai filmsor.)
Közben: HatósloTTó-sorsolás
17.05 Szfinx (amerikai-holland kalandfilm)
19.30 RTL Klub Híradó
20.00 Cobra 11 (német akciófilm-sor.)
21.00 Narnia Krónikái - Az oroszlán, a boszorkány és a ruhásszekrény (am. kalandf.)
23.50 Heti hetes - Vidám, aktuális talk-show
Utána: RTL-hírek
1.10 Portré - Riportmagazin
1.45 Freddy vs. Jason (amerikai-olasz horror)
3.22 Műsorszünet

TV2	TV 2
7.45 Tv2 matiné	
Benne: Kenguk, Bajkeverő majom	
10.30 Mókás állatvilág (term. sor.)	
12.30 Két Testőr - Életmód-magazin	
13.00 Stahl konyhája	
14.00 Szárguló vipera (am.-német akció-sor.)	
15.00 Célkeresztben (am. krimisor.)	
15.55 Baywatch Hawaii (kalandfilmsor.)	
16.55 Álomgyári feleség (am.-auszt. vígj. sor.)	
17.55 Az igazi texasi kopók (kalandf.)	
19.30 Tények - Hírműsor	
20.00 Napló - Mérlegen a valóság	
21.05 A Spiderwick krónikák (am. kalandf.)	
22.45 Frizbi Hajdú Péterrel (magyar talk show)	
23.45 Elsőszámú ellenségem (sor.)	
0.45 A mandzsúriai jelölt (am. filmdráma)	

HÍR TV
8.00 Híradó
8.30 Soroló
9.05 Ingatlanpiac (ism.)
9.30 Felfedező (ism.)
10.05 Péntek (ism.)
11.05 Célpont (ism.)
Oknyomozó riportműsor
11.30 Napról napra
Belpolitikai összefoglaló
12.05 Civil kaszinó (ism.)
13.00 Déli híradó
13.30 Közvetlen ajánlat
14.05 Különkiadás
A kultúra külön kiadásban
16.05 Arcok a liftben (ism.)
16.30 Széles út (ism.)
17.05 Garázs (ism.)
17.30 GyógyHír - Egészségügyi magazin
18.00 Híradó
18.30 Hírvilág
19.05 Keresztmetszet
20.00 Híradó
20.30 Napról napra (ism.)
21.05 Kontraszt
22.00 Híradó
22.30 Értékmentés más-ként
23.05 Vetítő
0.05 Kontraszt (ism.)

TVR 1	TVR1
7.10 A hit világa	
9.00 Disney Klub - rajzfilmek	
9.55 Történelmi emlékek	
10.00 Mondd, mi fáj?	
10.40 Akárcsak a könyvekben	
11.30 A falu élete	
13.00 Politikai ágenda	
13.55 Forma 1: Bahrain Nagydíj	
16.00 Déli óra - szórakoztató műsor	
17.00 Dánut Kft. - szórakoztató műsor	
18.00 Hírek, Időjárás-jelentés	
18.10 Dánut Kft. - szórakoztató műsor	
19.25 Loto 6/49 és Noroc sorsolás	
19.40 Sport	
20.00 Hírek, Időjárás-jelentés	
21.10 Szeress és táncolj! (amerikai romantikus dráma, 2009)	
22.50 100%-os jótállás (talk show)	
23.50 Psych (amerikai filmsor.)	
0.45 Dánut Kft. (ism.)	

Hétfő

2010. március 15.

DUNA TV
8.00 Márciusi hajnal
8.20 Mesék
9.20 Rest Miska (magyar tévéjáték)
10.30 Kapcsoljuk
Torontáltordát
13.00 Déli harangszó
13.05 Híradó, időjárás-jelentés
13.15 Élő népzene
13.45 Unokáink leborulnak
14.00 Kapcsoljuk
Torontáltordát
16.00 Arcélek (magyar dok. sor.)
16.45 Híradó különkiadás
18.00 Ünnepek közvetítése Kézdivásárhelyről
19.00 A nap krónikája
20.00 A kőszívű ember fiai (magyar filmdráma)
21.20 Erkel Bicentenáriumi Hangverseny (magyar koncertf.)
23.05 A szabadság asszonyai
23.45 "Főnséges szabadság"
0.35 Bogányi Gergely zongorázik
1.10 Múlt idő '89
1.50 Vers

m1
6.20 Hajnali gondolatok
10.00 Bob, a mester (angol rajzfilm sor.)
11.05 Nappali
13.01 Híróra
13.30 Domovina
14.00 Csalódások és győzelmek tavasza
14.55 A magyar Cellini
15.35 Föltámadott a tenger (magyar filmdráma)
17.55 Halhatatlanok Társulata
18.50 Egy magyar nábob (magyar filmdráma)
20.30 Hírek
20.50 Sport hírek
20.55 Időjárás-jelentés
21.00 Kárpáthy Zoltán (magyar játékf.)
22.30 2010 Március idusa
23.25 Széchenyi- és Kosuth-díjak átadása a Parlamentben 2010
0.20 Hírek - Időjárás-jelentés
0.25 Memento
0.35 Nincs kegyelem (magyar film)
2.15 Retúr (magyar filmdráma)

m2
10.25 Napló
10.30 Ünnepi zászlófelvonás a Kossuth téren
11.00 Ennek föld felett lengő ének
11.55 Napló
12.00 Közvetítés a Nemzeti Múzeum kertjéből
13.01 Híróra
13.55 Fogságom naplója (tévéf.)
16.25 Delta - Tudományos magazin
16.55 Zene az életben
18.15 Ez történt Ma Reggel
19.55 Felhőköpenyben csillagkoronával...
20.40 Magyar népmesék
21.00 Híradó este
21.20 Sport hírek
21.23 Időjárás-jelentés
21.25 A lámpás (magyar tévéf.)
23.00 Ákos 40+
23.55 Záróra
0.45 XIX. századi grúz krónika (filmdráma)
1.50 Dublini doktorok (ír tévéfilm sor.)
2.40 Bűvölet (olasz tévéfilm sor.)

RTL KLUB
7.30 Top Shop
8.00 Kölyökklub
9.35 Békavári uraság (angol családi kalandfilm)
11.10 Kémkölyök 3-D - Game Over (am. akció-vígj.)
12.40 My Girl - Az első szerelem (amerikai rom. vígj.)
14.45 Bűbájos büszkeség (amerikai romantikus vígj.)
16.55 Egy zseni, két haver, egy balek (olasz-francia-NSZK akció-vígj.)
19.30 RTL Klub Híradó - Esti kiadás
20.00 Jégkorszak (am. anim. f., 2002)
Utána: RTL-hírek
21.30 Godzilla (am. fant. akcióf., 1998)
Közben: RTL-hírek
0.15 Immigrants - Jóska menni Amerika (am.-magyar anim. f.)
1.50 Titkos küldetés (am. akciófilm-sor.)
2.45 Műsorszünet

TV2	TV 2
7.00 Magellán	
7.25 Tv2 matiné	
10.10 Mókás állatvilág	
10.40 Egérmese 3 - A Manhattan Sziget Kincse (amerikai rajzf.)	
12.10 Barbie, a Sziget hercegnője (am. anim. film)	
13.45 Rokonok (magyar filmdráma)	
15.55 Csenő manók (angol-amerikai családi vígj.)	
17.30 Ez a csaj nem hagy hidegen (ausztrál vígj.)	
18.30 Joshi Bharat (talk show)	
19.30 Tények	
20.05 MrÉsmrs (magyar show-műsor)	
21.05 Gagyi mami 2. (amerikai akció-vígj.)	
23.00 Tökéletes nap (amerikai filmdráma)	
Közben: Kenősorsolás	
0.40 Montecarlo! (magyar vígj.)	
2.15 Magellán	
2.40 Animációs filmek	
3.15 Műsorszünet	

HÍR TV
7.30 Soroló (ism.)
8.00 Híradó
Friss napi információk
9.05 Kontraszt
10.05 Különkiadás (ism.)
A kultúra külön kiadásban
12.05 Ingatlanpiac (ism.)
12.30 Hírvilág (ism.)
13.00 Déli híradó
13.30 Hungarorama, Közvetlen ajánlat
14.05 Soroló (ism.)
14.30 Garázs (ism.)
15.05 Európai híradó (ism.)
15.30 Napról napra (ism.)
16.05 Péntek (ism.)
17.05 Célpont
17.30 Paletta
18.00 Híradó
18.30 Panaszkönyv
19.05 Vonalban - politikai show (ism.)
20.00 Híradó
21.05 Rájátszás
22.00 Híradó
22.35 Lapzártá - Vitaműsor újságírókkal
23.05 Ősök tere
23.30 Pálya
0.05 World Híradó

TVR 1	TVR1
7.00 Hírek, Sport	
8.00 Ebresztő	
9.00 Hírek, Sport, Időjárás-jelentés	
9.15 Ebresztő	
10.10 Szerelmes Don Juan (filmsor.)	
11.15 Folklorkincsek	
12.15 Az énekek emléke... az emlék éneke	
12.45 Titkok a palotában (filmsor.)	
14.00 Hírek, Sport, Időjárás-jelentés	
14.45 Egyszerűen izletes	
15.00 Teleshopping	
15.30 Krónika	
17.00 Tuds szportot?	
17.55 Zöld csapat	
18.25 Titkok a palotában (sor.)	
19.40 Sport	
20.00 Hírek, Időjárás-jelentés	
21.10 Jó és rossz között	
22.15 Mad Men - Reklámőrültek (sor.)	
23.00 Fáj a feje? (dok.)	
0.00 Hírek, Sport	
0.15 Nocturne (show)	
1.10 Egyszer az életben (ism.)	

TVR 2	PRO TV	ANTENA 1	PRIMA TV	DISCOVERY	SPORT.RO	ACASA	BUKARESTI RÁDIÓ
6.15 Teleshopping 7.00 Folklor kincsek 8.00 Miért ABC 9.00 Figyelem gyerekek! 9.35 Szabad a szembejövő sáv 10.30 IT Zon@ 11.00 Az én költségvetésem 11.30 Ég és Föld között 12.00 Mágikus kő (sor.) 12.35 Balkáni szokások 13.35 A románok hagyományai 14.00 Rögbi: Románia - Görögország 16.00 Szuperlabdarúgás 16.30 Sikerkép 17.00 Gitárok ideje 18.10 Damo (filmsor.) 19.20 Győztesek 19.35 Ki vagy, doki? (sor.) 20.30 Elegem van 21.00 Extrém kalandok 22.00 Hírek, Sport, Időjárás 23.10 Ránk szakad az ég (olasz háborús filmdráma, 2000) 0.55 Gitárok ideje 1.50 Ki vagy, doki? (ism.)	5.00 Happy Hour (ism.) 7.00 Felkészülni, kész, főzz! (ism.) 8.00 Pro Tv hírek, Sport, Időjárásjelentés 10.00 Mi történik, doktor úr? 10.30 Szeretném én (ism.) 12.30 Pro Motor - autós műsor (ism.) 13.00 Pro Tv hírek, Sport, Időjárásjelentés 13.05 A pletykafészek (filmsor.) 14.00 A kereső legendája (sor.) 15.00 Egértanya (amerikai vígjáték, 1997) 17.00 Botcsinálta tús (amerikai vígjáték, 1999) 19.00 Hétfévi Pro Tv hírek 20.30 Eggyel nő a tét (amerikai-ausztrál akcióvígjáték, 2004) 23.15 Hideg fejű (angol thriller, 2007) 1.00 Kismanó 6. (amerikai fantasy, 2003)	7.00 Híradó 9.00 Reggeli műsor: Jó reggelt, szomszéd! 10.00 Beethoven 10.30 101 dalmát kis-kutya (amerikai anim. film) 11.00 Vidám történetek 12.00 Benny Hill (sorozat) 12.30 Felicia 13.00 Híradó, Sport 13.30 Egy rém rendes család (am. filmsor.) 14.00 Smokey és a Bandita 3. (amerikai vígjáték, 1983) 16.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés 16.30 Pénzügyi hét Gabriella Firea 17.00 Kutyám, Jerry Lee 2. (amerikai akcióvígjáték, 1999) 19.00 Híradó, Sport 20.30 Szórakoztató műsor Mihai Bendeac-val 22.00 Nem férek a bőrödbe (am. vígjáték, 2003) 0.00 Kutyám, Jerry Lee 2. (ism.)	7.00 Kandikamera 8.00 Gyilkos számok (amerikai filmsor.) 9.00 4400 (amerikai filmsor.) 10.30 Ying, yang, yo 11.00 Ingtalan Blitz 11.30 Sport, diéta és egy sztár 12.00 Ötcsillagos otthon 13.00 Aki tud, az nyer - versenyműsor (ism.) 14.00 4400 (amerikai filmsor.) 15.00 Anyacsere (reality show, ism.) 16.30 Mondenii Show - szórakoztató műsor 18.00 Hírek, Időjárásjelentés 19.00 Sport 19.30 Nicsak ki főz! 20.30 Jack (amerikai vígjáték, 1996) 22.45 10 éve a Kötekedők krónikája 0.00 Indián blues (amerikai krimi, 1996) 2.00 Kalifornia (filmsorozat) 3.30 Hírek, Sport, Időjárás	7.00 A túlélés törvényei - Patagónia 8.00 Amerikai favágók 9.00 Végzetes másodpercek 10.00 Legnagyobb motoros kihívás 12.00 Tuningörület 2008 13.00 Túlélés törvényei - Patagónia 14.00 Amerikai favágók 15.00 Végzetes másodpercek 16.00 Állítólag - Szelelt repülőgép 17.00 Piszkos munkák 18.00 Piszkos munkák Peter Schmeichellel 20.00 Verminators - Egy jó csapat 21.00 A gép lelke - Helikopterek 22.00 Time Warp - Amikor megáll az idő 23.00 Hogyan készült? 0.00 Katasztrófa: ahogy én láttam 0.30 Végzetes másodpercek 1.00 Gengszterbandák nyomában 3.00 Túlélés törvényei	7.00 Sport.ro Hírek 11.00 Labdarúgás: U Cluj - FC Bihor 13.00 Labdarúgás: Farul Constanta - Victoria Branesti 14.30 Sport.ro Hírek 15.05 Europa League 16.00 Mitica Ligája 18.00 Sport.ro Hírek 19.00 Női kézilabda: Krim - Gyor 20.30 Sport.ro Hírek 21.30 Wrestling SMACK 22.30 BoxBuster: Marco Huck - Adam Richard 23.45 European Poker Tour 0.30 Hírek	9.00 Kaméleonok (sor.) 10.15 Szerelmek (filmsor.) 11.15 Életképek (sor.) 13.45 Szerelmek-lottó (angol filmdráma, 2004) 15.30 Elrabolt sorsok 16.30 Szegény Mária (sor.) 17.30 A szerelem nevében (sor.) 19.30 Kaméleonok (sor.) 20.30 Egy rossz anya jegyzetei (angol filmdráma, 2007) 22.00 Viperafészek (sor.) 0.15 Mariah Carey koncert - Mimi kalandjai	8.00 Jó reggelt, Erdély! Híradás, Telefonszolgálat, Nyelvőr, Világjáró 10.05 Térő 14.00 120 perc. A hétfévi eseményei, Jó rájuk emlékezni, Templomaink, Portréműsor Kabaré, Vetélkedő 16.00 Híradó, Aranyemberek, Gramofon: a '30-as évek slágerei, Verseken tündöklő Erdély, A hét zeneműve
FILM+	HALLMARK	BUKARESTI RÁDIÓ	KOLOZSVÁRI RÁDIÓ				
8.00 Agymenők.com (am. vígj.) 10.00 Televíziós vásárlás 13.05 Batman: Kezdődik (am. fant. akcióf.) 15.40 Isten megbocsát, én nem! (olasz-sp. western-vígj.) 17.45 Élet vagy halál (olasz-francia-sp. western) 20.05 Több mint testőr (am. akcióf.) 22.35 A Maszk fia (am.-német vígj.) 0.15 Az elvesztett sziget kalandjai 1.40 Vámpírok harca (thriller)	6.00 Bűnös szándék (am. sor.) 8.00 Nash Bridges - Trükkös hekus 11.00 Gyerekrablás tíz lépésben (am. krimi) 13.00 Mit ér a nő, ha 50? (am. vígj.) 15.00 Mielőtt szeretél (am. vígj., 2009) 17.00 Isten háta mögött (am. filmdráma) 19.00 Shania Twain igaz története (kan. életr. film) 21.00 Erica világa (kan. vígj. sor.) 23.00 A Jerikó bérház titka	8.00 Jó reggelt, Erdély! Híradás, Telefonszolgálat, Nyelvőr, Világjáró 10.05 Térő 14.00 120 perc. A hétfévi eseményei, Jó rájuk emlékezni, Templomaink, Portréműsor Kabaré, Vetélkedő 16.00 Híradó, Aranyemberek, Gramofon: a '30-as évek slágerei, Verseken tündöklő Erdély, A hét zeneműve	2.00 Éjszakai váltás 8.00 Hírek, műsorism., sport 8.30 Térő 9.25 Cifra palota 9.55 Hírek, műsorism. 15.00 Slágerlista 16.00 Hírek, műsorism. 16.10 Lemezlovas 16.30 Falfrók 17.00 Láthatár 17.30 Sorok az operaszínpadon 17.55 Hírek, műsorism.				

TVR 2	PRO TV	ANTENA 1	PRIMA TV	DISCOVERY	SPORT.RO	ACASA	BUKARESTI RÁDIÓ
7.00 Folklo rsor 8.00 Természet és kaland 8.30 A térképen túl 9.00 Motomágia 9.30 Mosoly négy keréken 10.00 Farm - magazin 11.00 Dalolók 11.30 Csavargó horgász (ism.) 12.00 A mágikus kő (ausztrál sorozat) 12.35 Gyermekműsor 13.35 Booky első szerelme (kanadai dráma, 2009) 15.10 Győztesek 15.20 Lehet, hogy nem tudtad 15.30 Jamie (sor.) 16.00 Atlasz 16.30 Arománok 17.00 Zene 18.10 Damo (sor.) 19.20 Győztesek 19.35 Videoterápia 20.30 Elegem van 21.00 Eureka (sor.) 22.00 Hírek, sport 23.10 A Tengeren túlön (kopr. zenés dráma, 2004) 1.15 Ránk szakad az ég (olasz dráma, 2000, ism.)	7.00 Vigyázz! Kész! Főzz! (angol filmsor.) 8.00 ProTv hírek, sport, időjárásjelentés 10.00 Mi történik, doktor úr? 10.00 Botcsinálta tús (amerikai vígjáték, 1999, ism.) 12.00 Pletykafészek (am. filmsor., ism.) 13.00 ProTv hírek, sport 13.05 Apropos tv 14.00 Sandokan visszatér (minisor.) 16.00 Bújj, bújj, szöke! (amerikai akció-vígjáték, 2004) 18.00 Románia, szeretlek! 19.00 Hétfévi Pro Tv hírek 20.30 Divertis - Land of Jokes - szórakoztató műsor 21.30 Divertis 22.30 Börtönvonat Yumába (am. western, 2007) 1.15 A maffia lánya (amerikai-olasz filmdráma, 1991, 2. rész)	7.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés 9.00 Jó reggelt, szomszéd! 10.00 80 nap alatt a Föld körül (angol-amerikai-olasz-NSZK-jug. kalandfilm, 1989) 12.00 Szindbád kalandjai (kalandfilmsor.) 13.00 Híradó, sport, időjárásjelentés 13.30 Híd a Kwai folyón (angol-amerikai háborús filmdráma, 1957) 16.00 Híradó, sport, időjárásjelentés 16.30 Mihai Bendeac szórakoztató műsora 18.00 Divertis Mall - szórakoztató műsor 19.00 Híradó, sport, időjárásjelentés 20.00 SuperBingo Metropolis 23.30 CIA 2.: Célpont Alexa (amerikai akciófilm, 1994) 1.30 80 nap alatt a Föld körül (ism.)	7.00 Kandikamera 8.00 Gyilkos számok (filmsor.) 9.00 Sport, diéta és egy sztár 9.30 A ház. Építkezés és design 10.00 Teleshopping 10.30 Saman király 11.00 Autóforum 11.30 Levintza bemutatja 12.00 Kandikamera 12.30 Aki tud az nyer 13.30 Tisztán piszkos 14.30 A bevetés szabályai (amerikai sorozat) 15.00 Kötekedők krónikája - szórakoztató műsor 18.00 Hírek, időjárásjelentés 19.00 Sport 19.30 Nicsak ki főz 20.30 Anyacsere (reality show) 22.00 Framos. Feleséget keresek 23.30 A halott férj visszatér (kanadai-angol-francia filmdráma, 2005) 1.30 Kalifornia (amerikai filmsor.)	7.00 Hogyan készült 8.00 Egy toronyház születése 9.00 Amerikai favágók - Nagy nagygy... 10.00 Tuningörület 11.00 Autókereskedők 12.00 Amerikai hotrodok 13.00 A túlélés törvényei - Az útkereső 15.00 Fegyvertények - Mesterlövészpuskák 16.00 Állítólag 17.00 Apokalipszis 18.00 Hogyan készült 19.00 Nagy durranások 20.00 Amerikai favágók 21.00 X-Machines - Szupergépek 22.00 Megrázó történetek - Óriásfej 23.00 Rács mögött külföldön - Pokol a paradicsomban 0.00 A túlélés törvényei - Az útkereső 1.00 A túlélés törvényei - Bear módosítói 2.00 Fegyvertények - Mesterlövészpuskák 1.45 Valami van odalent	7.00 Sport.ro Hírek 7.30 ProMotor 8.00 Sport.ro Hírek 11.00 Külön kiadás 13.00 Labdarúgás: Europa League 15.05 Fogadás a félelemmel 16.00 Mitica Ligája 18.00 Sport.ro Hírek 19.00 Női kézilabda: Oltchim - Hypo 20.30 A fény harcosai 21.30 Sport.ro Hírek 22.00 Local Kombar Superstars: Remy Bonjasky 23.00 Wrestling WWE Superstars 0.00 Sport.ro Hírek	7.45 A szerelem nevében (sor.) 9.00 Kaméleonok (sor.) 10.15 Szerelmek (sor.) 11.15 Életképek (sor.) 13.30 Suzanne naplója (am. dráma, 2006) 15.30 Elrabolt sorsok (sor.) 16.30 Szegény Mária (sor.) 18.30 A szerelem nevében (sor.) 19.30 Kaméleonok (sor.) 20.30 Földre szállt boszorkány (am. vígjáték, 2005) 22.45 Meséljünk 23.45 Viperafészek (sor.)	8.00 Jó reggelt, Erdély! Híradás, Telefonszolgálat, Nyelvőr, Világjáró 10.05 Térő 14.00 120 perc. A hétfévi eseményei, Jó rájuk emlékezni, Templomaink, Portréműsor Kabaré, Vetélkedő 16.00 Híradó, Aranyemberek, Gramofon: a '30-as évek slágerei, Verseken tündöklő Erdély, A hét zeneműve
FILM+	HALLMARK	BUKARESTI RÁDIÓ	KOLOZSVÁRI RÁDIÓ				
8.00 Marco Polo hihetetlen kalandjai 10.00 Televíziós vásárlás 13.05 Egy nejnél jobb a kettő 14.45 A Maszk 2. - A Maszk fia 16.25 Több mint testőr (am. filmdráma) 18.55 Eltanácsolt tanácsadó (am. vígj.) 20.35 Az első bevetés (német-am.-angol akció-vígj.) 22.15 A cápa viszály (am. akcióf.) 0.00 Az utas neve: Halál (horror) 1.45 Valami van odalent	9.00 Nash Bridges - Trükkös hekus (akciófilm-sor.) 11.00 Mielőtt szeretél (am. vígj.) 13.00 Erica világa (kan. vígj. sor.) 15.00 A múlt sötét árnyai (am. filmdráma) 17.00 A siker megszállottja (életr. dráma) 19.00 Lángoló szívek (am. dráma) 21.00 A médium (krimisor.) 23.00 Bűnös szándék (am. tévéfilm sor.) 0.00 Shania Twain igaz története	8.00 Jó reggelt, Erdély! Híradás, Telefonszolgálat, Nyelvőr, Világjáró 10.05 Térő 14.00 120 perc. A hétfévi eseményei, Jó rájuk emlékezni, Templomaink, Portréműsor Kabaré, Vetélkedő 16.00 Híradó, Aranyemberek, Gramofon: a '30-as évek slágerei, Verseken tündöklő Erdély, A hét zeneműve	2.00 Éjszakai váltás 14.00 Műsorism. 14.05 Dalpost 15.40 Vidékről vidékre 16.25 Térő 17.15 Rádióintenzív, baptista egyház 17.58 Műsorism.				

TVR 2	PRO TV	ANTENA 1	PRIMA TV	DISCOVERY	SPORT.RO	ACASA	BUKARESTI RÁDIÓ
7.00 Szépségközpont (ism.) 8.10 Booky első szerelme (kanadai filmdráma, 2009) 9.45 Lehet, hogy nem tudtad 10.00 Hírek, Sport, Időjárás 10.15 Berlin, Berlin (filmsor.) 10.45 Találkozunk 12.00 Hírek, Sport, Időjárás 12.45 A farm (ism.) 13.45 Teleshopping 14.30 e Forum 15.00 Együtt Európába 16.00 Szépségközpont (sor.) 17.00 Elisa (filmsor.) 18.00 Euronews 18.10 Berlin, Berlin (sor.) 18.40 Csodák (sor.) 19.10 Montalbano felügyelő (filmsor.) 21.00 Az én költségvetésem 21.30 Középről a világ 22.00 Hírek, Sport 23.10 Visszajátszások 0.30 Hírszerzők (kanadai filmsor.)	7.00 Pro Tv hírek, Sport, Mi történik doktor úr? 9.55 Könyvbemutató 10.00 Fogyasszanak, kérem! (ism.) 13.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés 14.00 Bújj, bújj, szöke! (amerikai akció-vígjáték, 2004, ism.) 16.00 Fiala és nyugtalan (amerikai sorozat) 17.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés 17.45 Happy Hour - szórakoztató műsor 19.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés 20.30 Apádra ütök (amerikai vígjáték, 2000) 22.15 State és Románia (sor.) 23.30 Pro Tv hírek, sport 0.00 A mentalista (sorozat) 1.00 Apádra ütök (amerikai vígjáték, ism.) 3.00 Pro Tv hírek	6.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés 8.00 Jó reggelt Razvannal és Danival 10.00 Sajtószemle Mircea Badeaval 11.00 Benny Hill (filmsor.) 12.00 Feketeszakáll és a Karib-tenger kalózája (amerikai kalandfilmsorozat) 13.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés 14.00 Egymillió dolláros gyilkosság (kanadai film, 2005) 16.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés 17.00 Közvetlen hozzáférés 19.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés 20.15 A Sárkány - Bruce Lee élete (amerikai akciófilm, 1993) 23.00 Híradó, Sport, időjárás 23.45 Dan Capatos szórakoztató műsora 1.00 A Sárkány - Bruce Lee élete (ism.)	7.30 Gyilkos számok (filmsor., ism.) 8.20 Sport Florentinaval 8.30 Teleshopping 9.00 Medium (filmsor., ism.) 10.00 Galileo (ism.) 10.30 Szingerek (filmsor.) 11.30 4400 (filmsor.) 12.30 Teleshopping 13.00 Kandikamera 13.30 Teleshopping 14.00 Medium (sor.) 15.15 Nicsak ki főz! 16.30 Lököttek 17.15 Galileo - szórakoztató műsor 18.00 Hírek, Időjárásjelentés 19.00 Sport 19.30 Aki tud az nyer - versenyműsor 20.30 Famos. Feleséget keres (reality show) 22.15 Lököttek 23.15 Erős körök (amerikai akciófilm, 2006) 1.30 Szingerek (filmsorozat) 2.30 Hírek, Sport, Időjárásjelentés	7.00 Amerikai hotrodok 8.00 Végzetes másodpercek 9.00 Hogyan készült? 10.00 Piszkos munkák 11.00 Miami Ink - Tetoválók 12.00 Fegyvertények 13.00 Hogyan csinálják 14.00 Túlélés törvényei 15.00 Ötödik sebesség 16.00 Hogyan készült? - Indukciós főzőlapok 17.00 Állítólag... - Motormitász 18.00 Újjáépítők 19.00 Nagy durranások 20.00 Túlélés törvényei - Afrikai szavanna 21.00 Hogyan készült? 22.00 Végzetes másodpercek 22.30 Megrázó történetek - A villanyember 23.30 Bandaháborúk 0.30 MacIntyre alvilági útikalauza 1.30 Túlélés törvényei - Everglades 2.30 Amerikai hotrodok	7.00 Hírek 10.05 BoxBuster 11.05 Sport.ro Hírek 12.05 Kézilabda: Oltchim - Hypo 13.05 Gladiátorok 14.05 Külön kiadás 15.00 Hírek 16.00 BoxBusterRoy Jones 17.00 Pontos sportidő 18.00 Sport.ro Hírek 19.05 Információk 20.05 A fény harcosai 21.00 Hírek 22.00 Wrestling SMACK 23.00 Múltatózók 23.30 Local Kombar Superstars, Remy Bonjasky 0.30 Sport.ro Hírek	6.30 Szegény Mária (sor.) 7.45 A szerelem nevében (sor.) 9.00 Kaméleonok (filmsor.) 10.15 Szerelmek 11.45 Életképek 13.45 Teleshopping 14.15 RBD (filmsor.) 15.30 Elrabolt sorsok 16.30 Szegény Mária 17.30 Igaz történetek 18.30 A szerelem nevében 19.30 Kaméleonok 20.30 Aniela (sor.) 21.30 India 22.30 Éjszakai történetek 23.30 Terra Nostra (filmsor.)	8.00 Jó reggelt, Erdély! Híradás, Telefonszolgálat, Nyelvőr, Világjáró 10.05 Térő 14.00 120 perc. A hétfévi eseményei, Jó rájuk emlékezni, Templomaink, Portréműsor Kabaré, Vetélkedő 16.00 Híradó, Aranyemberek, Gramofon: a '30-as évek slágerei, Verseken tündöklő Erdély, A hét zeneműve
FILM+	HALLMARK	BUKARESTI RÁDIÓ	KOLOZSVÁRI RÁDIÓ				
8.15 A király testőre (am. kalandf.) 10.00 Televíziós vásárlás 13.05 Banános Joe (akció-vígj.) 15.00 Scooby-Doo: Kalózk a látthatáron (am. anim. f.) 16.20 Fura farm (am. vígj.) 18.20 Az újonc (am. krimi) 20.20 Sötét vihar (kan. sci-fi) 22.00 A halál nyomában (am.-angol-német akcióf.) 23.40 Nyomás alatt (am. thriller) 1.20 Kék acél (am. akcióf.)	11.00 Hírnegyedőrá, Sport, Rádióújság - Hasznos tudnivalók 12.00 Híradás 12.10 Művelődési hírek 12.35 Kispad - sportműsor 13.05 Zenés üzenetek 14.00 Délutáni váltás - tájékoztató és szórakoztató műsor Hírnegyedőrá, Örömegető - interaktív műsor 16.00 Híradás, Sport, Rádióújság 17.00 Híradás, Közérzet, Törvénytár 17.55 A nap hírei röviden	8.00 Jó reggelt, Erdély! Híradás, Telefonszolgálat, Nyelvőr, Világjáró 10.05 Térő 14.00 120 perc. A hétfévi eseményei, Jó rájuk emlékezni, Templomaink, Portréműsor Kabaré, Vetélkedő 16.00 Híradó, Aranyemberek, Gramofon: a '30-as évek slágerei, Verseken tündöklő Erdély, A hét zeneműve	2.00 Éjszakai váltás 8.00 Hangolók 9.50 Hírek, műsorism. 15.00 Slágeróra 16.00 Hírek 16.15 Hétköznapok igazsága 17.00 Napóra 17.30 Zenelánc 17.55 Hírek, műsorism.				

A változtatás változtatása

A Román Labdarúgó-szövetség keresztülhúzza a liga terveit

Labdarúgás

ÚMSZ

▶ A Profi Labdarúgólíga (LPF) megváltoztatta tegnap az élvonalbeli labdarúgó-bajnokság programját, csakhogy a Román Labdarúgó-szövetség (FRF) felülbírálta, és végül nem hagyta jóvá a módosítást.

Dumitru Dragomir LPF-elnök három nappal halasztotta volna el a 22. és a 23. fordulókat, így a hétközi Dinamo–Steaua-rangadó szerda helyett épp hétvégére esett volna. A halasztást a rossz időjárásal indokolták, érdekes azonban, hogy a most hétvégi etap átütemezéséről nem esett szó. Sajtóinformációk szerint ennek az oka, hogy valójában a Liga I-es mérkőzéseket közvetítő tévétársaság szeretne volna, ha az örökrangadó időpontja hétvégére esik, hogy nagyobb legyen a nézettség.

Erről azonban lemondhat, mivel a FRF tegnap hivatalos közleményben jelezte: a változtatásokat nem engedélyezi. Ezt többek között azzal magyarázta, hogy a halasztás összezavarná a többi programot, nevezetesen a Román Kupa márciusi, illetve áprilisi elődöntőjét – a döntő május 26-án lesz Iași-ban –, valamint a román válogatott felkészülési terveit. A FRF végrehajtó bizottsága tegnap hagyta jóvá, hogy a trikolórok május 24-e és június ötödike között

Kolozsváron rendezik a Liga I hétvégi fordulójának rangadóját, a CFR–Dinamo-mérkőzést

Fotó: Mediafax

edzőtáboroznak majd, és ez idő alatt három felkészülési mérkőzést játszanak. Eddig a május 29-i, Ukrajna elleni barátságos találkozóról egyeztek meg, a június második és ötödike között csapásokról csak később hoznak

végleges döntést.

Mától azonban a 21. forduló mérkőzései vannak terítéken, köztük a Kolozsvári CFR–Dinamo-rangadó, amelyen mindkét együttesnek égető szüksége van a győzelemért járó három

pontra. A találkozót holnap 20 órától a *DigiSport* közvetíti. A további párosítás: ma: Piatra Neamț–Medgyes (15 óra), Ploiești–Iași (19 óra, *DigiSport*), Steaua–Galac (20.30 óra, *Antena 1*); holnap: Craiova–Brassó (15 óra, *DigiSport*), Curtea de Argești–Internationál–Târgu Jiu–i Pandurii (17 óra, *GspTV*); vasárnap: Gyulafehérvár–Rapid (14 óra, *GspTV*), Vaslui–Besztercei (16 óra, *GspTV*), Temesvári FC–Urziceni (18 óra, *DigiSport*). ◀

Halasztanak a hétvégén

A Román Labdarúgó-szövetség (FRF) jóváhagyta a másod- és harmadosztályú bajnokságok hétvégi fordulójának elhalasztását. A döntést a rossz időjárás miatt hozták meg. A megváltozott program szerint a másodosztályú pontvadászat idei szezonja június 5–6-a helyett június 11–12-én fog befejeződni.

Bajnokverés Nagyváradon

Kosárlabda

ÚMSZ

▶ A Nagyvárad VSK élvonalbeli férfi kosárlabdacsapata folytatja sikorsorozatát a bajnokságban, és a Kolozsvári U-Mobitelco után egy másik nagy csapatot, a címvédő Ploiești-i Asesoftot is legyőzte. A Bihar megyei pályáján rendezett találkozót a hétvégi 25. fordulóban halasztották el szerda estére, s a Cristian Achim irányítása alatt újjáéledt hazai csapat az első perctől az utolsóig irányította a találkozót. Egyedül a harmadik negyedben ingott meg, azt a prahovaiak meg is nyerték 20-25-re, ám a végeredmény egyértelmű, 92-84 arányú várad sikerrel zárult. A találkozó legjobbjá Mandici lett, aki nem kevesebb, mint 32 pontot dobott.

Hétfvégén már a bajnokság 26. fordulóját rendezik, amelyben a váradiak a Pitești-i Argeș alakulatát látják vendégül. A vasárnapi összecsapást az RTV 3 élőben közvetíti. A többi párosítás: Kolozsvári Gladiátor–Ploiești, Kolozsvári U-Mobitelco–Steaua, Medgyes–Rovinari, Bukaresti CSM–Temesvár, Otopeni–Nagyszében, Brassó–Craiova, Marosvásárhely–Dinamo.

Közben nyilvánosságra hozták a jövő héten Nagyváradon esedékes All Star Gála két csapatának összeállítását is. Az Északi gárdában Jajuan Laray Cooley (Marosvásárhely), Earl Lavelle Brown (Nagyszében), Tudor Dumitrescu (Medgyes), Paul

Claudiu Cheteanu Don (Kolozsvári U), Mihnea Haiduc (Nagyszében), David Lawrence (Kolozsvári U), Mihai Vlad Silvășan (Kolozsvári U), Titus Nicoară (Medgyes), Andleco Mandici (Nagyvárad), Dan Păltinișanu (Temesvár), Ionuț Drăgușin (Medgyes), Zoran Krstanovic (Kolozsvári U) szerepel majd, míg a Déliel keretében Claudiu Fometescu (Dinamo), Mihail Octavian Paul (Pitești), O'Darien Bassett (Craiova), Andrei Mandache (Otopeni), Josh Darryl Jackson (Pitești), Arvydas Cepulis (Ploiești), Angel Santana (Bukaresti CSM), Cătălin Burlacu (Ploiești), Virgil Căruțașu (Rovinari), Rashard Griffith (Ploiești), Kibwe Khary Trim (Rovinari) kapott helyet. Előbbiek edzője Dragan Petricevic és Cristian Achim lesz, míg utóbbiakat Vladimir Arnautovic és Theo Evans irányítja majd.

A női mezőnyben kedden két Román Kupa-mérkőzést rendeztek, amelyről a Sepsiszentgyörgy és a Târgoviște jutott tovább. Előbbi a Kolozsvárt, utóbbi az Aradot búcsúztatta. A Szatmárnémeti már korábban kiharcolta a második körből való továbbjutást, míg a Gyulafehérvár–Bukaresti Olimpia-visszavágó tegnapi lapzártánk után fejeződött be. Hétfvégén az élvonalbeli bajnokság A1-es csoportjának a hetedik fordulóját rendezik, Szatmárnémeti VSK–Rapid, Alexandria–Târgoviște, Sepsiszentgyörgy–Arad, Craiova–Nagyvárad párosításban. ◀

Elbukott a Real Madrid

Labdarúgás

Hírösszefoglaló

▶ „Fájdalom és bánat töltötte be az öltözőt” – mondta Iker Casillas, a Real Madrid válogatott kapusa, miután a spanyol királyi gárda sorozatban hatodjára szorult ki a legjobb nyolc európai klubcsapat mezőnyéből. A hálór bevallása szerint meg sem fordult a fejükben, hogy kieshetnek, így nem véletlen, hogy hideg zuhanyként érte őket a Lyon elleni visszavágó 1-1-es eredménye a labdarúgó Bajnokok Ligája nyolcaddöntőjében. Mivel bár a házigazda madridiak már a nyolcadik percben ledolgozták a Franciaországból hozott egygólos hátrányukat – Cristiano Ronaldo

Ronaldo gólja kevés volt a Realnak

szerezte meg a vezetést a Bernabeun – ettől kezdve hiába ostromolták a Lyon kapuját, az kitartóan állta a sarat. Tizenöt perccel a találkozó vége előtt pedig jött a „kegyelemdőfés”: Pjanic kiegyenlítette az állást, és ezzel beállította a csapata továbbjutását jelentő 2-1-es összesítet. „Úgy nem lehet harcolni, ha nem alkotunk egységes csapatot. Fájdalmas éveken vagyunk túl, és sajnos ez a mostani is ilyen” – kesergett Guti is, míg Manuel Pellegrini edző saját magát okolta a történetekért.

A blanco-drukkerekhez hasonlóan az AC Milan szurkolóinak sem volt ünneplésre oka, főleg hogy az olasz csapatot valószínűleg megalázza a Manchester United. Rooney ismét parádézott, és előbb a 13. percben, majd a 46.-ban volt eredményes, de mellette Park (59. perc) és Fletcher (87. p.) is hozzájárult a Vörös Ördögök 4-0-s győzelméhez az Old Traffordon. A milánóiak már otthon is kikaptak 3-2-re, így az MU 7-2-es összesítéssel jutott tovább a negyeddöntőbe. Az olasz együttesből talán csak David Beckhamnek volt némi kellemes élménye a manchesteri stadionban, hiszen az egykori MU-sztárt üdvrivalgással és „Isten hozott itthon Becks” transzparenszel fogadták a nézők.

Eddig tehát a Lyon, a Manchester United, a Bayern München és az Arsenal biztosította be helyét a legjobb nyolc között, a többi négy visszavágót jövő héten rendezik. ◀

Röviden

Kezdődik a hokidöntő

Csíkseredában kezdődik vasárnap 17.30 órától a hazai élvonalbeli jégkorongbajnokság fináléjának első mérkőzése, amelyen a két örök rivális, a Sportklub és a Steaua mérkőzik meg egymással. Az öt győzelemig tartó, legtöbb hét találkozás döntőnek ezen összecsapását még nem közvetíti a televízió, az azt követő viadalokat viszont a *GspTV* tűzte műsorra.

Jönnek az osztrákok

Az osztrák Hypo női kézilabdacsapatát látja vendégül a Râmnicu Vâlcea-i Oltchim vasárnap 19 órától (*Sport.ro*) a Bajnokok Ligája főcsoportjában. A találkozónak azonban már nem lesz igazi tétje, hiszen a román bajnok már bebiztosította továbbjutását. A hazai bajnokság holnapi, 19. fordulójából szombatra halasztották a Brăila elleni mérkőzését, a többi együttes viszont terv szerint lép pályára. A szombati program: Rapid–Buzău (10.30 óra), Galac–Déva, Resicabánya–Konstanca, Nagyabánya–Roman, Zilah–Brassó, Kolozsvár–Bákó (mind 11 óra).

Temesvárra utazik az SZKC

A Temesvári Poli vendége lesz holnap 17 órától a Székelyudvarhelyi KC az élvonalbeli férfi kézilabda-bajnokság huszadik fordulójában. A további program: holnap: Suceava–Szatmárnémeti (17 óra), Kolozsvár–Dinamo (17.30 óra); vasárnap: Resicabánya–Brassó (11 óra), Tg. Jiu–Steaua (12 óra). A Nagyabánya–Konstanca összecsapást jövő hétre halasztották.

Serena Williams és Usain Bolt az év sportolói

Az amerikai teniszsző Serena Williamset és a jamaikai atléta, Usain Boltot választották a 2009-es év legjobb sportolójaivá. A Laureus-díjat szerda este vehették át az Abu-Dzabiban rendezett gálán.

„Kötelező” a három pont az élen állóknak

A magyar élvonalbeli labdarúgó-bajnokságban élen álló Szekesfehévári Videoton és a jelenlegi második helyezett Címvédő Debrecen is könnyű ellenféllel találkozik a hétfégi 18. fordulóban. Előbbiek a Pápát, utóbbiak a Honvédot látják vendégül. A további párosítás: ma: Ferencváros–Nyíregyháza; holnap: MTK–Szombathelyi Haladás, Paks–Vasas, Kaposvár–ZTE, Győr–Kecskemét; vasárnap: Újpest–Diósgyőr.

Kornelia Marek megbukott a doppingteszten

Fennakadt a doppingvizsgálaton Kornelia Marek lengyel sífutó, akinek a vancouveri olimpián vett mintájában eritropoetin (EPO) nyomaira bukkantak. A Lengyel Olimpiai Bizottság tegnapi bejelentése szerint Marek február 25-én, a női 4x5 km-es váltó tagjaként – amikor is a válogatott az előkelő hatodik helyen végzett – produkált pozitív tesztet. A második, úgynevezett B próba még a héten elkészült Kanadában. A vancouveri olimpián nem volt olyan doppingvétség, ami eltúrással járt volna, Mareké lehet az első.

Pénzsegítség Kumaritasvilí családjának

A Nemzetközi Szánkószövetség (FIL) tízezer euróval támogatja Nodar Kumaritasvilínek, a vancouveri téli olimpián elhunyt grúz szánkósnak a családját. A FIL ezzel az összeggel akar hozzájárulni, hogy a szerencsétlenül járt sportoló hozzátartozói felújíthassák évekkel ezelőtt leégett házukat. „A felújítást elsősorban fiúk segítségével tudták megkezdni” – olvasható a szervezők tegnapi közleményében. A 21 esztendő sportoló, mint ismert, a február 12-i edzésen, 145 km-es óránkénti sebességgel száguldván kirepült a pályáról, és egy oszlopnak csapódott.

Nagy produkciók magyar fényei

Kiss Balázs számítógépes grafikus szerint a technikai Oscarokat begyűjtő Avatar a jövő filmjeinek iskolapéldája

A közel tíz évig készült, Avatar című superprodukciónak stáblis-táján a „lead lighting technical director” szerepel beszélgetőtársunk neve mellett, ami elmondása szerint a digitális effektek bevilágításáért felelős technikai rendezőt jelent. A Magyarországról indult grafikus korszakalkotó vizualitású filmek elkészítésénél működött közre, pályája a Harry Potteren, a Narnia krónikáin és más, óriási költségvetésű filmekben keresztül vezetett a kék óriások mesés látványvilágú, Pandora nevű bolygójaig. Az örökös időhiányt kreativitással ellensúlyozó szakember eddigi karrierje igazi sikertörténet, amelyben a legfőbb szerepet a munka és a kitartás játssza.

Farkas István

► Bár beszélgetésünk tárgya formabontónak tekinthető, kezdjük „hagyományos”. Hogyan jutott el ön a tengerentúli mércével mérve kicsiny Pannónia Filmstúdióból Hollywood superprodukcóihoz?

– A Pannónia Filmstúdióban egy rövid animációs rajzoló képzés után a számítógépes grafika irányába mozdultam el. Ekkor – két- és háromdimenziós képeimmel – már több internetes, illetve nemzetközi pályázaton indultam, és értem el eredményeket. 2000-ben, egy nagyobb nemzetközi sereg-szemle, a dániai 3D Fesztivál megnyerése után lehetőségem nyílt bepillantani a filmes vizuális effektek készítésének világába. Nagyjából egy év megfeszített munkájának eredményeként állást kaptam Angliában. Először mint játékkészítő, egy kisebb cég vezető grafikusaként, majd a Moving Picture Company-hoz kerültem, ahol részt vettem a harmadik Harry Potter-filmben, a *Moving Willow* (Mozgó fűzfa) jelenet elkészítésében.

► A Mozgó fűzfa-jelenet után Angliában egy sor superprodukciónak elkészítésénél bábáskodott. Vessünk egy pillantást ezekre.

– A *Harry Potter* harmadik része után az *Alien vs. Predator*-on, majd Ridley Scott *Meny-nyei királyságán* dolgoztam, immár mint „lighting technical director”. 2005-ben elhagytam a Moving Picture Company-t, és a Weta Digitalhoz mentem Új-Zélandra, ahol Peter Jackson *King Kong* című filmjénél segédkeztem. Majd újra London következett, ahol a *Superman visszatér*, a *10.000*

B.C. és a *Narnia Krónikái – Caspian herceg* effektjein dolgoztam. Másfél évvel ezelőtt ismét a Weta-hoz mentem Új-Zélandra, hogy előbb az *Amikor megállt a Föld*, majd pedig az *Avatar* című filmekben dolgozzam.

► Csupa nagyágyú. De gondolom, az Avatar mér-földkőnek számít.

– Az *Avatar* valóban mér-földkőnek számít. És nemcsak az én életemben, hanem úgy általában a filmművészetben. És ahogy az egyre nagyobb bevételű igazolják, most már nem csak az elkészítésében egyedülálló.

► Ha már itt tartunk, önnek melyik Avatar-jelenet tetszik a leginkább?

– Lenyűgöznek a víz-effektek, amelyekből jó néhány van a filmben. Ezek kimagaslóan szépre sikeredtek – például: vízesés, tenger, hullámok –, de azt hiszem, az abszolút kedvencem az a jelenet, amelyet a Visual Effects Society is az év legjobb, számítógéppel készített jelenetének titulált, vagyis az, amikor Neytiri esővizet iszik egy pálmalevélből.

Technika és kreativitás mérlegén

► Tulajdonképpen miből áll egy „világításigazgató” munkája?

– Az úgynevezett „lighting technical director” talán úgy fordítható, hogy a digitális effektek bevilágításáért felelős technikai rendező. Ez a hosszú megnevezés végül is azt fedi: mi vagyunk a felelősök azért, hogy az adott jelenet, digitális szereplő, szörny vagy épület hogyan van megvilágítva az adott képkockákon. Hasonlóan kell elképzelni a mi munkánkat egy

felvételt bevilágító munkatárséhoz, operatőréhez, azzal a különbséggel, hogy mi a munkánkat számítógépen végezzük, és a fények tulajdonképpen csak „digitális lámpák”. Munkánk azért kiemelkedő fontosságú egy nagy lélegzetvételű számítógépes animációkkal operáló alkotásban, mert rajtunk múlik, hogy az adott jelenet, szereplő, szörny mennyire lesz élethű, hihető a nézők számára.

► Mennyire érzi sajátjának a James Cameron által rendezett Avatart? Mennyire befolyásolhatta saját ötleteivel a filmet?

– James Cameron *Avatarja* több mint tíz évig készült, ebből a konkrét effektus munka is közel négy év volt. Mire hozzánk kerül egy ilyen nagy volumenű produkció, már a legapróbb részletekig meg van tervezve. És különösen igaz ez egy Cameron-film esetében. Mivel ő is rendelkezik művészeti háttérrel, illetve a több éves grafikai előkészületek következtében is a mi asztalunkra, képernyőnkre már nagyon konkrét elképzelések kerülnek, amelyeken csak nagyon kivételes esetekben változtathatunk. Azt viszont elvárják tőlünk, hogy technikai oldalról a lehető legmagasabb színvonalon kivitelezzük a ránk bízott feladatot.

► Ha jól értem, ez azt jelenti, hogy a munka inkább technikai jellegű, mintsem kreatív.

– Igen, sajnos inkább a technikai oldal irányába mozdul el a mérleg nyelve. Persze azért van lehetőségünk kreatív döntéseket hozni, illetve egy-egy jó jelenetbevilágítással más irányba mozdítani a rendező véleményét, de ezek

Fotó: Kiss Balázs személyes archívumából

eléggé ritka esetek. Az *Avatar* kapcsán előfordult velem, hogy Cameronnak annyira megtetszett egy jelenetbevilágításom, hogy a végén egy másik jelenetet is újravilágított azokkal a fényekkel, amelyeket én készítettem. Ilyen szinten tehát talán van beleszólásunk, de mint mondtam, a mi munkánk már a filmkészítés legvégén helyezkedik el, így annál nagyobb ráhatásunk, mint hogy úgymond hihető és élvezhető legyen a produkció, nemigen van.

► Szokták mondogatni, hogy egy fényképész más szemmel, úgymond fotós nézőpontból szemléli a vilá-

got. Egy bevilágító grafikusnak van ilyen „másik szeme”?

– Egy bevilágító grafikus szemlélete, látásmódja nagyon közel áll a fotósokéhoz, mi több, szakmánkban nagy előny, ha valaki, akár hobbi szinten is, foglalkozik fotográfiával. Ebből következően mi is hasonló szemmel nézzük a világot. Az *Avatar* után például nagyon hosszú ideig teljesen más szemmel néztem a fákra, bokrokra, élvezettel csodáltam a valóságosságukat. Volt egy naplementés jelenetsorom, amelyen több hónapig keresztül dolgoztam, és miután befejeztük a filmet, még hónapok múl-tán is megálltam tanulmá-

nyozni a naplementét, annak fényeit, kontrasztját, noha szakmailag már nem volt „szükségem” arra, hogy ezt részletesen megfigyeljem.

► Ha azt mondom, hogy az elkövetkező filmek vizuális modellje az Avatar lesz, mennyire állítok valós dolgot?

– Pár évig mindenképpen érvenyes kijelentés lesz, amennyiben vizuális effektekkel „támogatott” produkcióról beszélünk. Már most több megkeresés érkezett az itt használt technológia kapcsán, a legnevesebb hollywoodi rendezők részéről.

Folytatása a 2. oldalon

Kiss Balázs (1975, Kistarcsa)

Vizuális grafikus. 1999-ben diplomázott a kecskeméti Pannónia Rajzfilmstúdióban. 2001-ben költözik Angliába, ahol először egy játékkészítő cég grafikuscsapatának vezetője, majd egy évre rá kerül a Moving Picture Company-hoz, ahol már hollywoodi superprodukciónak vizuális effektjein dolgozik. 2005-ben jelentkezik az új-

zélandi Weta Digitalhoz, hogy a Peter Jackson-féle *King Kong* végső munkálataiban vegyen részt, majd a londoni Framestore CFC-nek a *Superman visszatér*-en dolgozik. 2008 nyarán ismét Új-Zélandra megy, hogy előbb az *Amikor megállt a Föld*-ön, 2008 novemberétől pedig az *Avatar*-on dolgozzon.

Moziászón

Amitől nem lehet szabadulni

Farkas István

Néha az az érzésem, hogy a mai filmeknek – bár szemrebbenés nélkül „lebunkó-amerikaizzuk” őket – egyne-gyedét sem értjük. Pontosabban: nem látjuk a filmek mögött meghúzódó erővonalakat, azt, hogy tulajdonképpen mi is lehet az elsődleges funkciója egy játékfilmnek. Ez a gyanú a Kathryn Bigelow rendezte, idei Oscar-díjas alkotás, *A bombák földjén* kapcsán még inkább igazolódni látszik. Megdöbbenve olvastam: bombaszakértők is vizsgálták a filmet, megállapítva, hogy szakmai szempontból nagyon sok kívánnivalót hagy maga után. Egy játékfilmen dokumentarista elemeket kérni számon: enyhén szólva is balgaság. Nagy a gyanúm, hogy ha minden szempontból hitelesen mutatták volna be a pokolgépek hatástalanítását, az a vád érte volna a filmet, hogy a terrorizmust támo-

gatja, mert jelzi a bombák gyenge pontjait.

Az is elszomorító, hogy amint feltűnik egy díjazott vagy kasszasiker alkotás, rövid idő elteltével valaki plágiumvádakkal hozakodik elő, és busás erkölcsi kárterítést követel (amint ez történt *A bombák földjén*-nel is). Nem csoda tehát, ha a néző elfordul a film mélyebb értelmétől, és a kritikus is sokkal inkább annak gyenge pontjaira világít rá.

Mi azonban minden előzetes, a filmet érintő ismeretet félretéve próbáljuk bemutatni a hat Oscarral (legjobb film, rendező, eredeti forgatókönyv, vágás, hangvágás, hangkeverés) kitüntetett *A bombák földjén*-t, amely igyekszik hűen érzékelteni az iraki utcaharok hangulatát, miközben egy tűzszerész alakulat bombahatástanító munkálatait követi végig. A katonák felszerelése, járművei, viselkedése, sajátos kissé stilizált(ak), de ezt, mint jeleztük, csak szakér-

tők vehetik észre. Ami jó: a színészek játéka már nem stilizált, és a forgatókönyvben is csak elvétve akadnak erőltetett jelenetek illetve üresjáratok. A film első jele-

Az „új fiú” eléggé nehezen illeszkedik be a közösségbe, de a belerázódás közhelyes mozzanatait jól ellensúlyozza a szaggatott, nehezen kiszámítható cselekmény, a

vő feszültsége azonban hamar beszippantja a nézőt, és a „fiúkkal” együtt izguljuk végig az ifjú, merész bombaszakértő „szakmai bravúrait”, velük együtt dőb-

tűszerészek tulajdonképpen egy világnézet ellen harcolnak, egy fél világrész-szel állnak szemben, de ez túl későre tudatosodik bennük. Társaik értelmetlen halála döbbeneti rá a túlélőket arra, hogy többet kellene tenniük, mint mechanikusan követni feletteseik parancsát, de – és ez erénye a filmnek – ez után nem következik be feloldódás. A főszereplő James nem tud megszabadulni „a bombák földjétől”: önként úzi tovább a kilátástalan harcot.

Persze, filmes szempontból *A bombák földjén*-nek is vannak hibái, amelyeket még az európai szemnek nagyon tetsző minimalizmus sem tud ellenpontosítani. Ilyen például az eklektikusság, amely egy idő után nehézkesen követhetővé válik, vagy a kötelező könnyfakasztás helyenként. Ezeknek azonban inkább az a szerepe, hogy megfoghatóvá tegyék a filmet a szélesebb nézőközönség számára is.

Több szempontból „robbantott” *A bombák földjén* a legutóbbi Oscar-díjazáson

netében meghal egy bombaszakértő, ahhoz, hogy helyt átvehesse a főszereplő.

jól beállított kamera, a statiszták ügyes alkalmazása. A film szinkópásan növe-

benünk rá cselekedeteik szelmalomharca jellegére. A sziszifuszi munkát végző

Cseke Gábor

Célok és célszemélyek

Hihetetlenül tömény, tudományos elemzésnek is beillő könyvet tett le asztalunkra Cs. Gyimesi Éva (*Szem a láncban. Bevezetés a szekusdossziék hermeneutikájába*. Komp-Press, Kolozsvár, 2009), amit saját megfigyelési dossziéjának erősen hiányos (valahol gyaníthatóan céltudatos rostálással kitett) anyaga alapján állított össze. Már az első lapokról kiderül, hogy célja nem a kitergetés és az öt víz alá nyomók leplezése, annál inkább annak a felfejtése, megértése és rendszerbe helyezése, hogy mi hajtotta a biztonsági apparátust annyi éven át – erőt, energiát, költséget és technikát nem kímélve – olyan célszemélyek után, akik tulajdonképpen nem is igazán csináltak titkot meggyőződésükből; erkölcsi hitvallásukból; akik a népi demokratikus rendszerben nevelkedtek, lettek képzett szakemberek, ugyanazokat az iskolákat járták ki, mint bárki más, a rendszert tűzzel-vassal védők mégis politikai-ideológiai devianciát tüteleztek fel esetükben, és mert a gyanút könnyű táplálni, különösen ha minden áron való beigazolása a tét, besorolták őket az ellenséges elemek közé.

A szerző vallomása szerint világszemlélet, erkölcsi hitvallása és eszmerendszere már egyetemesi évei során kialakult, és megszilárdult. Igaz, hogy azok az évek történetesen egy bizakodóbb korszakra nyíltak, amelyből nem rítt ki túlságosan valakinek a marxizmus mellett/helyett más filozófiák iránti vonzalma, nemzetiségi önazonosságához való hűsége, és az sem,

hogy egy magyar nyelv és irodalom szakot végzett fiatalasszony nemzetiségi népszolgálatként (miként az egy Balogh Edgár-tanítványhoz illik) kívánja művelni szakmáját.

Cs. Gyimesi Éva könyvéből tisztán kirajzolódik, hogy fenti meggyőződése az évek teltevel mit sem változott, talán csak elmélyült, árnyaltabb lett, cselekvőbbé vált. Ezek szerint akkor az idők változtak meg, a szorongottság, a megkötöttség, a rendszerhez igazodás elvárása lett egyre türelmetlenebb és sürgetőbb, ami a célszemély meggyőződésében viszont a radikális árnyalatokat erősítette föl.

A könyv egyrészt ennek a kettősségnek részletekig megnő feltárása, másrészt a hiányos ügycsomó szembesítése az átélt valósággal, majd annak az utólagos megvallása, hogy a célszemély, múltjára visszajátszva, megrendülten tépelődik: vajon ellenállása, nyílt rendszerkritikája melletti elszántsága nem járt-e szülői, nevelői felelősségében olyan negatív következményekkel, amelyek kérdéssé teszik az áldozat, a nem kis kockázat értelmét. Az egyik serpenyőben ott van az ő személyes meggyőződése, és ennek alapján a szembenállás felvállalása az egyetemes emberi jogok jegyében, a másikban pedig a zaklatásnak kitett családtagokat – és mindenekelőtt: gyermekeit – ért traumák, továbbá annak a nyomasztó tudata, hogy egykori tanítványai közül, akikkel szolidaritást vállalt a megalázó és hátrányos, szülőhelyüktől és nemzeti kö-

zösségüktől távoli kihelyezésük elleni tiltakozásukban, az akció miatti retorziók következtében nem kevesen adták fel a harcot és hagyták el az országot, a méltányosabb szakmai érvényesülés reményében, gyengítve ezzel az erdélyi magyarságot, és megkönnyítve azok dolgát, akik célul tűzték ki, hogy felmorszolják, el lehetetlenítsék kisebbségünket, annak értelmiségi utánpótlását.

A szerző dilemmáját csak ő maga képes feloldani vagy éppen beletörődni, függetlenül attól, hogy mások miként vélekednek vagy éreznének hasonló helyzetben.

Furcsának tűnhet viszont, hogy a könyv mögötti morális összefüggésekben történetesen olyan valaki kér most szót e sorok írójának személynében, aki tetteivel és magatartásával a behódoló, engedékeny többséghez csatlakozott, megnehezítve a szerzőhöz hasonló kevesek kiállását és küzdelmét. A megfigyelési anyagból kitetszhet, mennyire próbált taktikázni mindenki ebben a súlyos tettekre menő macska-egér játszmában – már ha elfogadjuk azt, hogy ezek a dokumentumok a maguk során nem tartalmaznak célzatos manipulatív elemeket, torzításokat, elhallgatásokat. Cs. Gyimesi minden elfogultság nélkül állapítja meg könyve búcsúfejezetében, hogy dossziéjának „szemelvényessége” nem az ő személyének szülő manipulatív: annál inkább a megtorló rendszert, annak intézményeit és munkatársait igyekeznek vele tisztára mosni, a törvénytelenségeket, a gaztetteket és

gyilkosságokat elhallgatni, a „piszkos munka” áruló nyomait eltüntetni; ez a fajta szándék pedig gyaníthatóan mindvégig eleve belekódoltatott a nyomozati munka egész koncepciójába, menetébe. Így aztán mentéséknél, egyedüli járható útként marad kinek-kinek a felelőssége, a lelkiismerete, amivel pontosan be tudja mérni, hogy személyesen hol áll a letűnt rendszer kiszolgálását jelző végtelenül széles skálán, és nem mentéskereséssel, hanem saját és környezete megtisztulásával foglalkozik, amihez persze az időnek és a társadalomnak is föl kell kínálnia a maga jól átgondolt, méltányos feltételrendszerét.

Cs. Gyimesi Éva könyvét olvasva és övétől egy bizonyos pontban meredeken eltérő személyes utat bejárva, most a maga teljességében tárul fel az alternatív győtrő tanulás: hol voltunk mi, amikor őt mondvacinált bűneiről faggatták? Mit tettünk volna a helyében, és egyáltalán, eljutottunk volna oda, ahol ő állt? Talán bele is ropant volna egy nagyobb szabású ellenállásba a megtorló gépezet, de az is lehet, hogy a rá nehezedő súlytól még átláthatatlanabbá tette volna magát, még rafináltabb áttételekkel szőve be a társadalom... Ám ki tudja? Az utólagos történelmi spekulációk sokszor vezetnek hamis következtetéshez. Mert a tanulás az 1989 decemberében lezárulni látszó, de tulajdonképpen csak új felvonást nyitó „királydrámákból” éppen ez: az egyedül hatékony ellenállásnak mindig ott és akkor kell megszületnie, hogy eredményre vezessen, ahol a belenyugvás, az engedékenység, a behódolás még alig vagy egyáltalán nem jutott szóhoz tömegesen.

Nagy produkciónak magyar fényei

Folytatás az 1. oldalról

▶ **Hogyan látja, mennyire fejlődhet még a filmes kép-technika? A háromdimenziós megjelenítést lehet-e fokozni? Ön szerint mennyire fog digitalizálódni a jövő filmje?**

– Úgy vélem, mindig van hová továbbfejleszteni. Ez, ami most van, kétségtelenül nagy áttörés, de még mindig szemüveg kell ahhoz, hogy élvezzük a látványt, viszont hamarosan megjelennek tömeggyártásban is, a 3D-s televíziókészülékek, aminek ugye nem kell szemüveg, és innen már csak egy lépés a hasonló mozivászon, kivetítő. A jövő filmje pedig mindenképp digitális lesz, mert olcsóbb. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy a következő évtizedek filmjei egytől-egyig számítógépes grafikával lesznek tele. A digitális filmforgatás ugyanolyan eszköz, mint anno a hangos, illetve a színes film volt. Nem hathat ki a film színvonalára, csak egy új eszköz a rendezők kezében.

▶ **Lehet-e egy romániai fiatal jó számítógépes grafikus, azaz elméletileg itt is minden adott? Lényegében mi kell ehhez?**

– Természetesen lehet. Amikor én tíz évvel ezelőtt elindultam a szakmában, még nem voltak speciális, vizuális grafikát tanító iskolák Magyarországon sem. Internetről ma már minden elsajátítható, ha megvan hozzá a megfelelő tehetség, látásmód és kitarás. A programismertet mellett érdemes nagy hangsúlyt fektetni a tradicionális grafikai ismeretek –

szobrászat, festészet, fotográfia – elsajátítására, ezekből alakul ki ugyanis az a látásmód, amely szükségeltetik ebben a szakmában.

▶ **Szoktak-e a felettesei olyan kérésekkel fordulni önhöz, amelyeket nehéz vagy lehetetlen teljesíteni?**

– Ez a tendencia a mi szakmánkban általános. A főnökeink előbb bőlintanak rá egy-egy rendezői követelésre, mint hogy tudnák annak a megvalósítási valószínűségét.

▶ **Mennyire megerőltető ilyen hatalmas produkciónokban dolgozni?**

– Minél nagyobb produkció dolgozik az ember, annál jobban nőnek az elvárások és értelemserűen a napi munkakörök. Az *Avatar* esetében ez napi 12–14 órát jelentett, a hét minden napján. Ez a munkatempo természetesen nem tartható éveken keresztül, így a mi szakmánkban nem ritka, hogy egy-egy befejezett produkció után több hónapos szabadságot veszünk ki, hogy valahogy feltöltődjünk.

▶ **Az intenzív munka mellett mire jut idő?**

– Igazából szinte semmire sem. Utána viszont szeretek az utazásnak és a fotó-szenvedélyemnek hódolni.

▶ **Ha mozi, akkor?**

– Filmek tekintetében mindenevő vagyok. De ha választani kell, akkor Ridley Scott. Az ő rendezői munkásságát különösen nagyra értékelem, és mindig lenyűgöz filmjei vizuális gazdagsága.

Vezetők és tiltakozások

Crin Antonescu
– önmaga által

Călin Hera

Evenimentul ziliei

Ha vasárnap lenne az elnökválasztás, meggyőződésem, hogy Crin Antonescut tartanák fősélyesnek. Ő az egyetlen a 2009-es elnökválasztások közül, aki valószínűleg 2014-ben is indul az elnökségért. Mi több, úgy tűnik, sem a PSD-nek, sem a PD-L-nek nincsenek ilyen hosszú távú terveik. Ebből a szempontból a PNL múlt szombati kongresszusa máris versenybe indította Antonescut, jóval a többi lehetséges versenytárs előtt. Azonban az elnökválasztásokig elegendő idő van még a pozíció megerősítéséhez, avagy végleges meggyengítéséhez. Két szót Antonescu maró Băsescu-ellenes beszédéről: a választók igen jelentős része még együtt rezdül az ilyen típusú diskurzusra. De az elnökválasztás esztendőjének közeledtével a Băsescu elleni támadások hatása mindinkább vesztíteni fog erejéből. Mit tehet az újráválasztott Crin Antonescu? Szerintem két dolog közül választhat. Első opciója az, hogy előnye tudatában kivár. Az ország állapota napról napra romlik. A Boc-kormány összekötött cipőfűzőkkel fut, maga sem tudja merre. Normális körülmények között a PD-L természetesen fogyni kezd, és a közlekedőedények törvénye szerint, ami a PD-L-nél mínuszként jelenik meg, azt a PSD-nél és a PNL-nél pluszként könyvelik el. Nem nagy filozófia, hogy az ellenzéki pártok testvériesen osztozzanak a PD-L elhullajtott vagyonán, de építeni sem lehet erre feltétlenül. A másik választása kissé bonyolultabb, és egy „egésznapos” Crin Antonescu megjelenését feltételezi a politikai színtéren. Hogy a számoknál maradjunk, úgy gondolom, hogy csak ezt az opciót választva remélheti Crin Antonescu pártja, hogy ezer nap után harminczázalékosra tornázza fel magát. (...) Ebben az országban annyi badarságot követnek el, hogy naponta akad téma. Egy ilyen erős listával, pardon, csapattal, mint amilyenél rendelkezik, Crin Antonescunak van esélye. De csak akkor, ha helytálló, gyors, érvekkel alátámasztott álláspontokat fogalmaz meg. Más szóval, ha Crin Antonescu pártja, amint én értettem, bla-bla-ellenes projektet jelenít meg, elvárom, például, hogy a liberálisoknak határozott (és meggyőzően kifejtett) álláspontjuk legyen a vasutaktól történő elbocsátások kapcsán. (...) Bármilyen vonzónak is tűnne (választási szempontból) a PNL számára, Crin Antonescunak nem kellene abba a csapdába esnie, hogy

ezt és más, hasonló intézkedést szociáldemokrata álláspontról támadják. (Fordította K. B. A.)

Mennyit ér
Geoană feje?

Ion M. Ioniță

adevărul

Furcsa módon Geoană most, hogy elvesztette a PSD-elnökséget, sokkal érdekesebb témává vált, mint volt a szociáldemokraták kongresszusa előtt. A PD-L hirtelen rájött, nem élhet anélkül, hogy ne legyen tarsolyában a szenátus elnöki széke is. A botrány hosszának és a tévéképernyőkön nagy energiákat felemészítőnek ígérkezik. Mircea Geoană a PD-L-vel 2008-ban kötött egyezség nyomán lett a szenátus elnöke, amelynek nyomán az első Boc-kormány is megszűletett. Pozíciója legkevésbé sem volt veszélyben a múlt év folyamán, amikor Geoană Traian Băsescu és a PD-L legfőbb ellenfele volt az elnöki székért folyó versenyben. A PD-L akkor sem támadta őt, amikor a PSD megszavazta a bizalmatlansági indítványt. És amíg Mircea Geoană nem váltották le a PSD elnöki funkciójából, a PD-L-ek egyáltalán nem mutattak érdeklődést szenátusi tisztsége iránt. Gyakorlatilag a szenátus elnöki funkciója nem olyan tisztség, amely megérne egy újabb háborút. A két Háznak kollektív vezető testületei vannak: a házbizottságok, az elnököknek pedig meglehetősen szűk játéktérük van a döntéshozatalban. Igaz, a PSD és a PNL-nek törékeny többségben van a Szenátus Állandó Bizottságában, de hát ezek most a parlamenti frakciók közötti erőviszonyok. Akkor pedig miért lett olyan értékes Geoană feje a PD-L számára? Egyik magyarázat lehet erre az, hogy a PD-L már nem akarja meghagyni az ellenzék számára az állam második emberének tiszteletbeli tisztségét. Azt a tisztséget, amely csak az államfő székének megüresedése esetén válik fontossá. Mivel úgy tűnik, az elnök kiváló a formában van, és meg sem fordul a fejében, hogy – csak úgy, szeszélyből – lemondjon, semmi sem utal olyan helyzetre, amelyben az állam második emberét ideiglenesen a hierarchia első fokára léptetnék elő. Egy második felfüggesztésről pedig beszélni sem érdemes. Lehet, hogy a PD-L nem tudja elviselni, hogy ne foglalja el közvetlenül, vagy szövetségesei révén, a közigazgatás összes vezető tisztségét. Van ebben logika. Aki hatalmon van, mindenkit levág, az iskolai portástól a szenátus elnökéig. Csak azért! Általános érvényű gyakorlat ez Romániában, függetlenül attól, hogy ki van az ország kormányke-

rekénél. Harmadsorban: lehet, hogy a botrány csak azért robbant ki, hogy újabb témát szolgáltasson a közélet számára. A kormányzat egyre nehezebben birkózik meg a gazdasági és társadalmi helyzettel. Az IMF milliárdjai csak enyhítettek valamelyest az állam pénzügyeinek válságos helyzetén, de érdemi megoldások nem mutatkoztak. A gazdaság fellendülése elmaradt, az előrejelzések pedig azt mutatják, hogy a növekedés újraindulásával a délkelet-európai országok nem részesülnek többé a válság előtt oly bőven áradó pénzforrásokból. Geoană feje jó lehet valamire! (Fordította: K. B. A.)

Hogyan
szegényítik el a
szakszervezetek
a nyomorultakat

Cristian Ghinea

România Liberă

A *The Economist* brit folyóirat megállapítja, hogy a megszorító tervek elleni tiltakozásokat Európában nem azok szervezik, akik a legtöbbet veszítenek a gazdasági

tív korlátok révén, illetve nagy fizetéssel, hosszú vakációkkal és más előnyökkel járnak. Mivel azonban az ilyen munkahelyek költsége magas, a munkaadók inkább kötnék meghatározott időre vagy rész munkaidőre szóló szerződéseket, alacsony fizetéssel és gyenge védelemmel. (...) Másfelől a németek és a skandinávok filozófiája teljesen más: védjük a munkát, ne a munkahelyet. Noha köztudottan sokat költenek szociális segélyekre, okosan teszik. Ezt nevezik rugalmas társadalombiztosításnak, vagy flexiszekuritásnak (a szónak hamarosan meg kellene honosodnia, a flexiszekurítás lassan az EU egyik prioritásává válik). Ez azt jelenti, hogy a svéd könnyen utcára kerülhet, de azonnal bőkezű munkanélküli juttatásban részesül, az állam aktívan segíti a munkahelykeresésben, többek között szakmai átképzési tanfolyamokkal. Vagyis az északi népeket védi az állam és arra ösztönzi, hogy munkahelyet változtassanak (Dániában évente a lakosság 30 százaléka munkahelyet cserél, 20 százalék pedig rövid időre munkanélküli). Ezzel szemben délen az állam a munkahelyeket védi, az emberek pe-

mániában nagyrészt ismeretlen flexiszekurításról, hogy jobban megértjük a *The Economist* példáját. Spanyolországban a munkanélküliség elérte a 20 százalékot. Ki áll a vehezenszékelyes tiltakozások mögött? Akiknek van munkahelyük, és ellenzik a nyugdíjkorhatár felemelését 67 évre. Görögországban a hivatalnoknak nagyobb a nyugdíjuk a magánszféra munkások fizetésénél, mégis ők ellenzik a reformokat. (...) A státusz alapján járó juttatások (azért fizetnek, ami vagy nem amit csinál) hozták létre a privilégiumkultúrát. Az előnyök rugalmasabbá tételére tett kísérletek, a válság által kényszerítve, erőteljes tiltakozást váltanak ki a kedvezményezettek részéről. Sajnos Románia is átvette a privilégiumkultúrát. Az embereket nem készítik fel, és nem is ösztönzik arra, hogy új lehetőségek után nézzenek. (...) Kik tiltakoznak Romániában, és hol keressük a reformokkal szembeni ellenállás gyökerét? Az állami alkalmazottak szakszervezeteinél. Akik általában jobban keresnek a magánszférában dolgozóknál. Akiknek a munkahelye biztosabb, nyugdíjuk általában nagyobb, olyan többletjuttatásokban

sora folytatható. Sajnos a gyakorlat azt mutatja, hogy a hangoskodók mindig nyerne. Amúgy is igazságtalan társadalmunk még igazságtalanabbá válik. Egyre kezelebb vagyunk a kettészakadt Romániához, de nem az Adrian Năstase által mondott értelemben. Az egyik Románia a kivételezetté, akik jól szervezettek és újabb előjogokat vívnak ki maguk számára. A másik Románia a „kívül maradtaké”: a munkanélküliek, parasztké, a kisnyugdíjasoké, a magáncégek alkalmazottaié, akik minimálbéren tengődnek. Hiába keresnénk őket a szakszervezetek jövődjé megmozdulásain, nem lesznek ott. (Fordította: Sz. L.)

Görögország
cinkosai

THE WALL STREET JOURNAL

Néhány hete elemzők már azt sem tartották kizártnak, hogy Görögország bedőlése esetén felbomlik a monetáris unió, sőt akár az Egyesült Államok is csődközeli helyzetbe kerülhet. Az Európai politikusok a görög kormányok mellett amerikai bankokat tesznek felelőssé a kialakult helyzetért, miután kiderült, hogy amerikai pénzügyi intézetek éveken át segédkeztek a görög államadósság mértékének kozmetikázásában. (...) Az ügy kibukkanása után néhány nappal az Európai Bizottság bejelentette, hogy áttekinti az EU összes tagországának államadóssággal kapcsolatos statisztikai kimutatásait. A *Wall Street Journal* összeállításából azonban kiderül, hogy az Európai Unió is felelős a kialakult helyzetért. Görögország az elmúlt évtizedben minden évben félrevezető előzetes hiányadatokat publikált, amelyeket aztán fölfelé kellett módosítania. (...) A görög válság tanulsága nemcsak abban áll, hogy a kormányok és a pénzügyi szereplők szigorúbb ellenőrzésére van szükség. Arra is rávilágít, hogy milyen következményekkel jár a közös gazdaságpolitika nélküli pénzügyi unió. Az autonóm nemzeti gazdaságok feleltelen eladósodása a monetáris unió többi országa számára is kockázatot jelent. Az Európai Unió tagállamai a gazdasági válság kibukkanása előtt hallani sem akartak a gazdaságpolitika központosításáról, a görög válság kibukkanása óta viszont többekben megfogalmazódott a szuverén gazdaságpolitika feladásának lehetősége. (...) „A gazdasági válság kiváló alkalom az európai integráció felgyorsítására” – írja az eset kapcsán Tony Barber, a *Financial Times* brüsszeli tudósítója. „A kérdés már csak az, hogy a politikusok és az európai polgárok is így gondolják-e.” (metazin.hu)

Crin Antonescu

Mircea Geoană

válság következtében, sem pedig a szegények, hanem azok, akik többnyire előjogokat élveznek. A lap konstatálja, hogy nem a munkanélküliek, a bevándorlók, a munkaerőpiacra belépő fiatalok vonulnak utcára, hanem a jól keresők, az erősen védettek és a jövődbeli nagy nyugdíjasok. Mi a magyarázat? Egy rövid történelmi visszatekintés. Néhány európai ország, főleg a kontinens déli feléről, rendszerint a munkahelyeket védi, nem a munkásokat. Ezek az államok rendkívül szigorúan szabályozzák a dolgozók jogait és az elbocsátás feltételeit. A túlszabályozás a gyakorlatban kétféle munkaviszonyt eredményez. Az elsőhöz azok a munkahelyek tartoznak, amelyekre meghatározatlan időre szólóan kötnék szerződést, erősen védettek mindenféle adminisztrá-

dig a törvényben mesterségesen létrehozott privilégiumokba kapaszkodnak. Azoknak a helyzete viszont, akiknek nem sikerült egy-egy ilyen állást megkaparintani, katasztrofális – ennek tulajdonítható, hogy Spanyolországban és Görögországban a fiatalok 30 százaléka munkanélküli. Akik mégis munkához jutnak, csakis időlegesen teszik, ezért beszélnek Görögországban a „700-as generációról”, 700 euró ugyanis a minimálbér. És mégis, ki tiltakozik hangozóan Görögországban és Spanyolországban? Éppen azok, akik állandó munkahelyrel rendelkeznek, és szupervédettek. Miért? A magyarázat egyszerű: nekik lehet a legkevésbé megfélemlíteni őket. Ezek pedig egyebet sem tesznek, mint az állam által biztosított privilégiumokat védik. Azért írtam ennyire hosszan a Ro-

részesülnek, amelyekről a magánszférában csak álmodni lehet (a bírói kar továbbra is stresszpótlékra jogosult, csak mert megjelenik a munkahelyén). Akik általában kevésbé stresszes körülmények között dolgoznak, miután léteznek a munkafolyamatra és az előléptetésre vonatkozó jogi szabályozások. De az állami alkalmazottak közül is inkább azok tiltakoznak, akik több előjogban részesülnek. A magisztrátusok még mindig azt hiszik, hogy különleges jogokhoz jutnak, az oktatásügyben a véglegesítéssel, vagyis biztos állással rendelkező tanárok tiltakoznak, nem a helyettesítők, akik alacsonyabb fizetést kapnak, és évente hosszabbítják a szerződésüket – vagy nem. A legvehemensebbek a különleges nyugdíjasok, nem a volt mezőgazdászok, akik elenyésző juttatást kapnak. A példák

Szerepek és funkciók

A nőkről

Tamács Gáspár Miklós
NÉPSZAVA

A bomlófélben lévő európai társadalmak – hosszú konzervatív szünet után – kétségbeesésükben ismét valamelyest türelmesebben veszik szemügyre a radikális elméletet, beszédmódot, gyakorlatot. Egy kivétellel. Ez a feminizmus. A feminizmust csak ott viselik el, ahol úgyszólván nemzeti vagy helyi hagyományá vált: Nagy-Britanniában, a skandináv országokban, néhány német nagyvárosban. Ezek mind alapvetően protestáns helyek, s a reformációt vagy később a nonkonformista „ébredés” tapasztalatát mélyebben átélte kultúrákban itt-ott kialakult némi egalitárius hajlam; ez segít, ha nem is sokat.

Kelet-Európában persze e tekintetben is rosszabbul állunk, mint a tizenkilencedik és a huszadik század fordulóján. Itt az egalitárius hajlam kiveszni látszik: ennek itt megvan a neokonzervatív és a posztfaszista változata, mindkettőt a biológizmus (szociáldarwinizmus, raszizmus, etnicizmus, szexizmus) befolyásolja.

Természet vagy történelem? Ez a kérdés.

Ha – természetesen – a cigányok „természetüknek fogva” ilyenek meg olyanok, ha a nők „természetüknek fogva” emilyenek, a melegek „természetüknek fogva” amolyanok, ha a „sikeres emberek” ún. rátermettségük miatt sikeresek, a vesztések meg hiányos intelligenciájuk miatt „maradnak le”, akkor a következtetés önként kínálkozik: számukra „speciális megoldások” szükségeltetnek, az általános emberi emancipáció pedig merő illúzió.

Ha viszont a történelem határozza meg az embercsoportok karakterét, akkor gyökeresen más a helyzet. Akkor azt a következtetést kell levonnunk, hogy az egyes – időben véges, elkerülhetetlenül mulandó – társadalmi hierarchiák nem örökre rögzített adottságok: meg lehet őket változtatni, s ha lehet, akkor alighanem kell is. Ha nincsenek rögzült, tehát megváltoztathatatlan társadalmi szerepek és funkciók, akkor nincs rá ok, hogy miért ne vessük egybe a főnállót erkölcsi intuíciónkkal. Ha az embertípusok között nincsenek örök különbségek, akkor arra sincs ok, hogy vizsgáljuk az egyenlőséget. Hiszen akkor nincsen természet, tehát változtathatatlan alsóbbrendűség és felsőbbrendűség. Akkor nincs ok rá, hogy valakik eleve alárendeljenek magukat, engedelmesskedjenek, meghajoljanak.

Márpedig a tapasztalat arra utal, hogy sok egyéb más mellett a hierarchiák sem örökkévalók. Hol van a föl-

det túró, szolgátságban sýnlódó, tudatlan paraszti többség, amely a közelmúltban még majd minden társadalom többsége volt? Hol van a valaha babonásan tisztelt papi rend? Hol vannak a szerzetesség és a lovagság férfikozmoszai?

Elmúltak mind.

A nők és férfiak közötti különbséget azonban úgy állítják be – s itt úgy tetszhetik, a konzervatívok mellett szól a látszat –, mintha ez volna az egyetlen kivétel, hiszen itt csakugyan vannak élettani differenciák. A nők szűlnék és szoptatnak, a férfiak nem. A két nem testi fölépítése is más. (A kultúra ezt még túlozza is az öltözködéssel és egybekkel.)

Kérdés azonban, hogy ezek a valóságos különbségek indokolják-e azokat a magatartásokat és habitusokat, amelyek a történelemben kiindulópontjai voltak a nőkkel kapcsolatos – máig élő – hiedelmeknek. A nőkről a régi germán törzsek úgy vélték, hogy nincs lelkük; ezért semlegesemű a nőt jelentő „das Weib” a németben; a semlegesemű a régi indoeurópai nyelvekben még létező lelkes/lelketlen kontraszt „lelketlen” pólusának az utóda, a nő épp úgy tárgy, mint a kő. A lélek/test, az érelem/érzelem dichotómiákban (amelyek filozófiailag problematikusak) tudjuk, hogy sorolták a nőket. Vagyontárgynak is tekintették őket. A nőket sok társadalomban teljesen a magánéletbe szorították, a hindu „purdah” és az arab hárem ugyanaz az intézmény. Sok helyütt a nőktől nem fogadtak el esküt, nem tanúskodhattak, megölésüket enyhébben ítélték meg, mint a férfiakét, sok helyütt a szexuális kihágásokért a családtagok következmények nélkül halálra kövezhetik a „hűtlen asszonyt”. Még az európai közelmúltban se járhattak nők egyetemre, nem szavazhattak, nem örökölhettek. A tartós kapcsolatokon (házasságon) belüli nemi erőszakot nem nagyon büntetik. Még az olyan látzólagos előnyök, mint az a bírói gyakorlat, amely a válópörökben többnyire a nőknek ítéli a gyerekeket, is azon az előítéleten alapszik, hogy a nők dolga a gyereknevelés, nem a férfiaké, együtt a háztartással. A legtöbb ősi szent könyvben föltételezik, hogy az asszony „törékeny edény”, amely/aki nehezen tud ellenállni az érzelmi, izgalmi, különösen a nemi késztetéseknek, nincs benne önkormányzat, ezért védeni kell akár önmagától, el kell zárni, meg kell kímélni a célszerűtlen kísértésektől, óvni kell a saját szexualitásától – hiszen a legitim vérvonal (a törvényes örökösök tulajdonjoga) foroghat kockán.

És így tovább.

Ezek a korlátozások és előítéletek teljesen alaptalan hipotéziseken nyugszanak, amelyeket semmilyen kriti-

kusan vizsgált tapasztalat nem támaszt alá. A nők nem kevésbé racionálisak, mint a férfiak – „csak másképp”, szokták mondani, de még ez is roppantul bizonytalan, és az idevágó pszichológiai „eredmények” előítéletes, féloldalas kutatási programok eredményei, amelyek a

kutatóknak azokból a benyomásaiból indulnak ki, amelyek a környező kultúrából kritikátlanul tettek magukévá, hogy aztán „tudományosan” bizonyítsák őket. Semmi nem utal arra, hogy a nők emocionálisabbak, érzelme-sebbségek lennének, mint a férfiak, s hogy szignifikánsan intenzívebbek (vagy – más kutatási programok alapján – kevésbé intenzívek) lennének a nemi szükségleteik, mint a férfiaknak.

A nők ősi elnyomatása nem érv további elnyomatásuk mellett.

A földműveseket évezredekig elnyomták a nomád, lovas pásztorok fölső rétegéből származó harcias nemesek. Furcsán néznénk arra az emberre, aki ennek alapján a jobbágyság újbóli bevezetését javasolná. (Ugyan a kasztrendszernek több nyílt híve is van a mai magyar szélsőjobboldalon, de ezek sült bolondok.) A feketék rabszolgasorban tartása mellett is „természeti” és természetjogi érveket hoztak föl a tizenkilencedik században az amerikai Dél konzervatív gondolkodói. Ezek az érvek kivétel nélkül hamisan bizonyultak. Húsz évvel ezelőtt a feketék „gyöngébb társadalmi teljesítménye” indokálul matematikailag elemzett intelligenciahányados elemzéseket használtak a neokonzervatív könyvkiadásban, publicisztikában. Az elemzés matematikailag szélhámosság volt, az empirikus adatokat pedig egyszerűen meghamisították, mint kiderült. (Nem szólva az IQ-

tesztek kulturális részrehajlásáról, amelyek azt a fehér középosztályi versenyszellemet jutalmazták, amelyben nagy értéke van a gyors helyzetfölismerésnek, ami más társadalmi környezetekben nem a legfőbb érték. Csakugyan azt hinnénk, hogy a lassúbb, megfontol-

szubkultúráját, ahogyan annak idején a munkások a maguk militáns – puritán, önfölközlő, önművelő és önnnevelő, önszorgalmazó, érdekvédő és tudományos – socialista szubkultúráját, ahogyan 1968 és az új baloldal létrehozta a maga libertárius kommunista-feminista életmódszigetét, elsősorban a lakóközösségeket, kommunákat, foglalt házakat – szabad szerelemmel, indiai kenderrel, szitárral.

A feminista szubkultúrában főleg csak nők vannak. De a feminizmus politikai irányzat is. Ahogyan ez utóbbi értelemben nemcsak proletárok, hanem polgári értelmiségiek is részt vettek a szocialista munkásmozgalomban, úgy a feminizmusnak is részesei a baloldali férfiak, így e sorok írója. Nemcsak azért, mert minden diszkriminációt és egyenlőtlenséget ellenzünk. Hanem azért is, mert az elnyomó heteroszexizmus heves elutasítása tetemesen megjavította, szebbé tette az életünket. Minden hatalom mérgező, a nemi hatalom is. Ezt a hatalmat nem kértük, beidegződéseitől, megszakításaitól nehezen szabadulunk, de minél szabadabbak vagyunk tőle, annál szabadabbak vagyunk az elnyomó más általános, korrumpáló és butító kultúrájától. Az egyenlőtlenség a haszonélvezőt is tönkretesz, olvas-sák csak el a fiatal írók nőgyűlölő, boldogtalan novelláit és regényeit.

A heteroszexista férfi csak a férfiakat szereti, de rá van utalva a nőkre, ezt nevezi aztán reménytelen, boldogtalan szerelemnek. Legfőbb ideje, hogy ráunjunk erre a borzalomra. A fölzsabradulás karnyújtásnyira van. Az kellene hozzá, hogy ne imádjuk már annyira a szerencsétlenségünket.

Burundiak lettünk?

Aczél Endre

NÉPSZABADSÁG

Azért, mert a Fidesz-kormány jobbat üzletet kötött, mint annak utódaival, Demján Sándornak, Magyarország egyik legsikeresebb és leggazdagabb vállalkozójának – kinek cégét az európai ingatlanfejlesztők között a negyedik helyen rangsorolják – még nem kellett volna a mai Magyarországot „Burundival azonos helyre” besorolnia.

A Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetségének tegnapi fórumán nagyfokú egyetértés mutatkozott Demján, illetve Matolcsy György, a Fidesz szakpolitika között a tekintetben, hogy a balliberális kormányok gazdaságpolitikája rossz volt. Legfeljebb a minőségének finomságában volt eltérés: miközben Demján „kudarcos” gaz-

daságpolitikát emlegetett, Matolcsy „gazdasági tömegszerencsétlenségről” beszélt. Legyen a következő jobb, egyetérték, végtére is ez az ország érdeke.

Csak azt ne olvastam volna tőlük – hányadszor is? –, hogy a Fidesz kormányzása után (1998–2002) Magyarország „a régió vezetője” volt, s ebből az állapotából sodródott nyolc év után „sereghajtóvá” (Matolcsy), illetve „utolsóvá” (Demján). Az emlékezés mindig megszépíti a múltat, de 2002-ben, amikor a Fidesz átadta a hatalmat a Medgyessy-kormánynak, Magyarország makrogazdasági mutatói nem voltak ugyan rosszabbak, de egyet (a munkanélküliséget) leszámítva sem ellovastak, sem vezetőik nem voltak. Az akkori – mondjuk így – Fidesz-Magyarország sem növekedésben, sem az államháztartási/fizetési mérlegek, sem az infláció tekintetében nem volt „vezető”: hol második, hol harmadik, hol utolsó Csehországhoz, Szlovákiához, Lengyelországhoz és Szlovéniához, tehát a régió EU-csatlakozásra váró országaihoz képest! Az „ellovaság” mítosz, egy esetben használható – de akkor sem a Fidesz-éra nézve –, hogy tudniillik hozzánk több külföldi működő tőke jött be, mint bárhová máshová. Egyébként Csehország és Szlovénia mindig mielőttünk volt, Lengyelország – az egy jutó GDP-t tekintve – ma is mögöttünk van, egyetlen helycsere történt csak a szlovákok e mércével mérve elélnk kerültek.

De hogy jön ide Burundi? Fogalmam sincs, mit olvasott, látott Demján Sándor, de ha otthon hagyta volna a szemüvegét, hadd mondjam el: a világ egyik legszegényebb államával, amelynek egy főre jutó GDP-je úgy ötvenede (!) a magyar-nak, szégyen párhuzamba vonni a mi országunkat. Még akkor is, ha valami meglejten arrol, hogy Burundit (is) a Nemzetközi Valutaalap segítette ki. Ha Demján úgy gondolja, hogy mi az eladósodottságot tekintve egy szinten vagyunk Burundival, akkor rossz felé néz. Javasolom neki, hogy pillantson körbe a világban, s azt fogja látni, hogy Magyarország az eladósodottsága messze messze alatta van Olaszországnak, Belgiuménak, Görögországnak (a kirívóan eladósodott Japánról nem is beszélve), s körülbelül egy szinten van Franciaországgal, Németországgal, Portugáliával. A Burundival való példálózgatás veszedelmes, mert a gazdaságban és a statisztikában járatlan polgár a végén még „beveszi”, hogy mi afrikai szinten vegetálunk, azaz saját szemének se hisz, ha ennyire okos emberek mondják neki az ellenkezőjét.

A pótérettségik programja

Czedly József

Ismeretes, hogy a szakminisztérium azok számára, akik 2010-ben végzik a liceumot, új elképzelés szerint tartja meg az érettségi vizsgákat. Természetesen nem lehet hasonló követelmények elé állítani azokat, akik 2010 előtt végezték el középiskolai tanulmányaikat, de valamilyen okból kifolyólag nem érettségiztek le. Ezen a helyzeten kíván segíteni az oktatási miniszter 2010/3142. sz. rendelete (megjelent a *Hivatalos Közlöny* március 5-i 145. számában), mely a 2010 előtt végeztek számára ebben az évben két érettségi vizsgaidőszakot tesz lehetővé az alábbi programmal:

Azok, akik 2010 előtt végezték el a középiskolát, 2010-ben legtöbb két érettségi vizsgára jelentkezhetnek, ezek közül, akik 2009 december 14. és 18. között beiratkoztak a 2010-es érettségire, letehetik a nyelvi és di-

gitális kompetencia megítélésére szolgáló vizsgát a 2010-ben végző diákokkal egy időben.

Az állami tanintézetek és az akkreditált magániskolák végzettjei vizsgadíj befizetése nélkül jelentkezhetnek – legfeljebb kétszer – pótérettségire. További érettségire való beiratkozás esetében vizsgadíjat kell fizetni. Ugyancsak vizsgadíj befizetésére kötelesek az ideiglenes működési engedéllyel rendelkező magánliceumok végzettjei. Ők a megyei tanfelügyelőségek által kijelölt helyen jelentkezhetnek érettségi vizsgára. 2010-ben az érettségi vizsgadíja megegyezik a 2009–2010 tanévre megállapított díjjal.

Azok az érettségizők, akik IX.–XII. osztályos korukban egyéni díjat nyertek nemzetközi versenyeken/olimpiákon, kérhetik ennek érvényesítését az érettségi megfelelő írásbeli vizsgája helyett, legmagasabb osztályzattal. Az erről

szóló kérvényt az érettségiservező tanintézet igazgatójához lehet beadni, aki a benyújtott dokumentumok alapján dönt a verseny eredményének érvényességéről.

A most érettségire jelentkezők közül azok, akik 2003

után már részt vettek érettségi vizsgán, de nem érték el az átmenő jegyet, kérhetik az előző vizsgaidőszakok sikeres vizsgái érvényességének elismerését. Ennek érdekében az érettségire való beiratkozásakor be kell nyújtaniuk egy, az illetékes iskola által kiállított igazolást az előző érettségire elért eredményekről, melyben feltüntetik valamennyi vizsgatantervben elért eredményeiket. Azt is fel kell tüntetni, ha az érettségiző a szóban forgó vizsgaidőszakban egyes tantárgyak vizsgáin nem volt jelen.

Akik külföldön végezték középiskolai tanulmányukat, érettségire csak akkor jelentkezhetnek, ha előzőleg megszerezték az oktatási minisztérium illetékes hivatalától a külföldi tanulmányok elismerését, és

letették az esetlegesen kijelölt különbözeti vizsgákat. A miniszteri rendeletben meghirdetett érettségi vizsgákra annak az iskolának a titkárságán kell jelentkezni, ahol a kérvényező befejezte középiskolai tanulmányait. Amennyiben az érettségire jelentkező időközben megváltoztatta lakhelyét, és ezt személyazonossági igazolványával bizonyítja, jelentkezhet az új lakóhelyének megfelelő megyében levő, azonos szakterületű iskola titkárságán.

A fenti ismertetett pótérettségi program G) pontjában szereplő kötelező szakterületi írásbeli vizsgát:

– matematikából kell letenniük az elméleti reál szakot végzeteknek, valamint a műszaki, katonai és pedagógiai (tanítók, nevelők) szakiskolák végzőseinek;

– történelemből az elméleti humán középiskolák végzőseinek.

A H) pontban feltüntetett választható írásbeli vizsgát:

– fizikából, kémiából, biológiából vagy informatikából tehetik le az elméleti reál középiskolák, műszaki középiskolák, természeti erőforrások környezetvédelmi szakiskolák, valamint katonai iskolák végzősei;

– földrajzból, filozófiából, logikából, gazdaságtanból, pszichológiából, vagy esetenként szociológiából vizsgálhatnak az elméleti humán középiskolák végzősei.

Az érettségi vizsgára kétszülőknek az oktatási miniszter 2009. évi 5.508. sz. rendeletébe foglalt, a 2010. évi érettségire előírt vizsgatételre kell figyelembe venniük (megjelent a *Hivatalos Közlöny* 2009. évi 757. b. számában, bizonyára megtalálhatóak a középiskolák titkárságán is).

Sikeresen érettségiztek azok a személyek, akik megfeleltek az alább felsorolt feltételeknek:

a) Tanúbizonyítást tettek, és elfogadták: román nyelven való kifejezőképességüket, anyanyelvi kifejezőképességüket, a középiskolában tanult idegen nyelvi és digitális kompetenciájukat;

b) Letették valamennyi írásbeli vizsgát, és dolgozatikért külön-külön legalább 5-ös osztályzatot kaptak;

c) A b) bekezdésben jelzett írásbeli dolgozatokért kapott osztályzatok átlaga legkevesebb 6-os.

	Első vizsgaidőszak	Második vizsgaidőszak
Jelentkezők beiratkozása az érettségire	május 24–26	július 5–9
A) Román nyelvű szóbeli kommunikációs készség	június 21–23	augusztus 23–24
B) Anyanyelvi szóbeli kommunikációs készség	június 23–25	augusztus 23–24
C) Idegen nyelvű kommunikációs készség	május 31–június 4	augusztus 24–25
D) Digitális kompetencia értékelése	június 7–18	augusztus 26–27
E) Román nyelv és irodalom – írásbeli vizsga	június 28.	augusztus 30.
F) Anyanyelv és irodalom – írásbeli vizsga	június 29.	augusztus 31.
G) Szakterület (profil) kötelező írásbeli vizsgája	június 30.	szeptember 1.
H) Szakterület és szakképesítés választott írásbelije	július 2.	szeptember 3.
Eredmények kihirdetése – 16 óra előtt	július 4.	szeptember 5.
Fellebbezések letétele – 16 és 20 óra között	július 4.	szeptember 5.
Fellebbezések megítélése	július 6–7	szeptember 7–8
Végleges eredmények kihirdetése	július 8.	szeptember 9.

Az örökség leltárkedvezménye

Deák Levente

Az örökség elfogadásáról már nem egyszer közöltünk törvényismertetőt. A leltárkedvezményről történő elfogadásról (acceptarea moștenirii sub beneficiu de inventar) azonban csak a kiskorúak öröklése kapcsán volt szó, akiknél maga a törvény írja elő ezt a különleges, jelenleg még hatályos elfogadási módot. Ennek az egyszerű, önkéntes és kifejezett elfogadásával (acceptarea pură, simplă, voluntară) szemben az a vitathatatlan előnye, hogy ezt választva az örökös meg tudja akadályozni azt, hogy a kapott, neki járó örökség értékén felül, saját vagyonával is feleljen az örökhagyó hátrahagyott adósságaiért, a hagyaték passzívumáért. Ugyanis, az örökség egyszerű elfogadásakor az örökösöknek azzal is számolniuk

kell, hogy a hagyaték minden terhet viselniük kell, és ha ehhez nem lesz elegendő az örökségből származó érték (ingatlan vagy bármilyen más), akkor az adósság fennmaradó részét saját vagyontukból kell a hitelezőknek visszafizetniük.

A hatályos polgári törvénykönyv az örökösöknek megadja a választás jogát: az egyszerű elfogadást vagy pedig a leltárkedvezményest tartják előnyösebbnek, utóbbi olyankor, amikor feltételezik, hogy örökhagyójuknak a tőle örökölt vagyont meghaladó adóssága volt, és van, amire nem szeretnék elköltetni saját vagyontukát vagy annak egy részét. Akinek még mindig nem világos, hogy a leltárkedvezmény igénybe vevő örökösnek miért és mivel kell felelnie, megismételjük: a hagyaték passzívumáért legfeljebb az örökség értékének megfelelően felel, és amennyiben az nem fedezné a hátrahagyott adósság összegét, a különbözetrét a hitelezők nem indíthatnak ellen végrehajtási eljárást, vagy ha indítanak is ilyet, nem nyerhetik meg. Persze az örökség ilyenkor is „rámehet” az adósság kiegyenlítésére, visszafizetésére, de legalább a saját vagyon nem kerül veszélybe.

Az itt ismertetett elfogadásnak külön szabályai vannak. Ezek lényege az, hogy az örökösnek az örökhagyó elhunytától, azaz az örökség megnyílásától számított három hónapon belül leltárt kell készíttetnie, aminek lebonyolításáért a hagyatéki eljárás lefolytatására illetékes közjegyzőhöz kell fordulnia. Ez együtt jár még egy, az eljáró (az örökhagyó utolsó lakhelye szerint illetékes) vagy bármilyen más közjegyző

hitelesítette kifejezett elfogadási nyilatkozat megtételével, amit aztán az eljáró közjegyző körzetén belül egy külön ezzel a feladattal megbízott közjegyzői irodához kell kötelezően eljuttatni nyilván tartásba vétel céljából. (Lásd a Ptk. 704. szakaszát, valamint az 1995-ös 36. közjegyzői törvény 76. szakaszának 4. bekezdését, valamint ennek végrehajtási utasításából a 80. szakaszt.)

Ha a leltár elkészült, az örökösnek még mindig van negyven napja ahhoz, hogy tettét jól átgondolja, és esetleg mégis a lemondás mellett döntsön. Ha az örökös a leltár elkészítésétől számított negyven napon belül sem tudja eldönteni azt, hogy mit is tegyen, az elfogadásra előírt hat hónapos határidőn belül egyszerű elfogadónak minősül, akinek így saját vagyonával is felel

nie kell a hagyaték passzívumáért.

A már kihirdetett, de még nem hatályos új polgári törvénykönyv a leltárkedvezményről történő örökségelfogadást már nem említi, és az 1106. szakaszban tételesen kimondja azt, hogy öröksége elfogadására senki sem kötelezhető. Az elfogadás jogi következményeit taglaló 1114. szakaszban, a törvényes örökösök és az egyetemes hagyományosok (moștenitorii legali și legatarii universali și cu titlu universal) esetében azt a szabályt rögzíti, hogy ők a hagyaték terheiért és adósságaikért csak a hagyatékban nekik leosztott (nekik járó) örökségükkel felelnek. Az egyedi hagyományos (legatarul cu titlu particular) még a hagyatékban neki járó vagyontárggyal vagy tárggyakkal sem felel a hagyaték terheiért, ki-

véve az 1114. szakasz 3. bekezdésében foglalt eseteket, tehát azokat, amikor az örökhagyó életében ilyen értelmű meghagyást készített, vagy amikor az örökhagyó egy általa kapott, de még felszámolatlan állapotú, egyetemes örökséget hagyományozott valakire, végül (és ez talán a legfontosabb eset), amikor a hagyatéki vagyontömegbe tartozó további javak, tárgyak, értékek az örökség terheit nem fedezik.

Végül megemlítem a fenti törvényszakasz 4. bekezdésében található szabályt, amelynek az a lényege, hogy az örökség megnyílása után a hagyatékba tartozó vagyontárgyak elidegenítése esetén, a behelyettesítés nyomán (prin efectul subrogăției) sem vonhatóak ki a tartozások, az adósságok viselésének kötelezettsége alól.

Ismerne szeretné a legújabb jogszabályokat? Fizessen elő a

MONITORUL OFICIAL

törvényeket, dekrétumokat, határozatokat és más jogszabályokat tartalmazó I. sorozatára. A 2008. évi előfizetési díj hagyományos hordozón 1560 RON, negyedévenként 400 RON.

Az elektronikus kiadásra előfizetési díj 1400 RON.

A kiadványt meg lehet rendelni a Román Posta, a Rodipet Rt. kirendeltségein.

A román törvényhozást magyar nyelven tanulmányozni óhajtók megrendelhetik **ROMÁNIA HIVATALOS KÖZLÖNYE** magyar nyelvű hivatalos kiadását hagyományos formában a Román Postánál vagy a Rodipetnél, illetve interneten. Szívesen tájékoztatunk minden érdeklődőt a 021-318 5123-as telefonszámon.
E-mail: hk@ramo.ro

**A TÖRVÉNYTÁRAT TÁMOGATJA
A COMMUNITAS ALAPITVÁNY**

Genfben debütált a „poroló”

A nyolcvanadik alkalommal sorakoztatták fel a legújabb négykerekeket Genfben, Európa egyik legjelentősebb autókiallításán, és a gazdasági válság kirobbanása óta talán most először érezni némi előmozdulást az ágazatban. A világ harminc országából ugyanis 250 kiállító érkezett, összesen hétszáz márká képviselteti magát, és a hét kiállítási csarnokban száz európai és világpremier csábítja a látogatókat vasárnapig. Rolf Studer, a Genfi Autószalon igazgatója külön köszönetet mondott a Bentley, a Citroën, a Fiat, a Lancia, a Peugeot és a Renault konstruktőreinek, amiért eddig minden egyes évben részt vettek a seregszemlén.

A premierekre visszatérve, a teljesség igénye nélkül megemlítendő az Alfa Romeo Giulietta, az Audi A1, a Mini Countryman vagy az új generációs Volkswagen Sharan és Tourag bemutatkozása. De Genfben debütált az új Opel Meriva a Reanult Wind, no meg az új román szabaddíó autó, a Dacia Duster.

A legolcsóbb terepjáró

A román „poroló” azaz a Dacia Duster minden bizonnyal ráver a Logan és a Sandero népszerűségére, hiszen mióta kiderült, hogy 10 500 és 15 600 euró közötti áron lesz megvásárolható, biztossá vált: ez a világ legolcsóbb szabadidő-autója. A francia „anyukától” kapott technika és az európai for-

matervezés ráadásul még csábítóbbá teheti a Dustert, amelynek 4x4-es verziójában a csatolt lengőkarok helyett többblengőkaros futómű van hátul, és a Nissan elektromos tengelykapcsolóval vezérelt összkerék-hajtását építették bele. A Nissan sikermodelljé-áron lesz megvásárolható, biztossá vált: ez a világ legolcsóbb szabadidő-autója. A francia „anyukától” kapott technika és az európai for-

használható, mivel hasmagassága 210 mm, a terepszögei is jók, és új, hatfokozatú kézi váltójába rendkívül rövid egyes fokozatot tettek.

A belső kialakítás nem hoz túl sok újdonságot, a durva műanyag ezúttal is visszaköszön a vezérkonzolról, de a Dacia legalább a tágasságában is hű maradt önmagához.

A motorizációval is a takarékosságra fektették a

hangsúlyt, hiszen sem az 1,6-os, 105 lóerős benzín-meghajtású erőforrása, sem pedig a dízel változata nem fogja dinamizmusával elcsábítani az embereket – noha 9,6 másodperc alatt képes nulláról 100 km/h-ás sebességre gyorsulni –, fogyasztása viszont már annál inkább. A gyári adatok szerint a benzines 9,7 litert eszik városban, míg országúton 6,4 litert fogyaszt, a kisebbik dí-

zel erőforrás pedig csak 5,7, illetve 4,9 litert igényel.

Noha árusítását már megkezdték, hivatalos Romániai premierje március 18-án lesz – amikor is az egykori Forma-1-es pilóta, Alain Prost fogja bemutatni –, a hazai márkakereskedésekben pedig április 15-étől fog megjelenni.

Zölden robogva

Az alacsony fogyasztás és környezetkímélés jegyében szinte az összes autógyártó előrukkolt valamilyen alternatív meghajtású négykerekevel, még a Ferrari is készített egy 599 HY-KERS névre keresztelt hibridet, amelyet jelképesen zöldre festettek. A Green Pavilionban kapott még helyet a Mercedes-Benz üzemenyagcellás és hibrid F800 Style jelzésű tanulmánymodellje, vagy például a 660 köbcentiméteres, háromhengeres benzines agregátorral ellátott Suzuki Swift Plug-in Hybrid, amely menet közben állandó fordulatszámot tölti a villanymotort hajtó akkumulátorokat.

Megérkezett a Matiz-utód

A Matizt el lehet felejteni, mert megérkezett Romániába is az új Spark, Chevrolet ráncfelvarrott kisautója. A gyártók leginkább a négykerékű belső tágasságával büszkélkednek, de valljuk be a Matiz méreteit nem nehéz felülmúlni. Az autó amúgy hű maradt a kategóriájához,

hiszen a Spark csupán 3,6 méter hosszú és 1,6 méter széles. Noha az EuroNcap teszten a lehetséges öt csillagból csak négyet szerzett meg, Cătălin Manta, a Chevrolet Románia igazgatója szerint az autót a legjobb minőségű biztonsági felszerelésekkel látták el.

Szerviz

A narancssárga hibajelző

Olvasónk írta: Vásároltam egy kétezer köbcentis 1991-es Opel Vectrát, amelyben a számláló szerint 120 ezer km van. Sajnos nem sokkal később, menet közben kigyulladt a motordiagnosztikai narancssárga lámpa. Többször is voltam a szervizben, ahol teszterek segítségével ellenőrizték, és mindig a lambda-szonda hibakódját mutatta ki. Először kicseréltük egy használttal, de semmi sem változott. Ekkor vásároltam egy újat, és nagyon bosszantó, hogy az új lambda-szondával is ugyanaz az eredmény jött ki. Mi lehet a valódi ok?

A szerelők körében általános szakmai hibára szeretném felhívni a figyelmet. Ugyanis bármilyen autodiag-

nosztikai tesztet használnak, az nem hibát állapít meg, és nem is hibát olvas ki, hanem a vezérlőegység által eltárolt kódot, majd ehhez hozzárendeli a szóveges jelentést egy adatbázisból – amit jelez a narancssárga hibajelző lámpa (kis motor – piktogrammal, villáskulcsal, vagy Check Engine felirattal). A gondok ott kezdődnek, amikor a szerelő a tesztéről kiolvassa a hibakódot és vakon hisz a méregdrága műszer információjában. Említenék néhány példát: tetelezzük fel, hogy az üzemenyagszivattyú nyomása, szállítási teljesítménye leesett, vagy talán a nyomáshabályzó meghibásodott, vagy esetleg eltömődött az

üzemenyagszűrő és így a rendszernyomás (benzinnyomás) is alacsony lett. Ennek következtében a motor szegény keverékkel fog üzemelni. Ekkor a lambda-szondából tartósan alacsony feszültség jelenik meg, amely által könnyörögve kéri a jelvezeték keresztül az ECU-t (Engine Control Unit, azaz a motorvezérlő rendszer központi eleme), hogy gazdagítsa a keveréket. Csakhogy az ECU-nak semmilyen információja sincs az üzemenyagnyomásáról, tehát képtelen ezt megtenni. Az ilyen esetekben bizonyított, hogy tesztelekora a diagnosztikai műszerünk az ECU hibátárolóját olvassa ki, az pedig a lambda-szondát jelzi, mert

alacsony feszültséget jelez. Tehát ha a szerelő vakon bízik a diagnosztikai műszerében, és kicseréli a lambda-szondát, a valódi problémát nem oldja meg.

Szeretném hangsúlyozni, hogy korszerű műszer nélkül ma már nem lehet diagnosztizálni a motort, de ezek a gépek sem csodaszerek. Ezért elmélyült elméleti és szakmai ismeretek hiányában nem tud eredményes lenni egy szerelő. Éppen ezért amikor a tesztéről leolvassuk a hibakódot érvelhető bizonyítékokkal ellenőrizzük, hogy mi okozza a jelenséget, az összefüggést.

Tímár József
autószerelő-mester

Programajánló

Március 15.-i rendezvények

Gyergyószentmiklós

Meddig alszol még, hazám? címmel nyílik egyéni fotókiállítás Borbély-Bartis Árpádnak az 1848-as forradalom emlékére március 15-én Gyergyószentmiklóson, a Népművészeti Alkotóházban 13 órai kezdettel.

Marosvásárhely

– Március 15-én 16 órától a Székely vértanúk emlékműnél lesz az RMDSZ központi rendezvénye.

– Az Erdélyi Magyar Ifjak marosvásárhelyi szervezete március 15-én este 19 órakor a Petőfi-szobornál találkozik azokkal, akik az előző évekhez hasonlóan fákllyás menettel a Székely vértanúk emlékoszlopához vonulnak. A megemlékezés megközelítőleg 20 órakor kezdődik.

– A marosvásárhelyi kövesdombi unitárius egyházközség templomában március 14-én, vasárnap a nemzeti ünnep tiszteletére a magyarpéterlaki általános iskola ünnepi műsort tart,

majd az istentiszteletet követően 12 órától Novák József képzőművész királyi címe-rekből álló kiállítása nyílik meg a Bözödi György Teremben.

Szászrégen

Március 14-én, vasárnap 12 órától a római katolikus plébánia szoborkertjében tartják az ünnepséget.

Marosludas

Március 14-én, vasárnap 17 órától a helybéli művelődési otthonban tartanak ünnepi műsort.

Nyárádszereda

Március 15-én, hétfőn 12 órától a művelődési otthon-

ban tartandó ünnepi műsorral kezdődik a megemlékezés, 13 órakor megkoszorúzzák a központban levő kopjafát, 16 órakor lesz az ünnepi istentisztelet az andrásfalvi református templomban, majd 17 órakor Deák Farkas sírjára helyeznek virágot.

Dicsőszentmárton

Március 14-én, vasárnap 18 órától a M. Eminescu művelődési házban tartanak ünnepi műsort.

Radnót

Március 14-én, vasárnap 13 órától a katolikus templomban lesz ünnepi istentisztelet.

Szováta

Március 14-én, vasárnap 15 órától kezdődik a megemlékezés a polgármesteri hivatal udvarán levő kopjafánál. Innen az ünneplők 16 órától felvonulnak a fürdőtelepen levő Petőfi-szoborhoz, ahol 16.30-tól folytatódik a műsor. Az ünnepséget 20 órától kezdődő tűzijáték zárja.

Lugos

Március 14-én, vasárnap 10 óra – Ünnepi Istentisztelet a református templomban. 16.30 óra – Koszorúzás Eftímie Murgu szobránál. 17 óra – Ünnepi Emlékműsor a Városi Színházban, melyen többek között fellép a helyi Gyöngyvirág néptáncso-

port, valamint az ifjak zenésverses összeállításal tisztelnek a forradalom hőseinek emléke előtt. 18.30 óra – Fáklyás felvonulás a Római katolikus temetőbe.

Rockaréna Gyergyószentmiklóson

Március 13.-án, szombaton 21 órától a sportcsarnokban. Fellépnek: Ossian, Kalapács József, Defender.

Compact koncert Nagyváradon

Március 12-én, pénteken 19 órától a nagyváradi Nagyvásár téri Szakszervezetek Művelődési Házában.

Serdülőkori anorexia

A gyermek- és serdülőkorban kezdődő anorexia súlyos, életveszélyes betegség, mely a felnőttkorra átívelő krónikus pszichés és szomatikus megbetegedésekhez, illetve korai halálhoz vezethet.

Az anorexia nervosa egy súlyos táplálkozási rendellenesség, kialakulásában fizikai és lelki tényezők egyaránt szerepet játszhatnak. Lényege az étel teljes visszautasítása, amely krónikus betegséggé válhat, súlyos szervi szövődeményeket okozva, és végső soron a test teljes leromlásához, akár halálhoz is vezethet.

A serdülőkori anorexia különösen veszélyes, hiszen maradandó csontkárosodást, vagy akár a növekedés végleges megállását is eredményezheti. Éppen ezért fontos, hogy a szülők időben felismerjék, ha gyermekük táplálkozásával valami nincs rendben.

Az anorexia leginkább a serdülőkorban kezdődik, általában a 14–16 éves korosztály körében találkozunk az induló kórképpel. Azonban nem ritka a korai pubertáskori, 12–14 éves korban kezdődő sem. A serdülő lányok között ez a harmadik leggyakoribb krónikus betegség. A betegségre való hajlamban, a zavar kialakulásában, fenntartásában biológiai, pszichológiai és szociális tényezők egyaránt szerepet játszanak.

Legjellemzőbb tünetek, amelyek minden szülő számára gyanúra adnak okot a következők:

– A korhoz és testmagassághoz viszonyított minimális testsúly tartásának visszaütése, például súlyvesztés, mely a testsúlynak az elvártnál legalább 15 százalékkal alacsonyabb szinten való tartásához vezet; vagy az elvárt súlynövekedés elmaradása a testi

fejlődés időszakában

– Intenzív félelem a súlygyarapodástól vagy az elhízástól még soványság esetén is.

– A saját testsúly vagy alak észlelésének zavara, a testsúly vagy alak túlzott befolyása az önértékelésre, vagy

zást, melyet a szülők a betegség indulásakor észlelhetnek a megváltozott evési magatartás, melynek célja a kalóriabevitel korlátozása. Az anorexiás kamasz kizárólag alacsony kalóriatartalmú ételeket fogyaszt, állandóan naponta többször méri a súlyát, kerüli a szülőkkel együtt történő étkezéseket, étkezéssel kapcsolatos rituálékat fejleszt ki, rejtegeti, felhalmozza az ételt.

A másik nagy tünetcsoport a kalórialeadást célzó. Az anorexiás beteg tudat-

Az étvágytalanság önmagában nem jelent anorexiát, számos egyéb belgyógyászati és pszichés eredetű kórkép tünete lehet. Az anorexiás betegek gyakran hónapokig éheznek, míg – a gyermekek és serdülők esetén szülői nyomásra – orvoshoz fordulnak. A betegség kialakulása pszichés okokra vezethető vissza, azonban a gyermek- és serdülőkorban kezdődő anorexiához társuló tartós éhezés szövődeményként fellépő tünetek a növekvő és fejlődésben levő szervezet bármely szervét károsíthatják.

zók: túlkontrolláltság, perfekcionizmus, teljesítményorientáltság, alacsony önértékelés, kényszeresség, introverzió, túlzott megfelelni vágyás, érzelmek kerülése, testképzavar.

A betegség előre haladtával az anorexia alapvető jelenségeire egyéb pszichológiai tünetek is rakódnak, melyek általában az éhezés következményei. Ilyen az ingerlékenység, depresszió, szociális visszahúzódság és következményként kapcsolatok megromlása, az étellel és evéssel való túlzott és beszűkült foglalkozás, romló kognitív funkciók.

A gyermekkori evészavarok gyógyításánál rendkívül fontos, hogy multidiszciplináris szemléletű legyen a terápia, hiszen az evészavarok érintik a mentális és a szomatikus egészséget is. A gyermekorvosok, -pszichiáterek, pszichológusok, belgyógyászok, dietetikusok, pedagógusok és a szülők széleskörű együttműködése elengedhetetlen a beteg gyermek hatékony kezelése érdekében. Kulcskérdés a táplálkozási rehabilitáció, és ezen túl a családterápia, a csoportterápia, a testképzavarral foglalkozó tematikus művészeti-pszichoterápiás csoportfoglalkozások és a kognitív egyéni terápia integrált alkalmazása. A terápia nem ér véget a célsúly elérésével, a betegek hosszú távú követése kiemelten fontos a későbbi visszaesés, illetve tünetváltás megelőzése szempontjából. A nemzetközi vizsgálatok eredménye szerint azoknak a betegeknek, akik megfelelő orvosi ellátást, pszichiátriai gondozást kapnak, ötven százaléka meggyógyul, negyedrészüik állapota javul, és sajnos másik negyedrészüik krónikus evészavarrá válik, nem javul a terápia ellenére sem.

Az orvos válaszol

Azt szeretném kérdezni, hogy mit tehet az ember egy alkoholistaért? Hol van a határ, ameddig segíthet, vagy segíteni kell, különösen, ha a segítséget nem igénylik?

Az alkoholista nem kell segíteni, ha ő azt nem igényli. Mert akkor nem lehet! Alkoholista az, aki iszik, ha rosszul lesz tőle, és akkor is, ha mások emiatt éheznek vagy fáznak. Aki nem tud nem inni, az alkoholista. Ellenben nem nevezhető alkoholistának a rendszeres időközönként a pohár fenekére néző emberek. Az ember általában azért menekül az italhoz, mert okkal vagy ok nélkül képtelennek érzi magát problémái megoldására. Ő még nem halálos beteg, de még rajta sem lehet segíteni, ha ő maga sem akarja komolyan ezt, mégpedig józan állapotban. Eleshet, de mindig fel kell tudjon állni, és tudnia kell újrakezdeni. Akkor ő a szeretetünkre méltó ember. Néha menthetetlenül leissza magát, de hát senki sem tökéletes.

Az alkoholista más eset. Más emberfia rajta sem segíthet, csakis ő maga. Ha az, aki betegesen iszik, egyáltalán még képes annak felfogására, hogy önmagán kívül senki sem képes segíteni az ő legnagyobb baján, ami a függősége, akkor esetleg megmenhetheti magát. Lemondva a legnagyobb élvezetéről azok kedvéért, akiket még az alkoholnál is jobban szeret.

Az alkoholizmus ritkán génbetegség. Sokkal többször az önzéssel és a jellemtelenséggel párosuló életválaság tünete. Az alkoholista nem hajlandó szenvedni, még azt is élvezte teszi, ha öngyilkos akar lenni. Magát is kínzó szadista. Szerintem nem kell szánni az alkoholistákat, csak így tudunk segíteni nekik.

Dr. Győri György, belgyógyász szakorvos

a jelenlegi alacsony testsúly veszélyességének tagadása.

– Lányoknál legalább három egymást követő menstruációs ciklus hiánya, ha az egyébként elvárható lenne. A legszembetűnőbb válto-

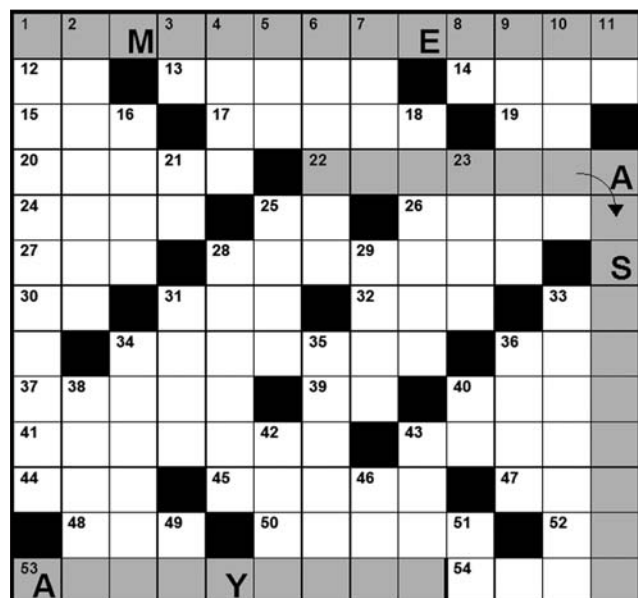
tos, intenzív testedzést végez; állandó mozgáskészletése van, naponta több órát is mozgással, sporttal tölt el; bűntudata van, ha nem edzhet; úgy érzi, ha többet eszik le kell dolgoznia.

A betegségbelátás hiánya, a betegség tagadása jellemző tünete az anorexiának. Gyerek és serdülőkorban jellemző a túlzott megfelelni vágyás. Az anorexia nervosára jellemző személyiségtenye-

Boldog házasság

– Nekem sikerült elérnem, hogy a feleségem szívében háttérbe szorult a kutyája. Hosszú, kemény küzdelem volt persze... – És hogy érted el?

– ... (poén a rejtvényben)

Vízszintes: 1. A poén első része. 12. Két dán! 13. Pénzkövetelést megtestesítő értékpapír, amely kibocsátójának fizetési kötelezettséget jelent. 14. Emberi testalkat, termet. 15. Ite missa ...; menjetek, el van bocsátva. 17. Arat a tekező. 19. Üres vadon! 20. Szívem, becézve. 22. A poén második része. 24. Árok. 25. Üres dagasztógép! 26. Vízinövényrel benőtt terület. 27. Mennyei. 28. Ijesztő. 30. Hagymaszélet! 31. "... volt, ... nem volt" (mesekezdet). 32. Teodóra beceneve. 33. Némán evez! 34. Irányító. 36. Az életfolyamatokkal való kapcsolatot jelöli. 37. Az USA 44. elnöke (Barack). 39. Kapcafoslány! 40. Színész (András). 41. Gyorsan száradó kenőanyag. 43. ... Hónaljmirigy; együttes. 44. Szláv hármas. 45. Nagyobb kártekonny állat. 47. Vasabroncs. 48. Albán hírhírnökség. 50. Mosdótál. 52. Esetlen csó! 53. A poén harmadik része. 54. Tömegszállító jármű.

Függőleges: 1. Nyalánságok kaphatóak itt. 2. Lakodalm után alszik benne az ifjú pár. 3. Tevepúpok! 4. Víztorlaszzal kapcsolatos. 5. Nézd meg az anyját, vedd ... lányát (közmondás). 6. Vesződés, fáradság, nyűg. 7. Gumioptika. 8. Duplán: anyuka. 9. Hűlő vér. 10. Zsugorított emberfej. 11. Üres tok! 16. Tinédzser. 18. Süteményféle. 21. Vicc eleje és vége! 23. Száját nyitó. 25. Bolond (biz.). 28. ... Regan; amerikai színész, elnök. 29. Megállás, szünet. 31. ... erectus; a már két lábon járó ember. 33. Vesszőnyaláb. 34. Indián isten. 35. Tajpej a fővárosa. 36. Irkába jegyez. 38. Ládába helyez. 40. Némán kiír! 42. Díszterem. 43. Mértani forma. 46. Üdv római! 49. Autonóm Terület (röv.). 51. Bent dorbézol!

7	3	2		8	6				1
				7	9	1	2	3	
8	2				4				
	9			6	7				4
				7	1	2	5		8
9				3	8	4	2	1	6
4				3	1				
2									

Nagyon könnyű fokozat

A 81 mezőt a rácsban úgy kell kitölteni, hogy minden sorban, minden oszlopban és a 3x3-as négyzetekben 1-től 9-ig mindegyik számjegy csak egyszer szerepeljen. Jó játékot!

Készítette: Buna Botond

Előző feladványunk megfejtése

6	4	8	7	9	5	1	2	3
5	7	9	3	2	1	4	8	6
3	2	1	8	4	6	9	5	7
9	5	4	6	7	3	2	1	8
8	6	2	1	5	9	7	3	4
1	3	7	4	8	2	6	9	5
7	8	5	2	1	4	3	6	9
2	9	6	5	3	7	8	4	1
4	1	3	9	6	8	5	7	2

A loncsos medve

Egyszer volt, hol nem volt, még az Óperenciás-tengeren is túl, élt egyszer egy kisgyerek. Ez a kisgyerek kiment egyszer az erdőre, s felmászott egy nagy körtefára, s ott a bécsi bicskájával elkezdett körtét enni. Amint eszege-lődik, hát jön egy lompos, lucskos, vagyis ahogy arrafelé mondták egy loncsos medve. Nem tudom, hol járt, hol nem, de a hátán egy üres zsák volt. Amint a kisgyereket meglátta, odament a fa alá, s azt mondta neki:

– Te kisgyerek adjál nekem egy kis körtét a bécsi bicskával.

– Nem adok bizony én, mert lerántasz.

– Dehogyan rántalak, dehogyan! Nem én bizony, csak adjál!

Az hát szakított egy szépet, nyújtotta le neki. A loncsos medve azonban megkapta a kisgyerek karját, lerántotta annál fogva, s belevette a zsákjába. A kisgyerek sírt-rítt, de az bizony nem használt semmit, mert a medve hátára kapta a zsákot, s ment vele hetedhét országon keresztül hazafelé. Útközben elfáradt, letette maga mellé a zsákot, és elaludt ott helyben.

Amint ezt észrevette a kisgyerek, a bécsi bicskával kihasította a zsákot, teletömte tégladarabokkal meg szerbtövissel, maga pedig odébállott.

Mikor a loncsos medve fölbredd, hátára vette a zsákot,

s vitte egyenest hazafelé. Egyszer csak szúrás érez az oldalán. Szisszent egyetkettőt, aztán azt mondja:

– Ne szurkálj, kisgyerek, mert majd meglásd, megtűrűsköllek!

Azzal megy, csak mendelődik, hát jön egy lompos, lucskos, vagyis ahogy arrafelé mondták egy loncsos medve. Nem tudom, hol járt, hol nem, de a hátán egy üres zsák volt. Amint a kisgyereket meglátta, odament a fa alá, s azt mondta neki:

– Te kisgyerek adjál nekem egy kis körtét a bécsi bicskával.

– Nem adok bizony én, mert lerántasz.

– Dehogyan rántalak, dehogyan! Nem én bizony, csak adjál!

Az hát szakított egy szépet, nyújtotta le neki. A loncsos medve azonban megkapta a kisgyerek karját, lerántotta annál fogva, s belevette a zsákjába. A kisgyerek sírt-rítt, de az bizony nem használt semmit, mert a medve hátára kapta a zsákot, s ment vele hetedhét országon keresztül hazafelé. Útközben elfáradt, letette maga mellé a zsákot, és elaludt ott helyben.

Amint ezt észrevette a kisgyerek, a bécsi bicskával kihasította a zsákot, teletömte tégladarabokkal meg szerbtövissel, maga pedig odébállott.

Mikor a loncsos medve fölbredd, hátára vette a zsákot,

s vitte egyenest hazafelé. Egyszer csak szúrás érez az oldalán. Szisszent egyetkettőt, aztán azt mondja:

– Ne szurkálj, kisgyerek, mert majd meglásd, megtűrűsköllek!

Azzal megy, csak mendelődik, hát jön egy lompos, lucskos, vagyis ahogy arrafelé mondták egy loncsos medve. Nem tudom, hol járt, hol nem, de a hátán egy üres zsák volt. Amint a kisgyereket meglátta, odament a fa alá, s azt mondta neki:

– Te kisgyerek adjál nekem egy kis körtét a bécsi bicskával.

– Nem adok bizony én, mert lerántasz.

– Dehogyan rántalak, dehogyan! Nem én bizony, csak adjál!

Az hát szakított egy szépet, nyújtotta le neki. A loncsos medve azonban megkapta a kisgyerek karját, lerántotta annál fogva, s belevette a zsákjába. A kisgyerek sírt-rítt, de az bizony nem használt semmit, mert a medve hátára kapta a zsákot, s ment vele hetedhét országon keresztül hazafelé. Útközben elfáradt, letette maga mellé a zsákot, és elaludt ott helyben.

Amint ezt észrevette a kisgyerek, a bécsi bicskával kihasította a zsákot, teletömte tégladarabokkal meg szerbtövissel, maga pedig odébállott.

Mikor a loncsos medve fölbredd, hátára vette a zsákot,

s vitte egyenest hazafelé. Egyszer csak szúrás érez az oldalán. Szisszent egyetkettőt, aztán azt mondja:

– Ne szurkálj, kisgyerek, mert majd meglásd, megtűrűsköllek!

Azzal megy, csak mendelődik, hát jön egy lompos, lucskos, vagyis ahogy arrafelé mondták egy loncsos medve. Nem tudom, hol járt, hol nem, de a hátán egy üres zsák volt. Amint a kisgyereket meglátta, odament a fa alá, s azt mondta neki:

– Te kisgyerek adjál nekem egy kis körtét a bécsi bicskával.

– Nem adok bizony én, mert lerántasz.

– Dehogyan rántalak, dehogyan! Nem én bizony, csak adjál!

Az hát szakított egy szépet, nyújtotta le neki. A loncsos medve azonban megkapta a kisgyerek karját, lerántotta annál fogva, s belevette a zsákjába. A kisgyerek sírt-rítt, de az bizony nem használt semmit, mert a medve hátára kapta a zsákot, s ment vele hetedhét országon keresztül hazafelé. Útközben elfáradt, letette maga mellé a zsákot, és elaludt ott helyben.

tövis, hogy szeme-szája elállt bele a medvének.

– No, még így sohasem jártam! – mondja.

Avval hátára véve az üres zsákot, elindult. Ment, ment hetedhét országon keresztül, meg sem állott, míg vissza nem ért abba az erdőbe.

Hát a kisgyerek már megint ott volt egy nagy körtefán, ette a körtét a kis bécsi bicskájával, amúgy istenigazában.

– Nem adok bizony én, mert lerántasz!

– Dehogyan rántalak, nem rántalak biz én, csak adjál!

A kisgyerek szakított hát, és lehajította.

– Ó, te kisgyerek – mondja neki a loncsos medve –, nem azt mondtam én, hogy hajíts, hanem hogy adjál egy kis körtét a bécsi bicskával.

Addig kunyorált, könyörgött ott a fa alatt, hogy a kisgyerek szakajtott egy szép

dott, de most már volt annyi esze, hogy nem tette le a zsákot, mert félt, hogy megint elszökik a gyerek.

Megparancsolta most is az öreg ördögös szülének, hogy a kemencét tüstént fűtse be irgalmatlanul, a kisgyereket meg süsse meg benne. Avval maga elment, megtisztálkodott, s mint-hogy nagyon el volt fáradva, lefeküdt egy kicsit de-lelni.

– No, kis szolgálom, ülj fel erre a sütőlapátra!

A kisgyerek rákucorodott a lapátra, de valahányszor be akarta az ördögös szüle a kemence száján dugni, mindannyiszor talpra állott.

– Nem úgy, kis buta, hanem ülj le egészen!

– Ó, kedves nénikém – mondja neki a gyerek – nem tudom én, hogy kell rá felülni, mutasd meg te előbb!

Az öreg ördögös szüle nem kérette magát sokáig, ráült a lapátra. De a kisgyerek sem volt ám rest: amint ezt meglátta, hirtelenében meg kapta a kisgyerek oda-fenn gubbaszkodik a kémény legtetetejében.

Mikor a loncsos medve felébredt álmából, keresni kezdte a szülét. Tűvé-hegy-gyé tette az egész udvart, de nem találta sehhol. Egyszer csak felnéz a kéményre, hát látja, hogy a kisgyerek oda-fenn gubbaszkodik a kémény legtetetejében.

– Hogy mentél te oda fel, te kisgyerek?

– Hát alfelembre vasnyársat dugtam, és nagyot ugrottam.

A loncsos medve gondolta, hogy ő is úgy tesz, de amint nagyot ugrott, a vasnyárs keresztülszúrta, és meghalt. A kisgyerek pedig lejött a kéményből, és szaladt, szaladt, amíg csak haza nem ért.

Illyés Gyula: Hetvenhét magyar népmese c. könyvéből

Hubbes Mátvás rajza

Amint ezt a loncsos medve meglátta, tüstént odament a fa alá.

Azt mondja a kisgyereknek:

– Te, kisgyerek. Adjál nekem egy kis körtét a bécsi bicskával!

körtét. Nyújtotta lefelé a medvének. Az pedig megkapta a kisgyerek karját, lerántotta, s beledugta a zsákjába. Avval fölkapta hátára, vitte, vitte hetedhét országon hazafelé. A loncsos medve útközben megint elálmoso-

Az ördögös szüle jó sok fát hordott be, azzal úgy felfűtötte a kemencét, hogy majd összedőlt. Mikor már csak úgy szikrázott a kemence feneke, behozta a sütőlapátot, és azt mondta a kisgyereknek:

Tizenkét hónap a természetben

Pár nappal ezelőtt seregélyekre lettem figyelmes. Az útmenti villanyhuzalokon ültek egymás mellett, szám szerint tizenheten. Ezek az előőrsök február végén érkeznek. A többiek március folyamán jönnek, ekkorra esik a seregélyek tavaszi vonulása. Egyelőre a városon kívül láttam több helyen is kis létszámban. De ez elég volt, hogy felszökjön ben-

nem az adrenalin szint. A seregélyek azon madarak közé tartoznak, amit már kisgyermekkorom óta ismerem, és számos olyan kedves emléket őrzök, ami hozzájuk fűződik.

A seregély egész teste fekete, bíbor és zöld csillogással, fehéresen pettyezett. A fekete rigónál valamivel kisebb, gyakran össze is tévesztik vele. Gyakran for-

dulnak hozzám, hogy fekete rigót láttak a villanyhuzalon, ott költ a villanypózna tetején, menjek ki, és nézzem meg. Mindig beigazolódik, hogy a fekete rigónak vélt madár valójában seregély. Hiába mondom a fekete rigó nem ül ki a villanyhuzalra énekelni, és nem költ villanyoszlopok tetején mint a seregély, helyszínre kell menjek. Tavasszal, ápr-

ilisban szintén a seregély szokta megtréfálni az embereket. Mesterien utánozza többek közt a sárgarigó „huncut a bíró” kiáltását, és sokan sárga rigóra is gondolnak, és meg is vannak győződve erről, mindaddig míg szem elé nem kerül a seregély. Ezek a mókás kis történetek, minden évben megismétlődnek.

A seregélyek kertekben, parkokban, városban, falvakon mindenütt megtelepsznek, ahol erre alkalmas helyet találnak. Elfoglalják a harkályodút, de a kihelyezett mesterséges odúban is szívesen költnek. Rovarokkal táplálkoznak, fiókanevelés időszakban sok sáskát, tücsköt, csigát összeszednek. Nem feledkeznek meg a cseresznye-, a meggyérésről sem, és ősszel a szőlőre is rájáznak, nem kis bosszúságot okozva a gazdáknak.

Ebben a hónapban érdemes kisétálnotok parkokba, folyóárterekre meghallgatni a seregélyek változatos énekét, amiben számos utánzást is felfedezhettek. Ezeket ne felejtsetek el feljegyezni a jegyzetfüzetetekbe!

Kelemen László, Rara Avis Madártani Egyesület

Csináld magad! Dekoratív kompozíció

Néhány régi, megunt tárgyból egy kis szülői segítséggel elkészítheted ezt a színes dekorációt. Polcra feltéve, több darabot sorba állítva nagyon jól mutatnak.

Szükséges eszközök: fűrészlehető lemez, színes festékek, kisebb méretű labda, színes cérna, hajpánt, textillel bevont drót, négyzet alakú deszkadarab, színes textilcsík, textilgomolya, olló, ragasztó, fűrész, ceruza.

Elkészítés: a lemezre rajzold meg a katicabogár elemeit, majd vágd ki a formákat. Utána a négyzet alakú desz-

kadarabot (ez lesz a tartó) és a katicabogár részeit fésd ki színes festékkel. A labdát vékonyan kend be ragasztóval, és tekerd körbe a színes cérnával. A hajpántot is tekerd be a színes textilcsíkkal, és a végeit ragasztóval rögzítsd. Ha megszáradt a festék, elkezdheted összeilleszteni az elemeket. Ragaszd össze a katicabogarat, a labdát ragaszd fel az alapra és a szélre a katicabogarat. Utána a labda köré ragasztóval rögzítsd a hajpántot is. Végül helyezz rá csápokokat drótból és textilgomolyából.

Hétfégi mellékletünk *Életmód és Csodavár* oldalait Orosz Anna szerkesztette

Seregély